

Tisdagen den 18 februari

Kl. 13.00–15.56
18.00–20.13

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 28 januari justerades.

§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Tredje vice talmannen meddelade att *Laila Naraghi* (S) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 15 februari, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Nermina Mizimovic* (S).

§ 3 Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 20 februari kl. 14.00*.

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:316

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:316 Barn och ungdomar som utsätts för grova brott

av Thomas Morell (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 6 mars 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 7 februari 2020

Justitiedepartementet

Morgan Johansson

Prot. 2019/20:76
18 februari

Interpellation 2019/20:317

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:317 Utvisning på grund av brott
av Ingemar Kihlström (KD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 mars 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.
Stockholm den 7 februari 2020

Justitiedepartementet

Morgan Johansson

Interpellation 2019/20:318

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:318 Åtgärder för ökat återvändande
av Arin Karapet (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 mars 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.
Stockholm den 7 februari 2020

Justitiedepartementet

Morgan Johansson

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Redogörelse

2019/20:PN1 till konstitutionsutskottet

Motioner

2019/20:3489 och 3490 till justitieutskottet

§ 6 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Konstitutionsutskottets betänkande

2019/20:KU6 Riksrevisionens ledningsstruktur

Finansutskottets betänkande

2019/20:FiU49 Ändringar i statens budget för 2020 – Stöd till kommun-
sektorn för att stärka välfärden

Näringsutskottets betänkande

2019/20:NU9 Underskott i förhållande till elnätsföretagens intäktsramar
för tillsynsperioden 2012–2015

Civilutskottets betänkanden

2019/20:CU7 En utvecklad översiktsplanering

2019/20:CU9 Hyresrätt m.m.

Socialförsäkringsutskottets betänkanden
2019/20:SfU13 Riksrevisionens rapport om jämställd sjukfrånvaro
2019/20:SfU14 Riksrevisionens rapport om mörkertal inom bostadstillä-
get

Socialutskottets betänkanden
2019/20:SoU5 Folkhälsofrågor
2019/20:SoU7 Alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksfrågor

Kulturutskottets betänkanden
2019/20:KrU5 Styrning av kulturområdets institutioner
2019/20:KrU7 Kultur och fritid för barn och unga

§ 7 Jakt och viltvård

Jakt och viltvård

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2019/20:MJU6
Jakt och viltvård
föredrogs.

Anf. 1 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! I dag ska vi debattera betänkande MJU6 *Jakt och viltvård*. I betänkandet behandlas motioner från höstens allmänna motionstid som berör bland annat viltförvaltningsdelegationer, vildsvin, viltolyckor etcetera.

En del av de motioner som väcktes under hösten är väldigt lika dem som väcktes under föregående höst, och därför har vi haft en förenklad motionshantering och kommer inte att plocka upp dem till total behandling förrän nästa år. Det innebär ändå att alla partier vidhåller sin politik.

Fru talman! Inom flera politikområden finns det en förkärlek för att tala om den svenska modellen, och så även när det gäller jakt och viltvård. Svensk viltvård bygger på en decentraliserad förvaltning baserad på dialog och samarbete mellan de olika aktörer som påverkas av och själva påverkar stammarna. Det är väldigt viktigt att värna och utveckla detta, och jag skulle i mitt anförande vilja ta upp tre för jakt och viltvård ganska heta v:n – vildsvin, varg och vapen. Låt mig börja med vildsvin.

Fru talman! I många delar av Sverige utgör vildsvinsstammen ett stort problem för såväl jordbrukare som trafikanter. Kostnaderna för skadorna uppgår till miljardbelopp. Många följer också utvecklingen av afrikansk svinpest med oro då ett utbrott kan få stora konsekvenser för både det vilda och det tama djurlivet. Det är därför viktigt att vi från politikens sida gör vad vi kan för att underlätta en ökad avskjutning av vildsvin.

Före jul presenterade Livsmedelsverket sin rapport om en förenklad hantering av vildsvin, ett uppdrag som kommit ur ett tillkännagivande i riksdagen förra mandatperioden om att just underlätta försäljning och distribution av vildsvinskött. I rapporten föreslås bland annat att utbildade jägare ska få sälja vildsvinskött direkt till konsument. I de öronmärkta pengar för livsmedelsstrategins genomförande som presenterades före jul

har Centerpartiet drivit igenom en vildsvinssatsning med fokus just på att underlätta avsättning för vildsvinskött, och Centerpartiet kommer att fortsätta driva på för att många av de goda förslag som finns i rapporten ska gå från förslag till handling.

Sedan den förra mandatperioden finns det också ett tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med ett förslag om reglerad utfodring av bland annat vildsvin. Detta är någonting som regeringen säger sig arbeta med, och jag kan bara uppmana regeringen att skynda på det arbetet så att ett förslag når riksdagens bord så snart som möjligt. I många delar av landet är läget nämligen akut.

Fru talman! Det andra v:et är, som jag nämnde, varg. Jag inledde med att tala om att svensk viltvård bygger på en decentraliserad förvaltning. En fungerande viltvård kräver dock att de människor och verksamheter som faktiskt lever med det vilda i sin närhet och vars vardag påverkas av stammarnas utbredning och omfattning också känner att de har möjlighet att påverka förvaltningen, och där ser jag att svensk vargförvaltning håller på att krackelera i många delar av vårt land.

Miljö- och jordbruksutskottet har under den förra mandatperioden i ett flertal tillkännagivanden lyft behovet av att förtydliga och förstärka viltförvaltningsdelegationernas mandat och befogenheter. Detta gäller även varg och rovdjur – många viltförvaltningsdelegationer i vargtäta län uttrycker en stor frustration över att bli överkörda i beslut om exempelvis miniminivåer för antal vargkullar.

Vi kommer att få anledning att återkomma till en fördjupad debatt om varg och rovdjur i samband med att utskottet senare i vår hanterar betänkandet om biologisk mångfald, men jag kan redan nu konstatera att det krävs ett omtag när det gäller såväl viltförvaltningsdelegationernas mandat som licensjakt och skydds jakt för att människor som lever nära vargen i sin vardag ska kunna återfå förtroendet för förvaltningen.

Fru talman! Även om det inte berörs i just detta betänkande vill jag ändå ägna någon minut åt det tredje och sista v:et, nämligen vapen. Det gäller framför allt synen på legala vapenägare, såsom jägare.

Behovet av att ta krafttag mot gängvåld och illegala vapen tror jag att vi alla här inne kan skriva under på, men de konsekvenser som det får – exempelvis genom förslag om magasinreglering eller överimplementering av EU:s vapendirektiv – står inte i proportion till det faktum att kopplingen mellan kriminalitet och legala vapen är väldigt svag. Sverige ska ta krafttag mot illegala vapen, men för en fungerande viltvård krävs skickliga vapenhanterare. Försök att stävja illegala vapen genom att jaga och försvåra för laglydiga jägare är någonting som Centerpartiet aldrig kommer att acceptera.

Med det yrkar jag bifall till Centerpartiets reservation nr 2.

Anf. 2 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman! I dag debatterar vi som sagt jakt- och viltvårdsbetänkandet från miljö- och jordbruksutskottet. Det är alltid många intressanta punkter med i detta betänkande. I en del saker tycker vi väldigt lika, och i andra saker tycker vi inte alls särskilt lika.

I år är det som sagt en förenklad motionsbehandling, vilket gör att antalet ärenden är lite nedbantat. Jag tänker ändå lyfta några saker som är direkt hanterade och sedan några saker som snubblar in på en kantboll.

Först av allt vill jag lyfta att vi från Moderaterna värnar att jakt- och viltvårdsuppdraget finns hos Jägareförbundet, där vi tycker att det hör hemma. Vi tycker att de besitter den kompetens och det kunnande som krävs och därför har möjlighet att utföra uppdraget på bästa möjliga sätt.

När man talar om jakt i allmänhet handlar det mycket om att det är en naturupplevelse. Det handlar om att man får ett bra livsmedel som är producerat i vår herres skafferier och om att jakten är en naturupplevelse. Men det är också ett kulturarv. Jag tycker att vår svenska löshundsjakt är ett av våra viktigaste kulturarv och något vi ska värna i Sverige. Det är viktigt att vi i denna kammare inte försvårar för den här typen av kultur när vi tar beslut om jakten. Det är oerhört viktigt att markera att den svenska löshundsjakten inte ska försvåras eller på något sätt inskränkas.

När det gäller frågan om viltförvaltningsdelegationer har vi från Moderaternas sida under lång tid drivit på för att öka befogenheterna för landets viltförvaltningsdelegationer. De behöver kunna ta mer beslut lokalt och regionalt. Vi instiftade viltförvaltningsdelegationerna för att de skulle innebära en mer lokal och regional förvaltning, men det har tyvärr inte blivit så. Jag tycker att viltförvaltningsdelegationerna många gånger i stället blir inlåsta och inte får ta så stora beslut. De får ta beslut om lite övergripande planarbeten och den typen av arbete, men de skulle behöva blandas in mycket mer i frågor som hanterar skyddsjakt och licensjakt i ett skarpare läge. Det är ju de lokala och regionala viltförvaltningsdelegationerna som sitter på kunskapen om dessa områden.

Därför väntar vi med tillförsikt. Nu är det väl fyra år sedan riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen om att öka befogenheten för viltförvaltningsdelegationerna. Det enda som egentligen har hänt sedan dess är att sammansättningen ändrades när regeringen valde att lyfta in dubbla stolar för vissa av intressena i viltförvaltningsdelegationerna, något som vi från Moderaternas sida inte tycker är bra.

Vildsvinsfrågan är som sagt många gånger ett hett ämne att diskutera. Numera behöver vi lyfta in ytterligare en aspekt i vildsvinsfrågan, precis som vår ordförande tog upp tidigare, nämligen detta med afrikansk svinpest. Det är otroligt allvarligt, och det närmar sig Sverige med stormsteg. Jag känner mer och mer att frågan inte är om det kommer utan när det kommer och hur vi ska vi då ska hantera det. Jag hoppas – och får i alla fall signaler om – att vi är förberedda för att hantera detta när det kommer till Sverige och att vi kan göra det på ett så bra sätt som möjligt.

Det jag tycker att vi har brustit i när det gäller detta är informationsinsatsen – jag tror inte att den vanliga medborgaren känner till vikten av att iakttä försiktighet gentemot afrikansk svinpest. Där ligger vi tyvärr lite på efterkälken.

Hur är det då med vildsvin i övrigt? Ja, det som regeringen gjorde i maj förra året var väldigt bra. Detta är frågor som vi från Moderaterna också har varit med och drivit under en lång tid. Det handlar om hjälpmedel för jakt på vildsvin och om rörlig belysning och nattsikte. Detta ska kunna resultera i att vi får en högre avskjutning.

Jag har inte fått detta bekräftat, men jag har fått signaler om att vildsvinsavskjutningen ökade med ungefär 20 000 djur förra året. Trikinproverna ökade i alla fall i motsvarande grad, så antingen har stammen ökat väldigt mycket eller så har vi lyckats skjuta fler vildsvin. Vi får avvakta tills dessa siffror bekräftas.

Det förslag som nu finns från Livsmedelsverket om småskalig försäljning efter genomgången kortare utbildning för jägare är jätte viktigt. Vi hoppas att regeringen så snart som möjligt kan lägga detta förslag på bordet så att det igångsätts.

Vi närmar oss en ny vårbrukssäsong och en ny sommar med mjölk mogna grödor, förmodligen med höga skadenivåer på grund av vildsvin. Jag tror definitivt att avskjutningen kommer att öka om avsättningen blir enklare för jägarna, så det är oerhört viktigt att detta läggs på bordet så fort som möjligt.

Eftersök nämndes också tidigare. Jag tänker närmast på trafikeftersök. Detta är en samhällsinsats som svenska jägare bidrar med under dygnets alla timmar året runt, och de gör det på ett professionellt och bra sätt. Jag tycker tyvärr – och från Moderaternas sida har vi sagt detta under en längre tid – att den ekonomiska ersättningen för det här är alldeles för låg. Jag tror att den statliga utgiften för detta nu ligger på 46 miljoner; från Moderaternas sida vill vi öka den budgeten med mer än 50 procent.

Jag tror att det är viktigt i flera hänseenden, bland annat därför att jägarna får för dåligt betalt. Det är många gånger nattarbete och många gånger ett väldigt svårt arbete. Ibland sker det med risk för liv och hälsa. De rör sig intill hårt trafikerade vägar och har många gånger en kär familjemedlem – alltså jägarens jakthund – lös i detta område. Vi kan inte nog understryka den viktiga tjänst som de faktiskt utför åt samhället; detta är någonting som jägarna egentligen gör åt polisen.

Jag får tyvärr signaler om att intresset för trafikeftersök börjar att vika. Då tror jag att det kan vara bra att höja ersättningarna för just denna typ av samhällstjänst.

Det är också så att våra eftersöksjägare, precis som våra bönder och andra näringsidkare, upplever både hot och rena trakasserier. Det är såklart också en anledning till att intresset för att göra detta börjar att minska.

Fru talman! Jag tycker att man inte nog kan understryka att vi aldrig får acceptera denna typ av agerande. Vi får aldrig acceptera att människor utsätts för hot och terrorism när de ska genomföra samhällsnytta eller bedriva en näringsverksamhet som är helt laglig här i Sverige.

Det finns en jaktutredning som hänger i luften, och vi väntar med spänning på var den kommer att landa. Vi har fått höra ett antal förslag. Jag tycker inte att man behöver lyfta ut några delar förrän det hela ligger på bordet, men det är rätt mycket intressant som finns i denna jaktutredning. Vi får väl anledning att återkomma och debattera den senare.

Fru talman! Jag skulle vilja säga några avslutande ord om ett av de tre v:n som vår ordförande lyfte upp tidigare, nämligen vargen. Vi kan inte debattera ett jaktbetänkande och inte tala om vargen.

Vi har från Moderaternas sida lagt fram ett skarpt förslag om att sänka vargstammen till 170 djur för att få en större acceptans för vargförvaltningen i Sverige. Detta vidhåller vi, och vi tror att det är en väg framåt. Vi är inte främmande för att man kan tillföra genetiskt viktiga individer för att behålla en bra biologisk status på vargstammen.

Vi ska såklart ta upp vargfrågan mer noggrant när vi kommer till betänkandet om biologisk mångfald, men jag kände ändå att det var värt att lyfta upp detta här.

Det är också så att rovdjursfrågan på många sätt kan försvåra till exempel vildsvinsförvaltningen. Nere i Östergötland, där vi har ett nybildat

vargrevir, vill jägarna helt plötsligt inte längre släppa sina vildsvinshundar på grund av risken för att de ska bli attackerade av varg. Då skjuter vildsvinsstammen i höjden i stället. Vildsvinen är inte någon favoritföda för vargen, så den kan inte göra den nytta som jägaren annars hade gjort.

Vi har lite att ta tag i, så jag tror säkert att vi kommer att få en väldigt intressant jaktdebatt även nästa år, kära utskott!

Jag får avrunda här, fru talman – min tid har runnit ut. Jag hade så mycket mer som jag ville tala om, men jag kanske får möjlighet till några bra replikskiften.

Anf. 3 RUNAR FILPER (SD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till vår reservation 1 om viltförvaltningsdelegationernas ansvar och beslutanderätt.

Det landskap där vargdebatten har varit som mest högljudd genom åren, alltsedan slutet av 70-talet, är Värmland. Som värmlänning känner jag såklart av vilka som är de viktigaste frågorna för den egna befolkningen. Detta kanske till och med är den viktigaste och hetaste frågan i vissa trakter och bygder; jag kommer själv från en sådan bygd.

Jag sitter på Värmlandsbänken och företräder mina väljare där. Jag vet att detta är en brinnande fråga i Värmland, så jag kommer att uppehålla mig vid vargen.

Dagens rovdjurspolitik skapar oro och förbittring ute i de mellansvenska skogslänen bland småföretagare och andra djurhållare – det vet vi. Vi vet samtidigt att det finns ett riksdagsbeslut från 2013 om en hållbar rovdjurspolitik. Detta är ett beslut som inte hörsammas och följs av den ansvariga myndigheten Naturvårdsverket.

Jag tycker att regeringen måste bemyndiga Naturvårdsverket att rätta sin bedömning av nivån för gynnsam bevarandestatus efter det riksdagsbeslut som togs 2013; det borde vara självklart.

I vissa områden i västra Svealand och södra Norrland är koncentrationen av varg mycket hög. Vargstammen behöver förvaltas väldigt mycket mer aktivt i vissa områden, inte minst i Värmland och i Hälsingland i norra delen av Gävleborgs län. Detta är aktuellt just nu med många skyddsjaktsärenden.

Det ter sig inte bara märkligt utan också allvarligt att en myndighet som Naturvårdsverket tillåts att överskrida nivåerna i det beslut som har fattats när man bestämmer nivåer och stöder sig på nyare forskning.

I *En hållbar rovdjurspolitik* står att vargens referensvärde för en gynnsam bevarandestatus ska vara 170–270 vargar. Det beslut som togs 2013 stödde sig på ett annat vetenskapligt material, nämligen det gedigna vetenskapliga underlag som Skandulv tog fram, där man satte minsta livskraftiga population för Skandinavien till 100 individer. Detta gällde alltså Skandinavien – inte bara Sverige. Vi har nu ca 300 vargar i Sverige och 100 i Norge, vilket klart överskrider de 100 individer som krävs enligt denna vetenskapliga rapport.

Nu finns det som sagt ett nytt vetenskapligt underlag enligt vilket 300 vargar är minimum för gynnsam bevarandestatus. Vad blir nästa steg och nästa rapport? Vilken forskning beställs då, och vilka forskare anlitas då?

Att få ett önskat vetenskapligt underlag i sin hand är inte vidare svårt; det är bara att ge uppdraget till ”rätt” personer så får man den rapport man eftersträvar.

I jaktdebatter hemma i Värmland representeras Miljöpartiet ofta av samma person som hos Naturvårdsverket gjort de sårbarhetsanalyser som låg till grund för referensvärdena för lodjur, björn och järv. Samma person har tidigare gjort sårbarhetsanalyser för varg, som utgjort grund för svensk vargpolitik, och har också varit ordförande för Svenska rovdjursföreningen. Liknande krafter har stort inflytande över det vetenskapliga underlaget för svensk rovdjursförvaltning.

För ett år sedan kunde vi läsa i tankesmedjan Timbros ledare att 11 procent, mer än var tionde tjänsteman, i kommunerna är miljöaktivister – ännu ett tecken på 68-vänsterns marsch genom institutionerna och på att det offentliga har för mycket makt i de här frågorna. Och inte nog med detta, utan Naturvårdsverket körde också över ett demokratiskt beslut från viltförvaltningsdelegationen i Jämtland och slog fast att det ska finnas vargföryngringar i Jämtland. Detta skedde trots att viltförvaltningsdelegationen med majoritet har beslutat att Jämtland inte ska ha några vargar. Den demokratiska processen sätts ur spel när ett statligt verk fattar beslut som går tvärt emot vad en demokratiskt tillsatt grupp under länsstyrelserna har slagit fast. Landshövdingarna i norra Sverige – Västernorrland, Jämtland, Norrbotten och Västerbotten – har dessutom i ett samråd gemensamt kommit överens om att länen inte ska ha några vargföryngringar.

Ett vargrevir där är också ett slag mot rennäringen, den samiska kulturen och renskötselns möjligheter att överleva. Det finns också ett riksdagsbeslut om max 10 procent förluster för rennäringen på grund av rovdjur, och vargar skulle ju förvärra läget avsevärt och visa att Naturvårdsverket inte har lyssnat särskilt mycket. Vissa samebyar deklarerar att de har både 30 och 40 procent renförluster, så det rimmar illa med riksdagsbeslutet.

I Sverigedemokraternas kommittémotion klargjorde vi att målsättningen att rennäringens förluster av renar inte ska behöva vara högre än 10 procent. Detta behöver föras in i lagstiftningen liksom att vargrevir i renbetesland inte är förenligt med målsättningen om procentuell förlust, vilket vi också hade bland våra förslag till riksdagsbeslut. År 2013 antog man alltså i propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* en målsättning om inte mer än 10 procent renförluster, men det fördes aldrig in i lagstiftningen. Det vill vi att det gör.

När demokratiskt fattade beslut inte följs behövs nya instruktioner och regleringsbrev till Naturvårdsverket. Detta bör helt enkelt ses över och kunna ändras för att mer följa demokratiskt fattade beslut, för det håller inte att man inte följer det som demokratiska grupper och riksdagen har beslutat en gång i tiden.

Det är viktigt med en stark lokal och regional förankring vad gäller inflytande och beslutsgång, absolut, bland de människor som lever och verkar där. Beslut om skydds- och licensjakt måste kunna verkställas redan i viltförvaltningsdelegationen när gynnsam bevarandestatus har uppnåtts.

Att bara få till stånd 6 skyddsjakter av 42 ansökta, som i Gävleborg, påverkar människors vardag. Samtidigt tycker landsbygdsministern att skyddsjakten på varg fungerar bra och att myndigheterna fattar beslut skyndsamt. Kanske stödde hon sig lite grann på att man i Stockholm har ansökt om skyddsjakt sju gånger, av vilka det vid fyra av tillfällena har blivit skyddsjakt och två vargar har fällts. Det är alltså ofantligt mycket lättare i Stockholm än ute i landet.

Begreppet skyddsjakt måste vidgas och i högre grad användas i förebyggande syfte. Här måste länsstyrelserna få nya direktiv, tycker vi.

Nu när tyska myndigheter lättar på reglerna för att avliva vargar som hotar boskap borde det vara intressant att även här hemma studera möjligheten till kraftigt utökad skyddsjakt på varg. När varg nu attackerar boskap i Tyskland har det genom deras motsvarighet till vår jaktförordning blivit lättare för lantbrukare att skjuta vargar som attackerar deras boskap. Lagen gör det nu möjligt för lantbrukare att skjuta vargar och hybrider till dess att det inte inträffar fler vargattacker på boskap i området. Detta bör Sverige också titta närmare på.

Sverigedemokraterna har också föreslagit att det ska inrättas lokala remissinstanser i varje kommun som kan lämna snabba yttranden till länsstyrelserna innan beslut om skyddsjakt beviljas eller avslås. Ett nytt grepp – ja, det är det – med bättre lokal förankring och bättre underlag. Det är värt att pröva, för lokal kunskap om rovdjuren, incidenter och stämningar på hemmaplan måste kunna vägas in när så avgörande beslut ska fattas så långt bort bakom ett skrivbord. Det skulle vara regionalisering av rovdjurspolitiken på riktigt.

En sak är säker: Stärkt landsbygdsförankring måste till och en bättre dialog mellan regionala myndigheter, jägarorganisationer och landsbygdsbor i övrigt. Här finns ett tillkännagivande och ett riksdagsbeslut från 2015 om en ny viltmyndighet som bör överta Naturvårdsverkets funktioner kopplade till viltvård och jakt, som regeringen som så ofta har lagt i utredningshögen.

Demokratiskt fattade beslut ska såklart följas om ordet demokrati ska få rätt klang. Men jag misstänker att detta inte blir verklighet förrän efter 2022 med ett nytt regeringsunderlag.

(Applåder)

I detta anförande instämde Staffan Eklöf och Thomas Morell (båda SD).

Anf. 4 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation nr 4, även om vi självfallet står bakom samtliga våra reservationer.

Subsidiaritetsprincipen är ett krångligt ord men med en väldigt bra och viktig innebörd. Den är dessutom en bärande tanke inom kristdemokratin. Beslut ska tas på lägsta ändamålsenliga nivå, och viltförvaltningarna behöver absolut decentraliseras ytterligare från europeisk nivå ned till nationell nivå och från nationell nivå ned till regional nivå.

Regelverket för skydd av värdefulla livsmiljöer och arter i EU ska anpassas efter de olika nationella förutsättningarna. Skydd av vilda djur och hotade arter är frågor där medlemsstaterna i högre grad ska återfå beslutsmakten. Här krävs flexibilitet med hänsyn till att vi har väldigt olika förutsättningar inom unionen. Djur- och växtarter som är hotade i södra Europa kan vara talrika, till och med på ett skadligt sätt, här uppe i de nordliga medlemsländerna. Licensjakt på varg, skyddsjakt på skarv och jakt på säl är exempel på frågor som ska avgöras nationellt. Jakten är och ska ses som en nationell angelägenhet för att förvalta naturens resurser. Då är vi inne på en annan bärande del inom kristdemokratin, nämligen förvaltarskaps-tanken.

Den svenska staten behöver i alla sammanhang agera för att jaktfrågorna ska hanteras på nationell nivå, inte på EU-nivå. I höstas fick vi en EU-dom som visar på att tidigare beslut om till exempel licensjakt på varg kan anses hållbar, även om vissa organisationer försöker påskina något annat.

Förvaltningen av jakt- och fiskerättigheter ska ske med så stort lokalt och regionalt inflytande som möjligt. Ett sätt att få ned beslut till rätt nivå är, som vi har hört tidigare i debatten, att använda sig av viltförvaltningsdelegationerna.

Vad gäller frågan om viltförvaltningsdelegationernas roll och beslutanderätt anförde alliansregeringen som skäl till införandet att det regionala och lokala ansvaret för förvaltningen av rovdjur och annat vilt behöver stärkas. Delegationen skulle ha till uppgift att besluta om hur viltförvaltningen inom länet ska genomföras. Detta är oerhört viktigt, inte minst för att få en lokal acceptans för fattade beslut i kontroversiella frågor, till exempel vargfrågan. Man måste känna till lokala förhållanden för att ta rätt beslut. Tyvärr har detta fallerat på flera sätt.

Den rödgröna regeringen ändrade sammansättningen i viltförvaltningsdelegationerna vid landets länsstyrelser genom att tillsätta ledamöter från naturvårdsorganisationer och natur- och ekoturismföretag. Därigenom fick miljö- och naturvårdsintresset ett oproportionerligt inflytande i förhållande till jaktintresset. Balansen i viltförvaltningsdelegationens sammansättning bör återställas.

Fru talman! Jag lyfte tidigare fram detta i kammaren, men jag gör det igen. Det är ändå märkligt att kunskap inom det ämne som det ska beslutas om i det här fallet ses som en belastning. Borde inte beslut tas av människor med insikt och kunskap?

Viltförvaltningsdelegationerna är en viktig del i en decentraliserad och regionaliserad viltförvaltning. Därmed måste de ha beslutanderätt och tydligt mandat i de frågor de har att hantera. I dag överprövar ibland ansvarig myndighet, länsstyrelsen, delegationernas beslut. Det urholkar deras legitimitet och vilja att jobba. Det bör ske en översyn av hur viltförvaltningsdelegationerna har fungerat för att vi ska kunna utveckla och förstärka deras roll i den decentraliserade och regionala viltförvaltningen.

På tal om myndigheter måste jag påminna regeringspartierna om den beslutade jakt- och viltvårdsmyndigheten. Har inte den så kallade utredningen pågått länge nog?

Fru talman! På Kristdemokraternas kommundagar för ett antal år sedan lyfte jag upp vargproblematiken på ett seminarium om landsbygd. Direkt efter seminariet kom en kvinna fram till mig. Hon såg ganska arg ut. Nu kommer det en skopa ovetta igen eftersom jag var frispråkig och sa mitt hjärtas mening när det gäller vargen, tänkte jag. Hon inledde: "Jag kommer från Stockholm. Där har vi inte en enda varg. Men jag vet precis vad du menar; vi har vildsvin."

I tidigare inlägg har vi hört om vildsvinen, och vi ser att deras framfart över landet går fort. Vildsvin är ett fantastiskt jaktvilt, och det ger mycket gott och klimatsmart kött. För tio år sedan låg avskjutningen på knappt 50 000 vildsvin. Enligt den senaste statistiken är den uppe i över 115 000 fällda vildsvin på ett år. Det säger sig självt att med en så stor ökning av stammen blir det inte bara bra jakter och gott kött på tallriken. Det ger även andra konsekvenser, som går i negativ riktning.

Under förra riksmötet togs flera beslut i rätt riktning för att komma till rätta med vildsvinsstammen och få en bättre förvaltning. Men mer behöver göras. Man kan bland annat se över ytterligare regelförenklingar när det gäller hjälpmedel. Vi föreslår bland annat att drönare ska få användas för att övervaka och hitta skjutbara vildsvin. Det handlar även om kunskap. Eftersom vildsvinen sprider sig upp över landet till nya områden behöver det avsättas mer medel för att öka kunskapen om förvaltningen. Att gå till regelrätt krig mot vildsvinen, vilket vissa vill göra, kan nämligen vara rent kontraproduktivt. Vildsvin är en viltart som måste förvaltas – och förvaltas på rätt sätt.

Kristdemokraterna noterar att Livsmedelsverkets förslag för enklare hantering av vildsvinskött i många stycken stämmer överens med vårt förslag, dock inte alla. Vi anser bland annat att både trikintester och cesiumtester ska bekostas av staten. Vi vill också att jägare ska få avsätta fler vildsvin direkt till konsument än Livsmedelsverket föreslår.

Fru talman! Natt som dag, i stekande sol eller i bitande storm – våra eftersöksjägare måste alltid finnas till hands, bland annat för att spåra upp och avliva trafikskadat vilt. Tyvärr får de inte den belöning de faktiskt är värda. Dessutom är det inte bara själva insatsen de borde få betalt för. De har även en hund som kräver träning för att klara av eftersöken. Det tar mycket tid i anspråk och är förknippat med kostnader. Det bör införas en enhetlig ersättningsmodell för allt trafikskadat vilt som kräver eftersök. I dag varierar ersättningen beroende på viltslag. Det bör även införas rimlig ersättning för dem som hanterar den regionala samordningen av eftersöksekipage.

Fru talman! Svenska Jägareförbundet har sedan 1938 utfört det som då kallades det allmänna uppdraget. I dag heter det jakt- och viltvårdsuppdraget. Samma år bildades Viltvårdsfonden, som förvaltas av Kammarkollegiet. Viltvårdsfonden finansieras genom den viltvårdsavgift som i dag är obligatorisk för alla jägare. Svenska Jägareförbundet får pengar ur fonden för sitt arbete med jakt- och viltvårdsuppdraget.

Stora delar av viltvården kräver långsiktighet och en planeringshorisont över flera år. Viltinventering, viltövervakning och utbildning är några exempel på grundläggande viltvård som kräver långsiktighet. I dagsläget fattas beslut om utbetalningar från Viltvårdsfonden för ett år i taget, vilket skapar viss kortsiktighet. Det är rimligt att beslut om finansiering av jakt- och viltvårdsuppdraget fattas för tre år i taget. Det blir då lättare att planera verksamheten. Regeringen fattar även beslutet väldigt sent på året, vilket inte ger någon framförhållning inför eventuella förändringar. Dessutom har fler uppgifter tillkommit. Förbundet engageras i allt större omfattning vad gäller invasiva arter och sjukdomsövervakning. Det krävs fleråriga beslut för att göra skillnad.

Apropå Viltvårdsfonden: Den ska inte finansiera jaktfientliga organisationer, vilket sker i dag. Från Viltvårdsfonden får även vissa organisationer som motarbetar jakt bidrag. Det bör stoppas. Det är inte rimligt att jägare ska tvingas finansiera en verksamhet som motarbetar deras intressen. Vilka andra organisationer tvingas till detsamma?

Fru talman! Debatten om vargen väljer jag att vänta med tills vi kommer till betänkandet om biologisk mångfald, även om den verkligen hade passat in även här, med tanke på vargens påverkan på både jakt och vilt-

vård. Den så kallade rovdjursförvaltning som vi har i dag har nämligen helt havererat.

Anf. 5 MALIN LARSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet i sin helhet.

Jakt är ett fritidsintresse för 300 000 medborgare i vårt land. Men för många av dem är det mer än ett fritidsintresse. Det är mer som en livsstil. Många av jägarna räknar ned tills jakten startar. Det är årets stora händelse, som man har längtat till. Hundarna har tränats för att vara i bra form. Man har övningsskjutit, och man har smort sina jaktkängor. Jakten betyder oerhört mycket för många. Därför är jakten något som berör och väcker känslor. Men det är inte bara jakten efter viltet som är viktig. Den naturupplevelse och den gemenskap som jakten ger betyder minst lika mycket.

Kunskapen som jägarna har om jakten, djuren och naturen och som förs vidare från generation till generation är värdefull. När jag som liten skulle lära mig att jaga älg var det först min pappa jag fick följa med. Sedan var det Leif som lärde mig att jaga älg med löshund. Vi gick tillsammans i skogarna hemma i Stöde. Han visade var älgarna brukade gå och hur jag skulle smyga mig på ståndskalet. Men han visade också var vattenkällorna finns och vilken myr hjortronen växer på. Nu är det min tur att föra denna kunskap vidare till nästa generation.

Hur jaktmarkerna ser ut, vilket vilt som finns på dem och hur jakten bedrivs skiljer sig åt i vårt långa land. Utifrån att det ser olika ut är jägarnas kunskap viktig, och den ska användas i det regionala och lokala inflytandet över jakten. Här är både viltförvaltningsdelegationerna och det allmänna uppdraget betydelsefulla och måste tillvaratas och utvecklas.

För att det ska fungera krävs att man har tillit och tilltro till varandra. Jägarnas engagemang och stora ansvarstagande, med bland annat viltvården och trafik eftersöken, har bidragit till att vi i dag har en framstående viltvård. Sverige ska fortsätta vara ett föregångsland i fråga om att förvalta våra naturresurser och viltstammar på ett hållbart sätt.

Fru talman! Vi kan dagligen läsa och höra i våra medier om viltfrågor. Om vi börjar längst i norr är det skydds jakt på älg med helikopter som är aktuellt och som många av oss har reagerat på. När vi kommer till Mellansverige gäller det de stora koncentrationerna av varg. Och i de södra delarna av landet är det vildsvinen och skadorna efter dem som diskuteras.

Vargen är ett rovdjur som väcker många känslor. Vi har ett ansvar att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus i den svenska rovdjursförvaltningen där vargen är en del. Samtidigt ska de som lever och verkar på landsbygden kunna jaga och ha djur. Som jag har sagt tidigare här i kammaren ska de vargindivider som tar renar, hundar och tamboskap och som betar sig onaturligt tas bort.

Under förra mandatperioden fattades ett antal beslut för att säkerställa hög effektivitet och tillgång till bästa möjliga verktyg. För att få rättssäkra processer inrättades bland annat en specialdomstol för överklagande. Det har också införts ett skyndsamhetskrav för att säkerställa att dessa ärenden hanteras fort.

De verktyg som finns att använda är skydds jakt och licens jakt. Det är i dag för stora skillnader mellan länsstyrelsernas bedömning gällande rovdjuren. Regeringen arbetar med att öka likvärdigheten.

Att sprida goda exempel från de länsstyrelser som i dag är duktiga på att hantera frågorna är ett sätt. Det finns också skäl att ytterligare satsa på DNA-analyser för att snabbt identifiera individer som bör avlägsnas. Länsstyrelserna måste också arbeta utifrån toleransnivån för rennäringen, predationstrycket för rennäringen måste minska och toleransnivån i renbetesområdena måste hållas.

Däremot måste konflikterna kring jakten på rovdjur upphöra och ordning och reda skapas i förvaltningen av dessa. En del krafter man hör i dag försöker dra isär landet i stället för att se till att vi tillsammans kan hitta lösningar och en balans som leder till att människor kan bo och verka på landsbygden samtidigt som vi bevarar en biologisk mångfald. Ingen tjänar på konflikt här.

Fru talman! Förutom vargen är ett våra mest omdebatterade vilt vildsvinen. Den ökande vildsvinsstammen har orsakat stora problem för markägare och lantbrukare och ofta stor skada på deras åkermark och skogsmark. Utifrån detta har regeringen agerat och i dialog med branschförbunden lagt fram konkreta förslag för att ta ett helhetsgrepp kring frågan. Regeringen har under året beslutat om bland annat viltkameror och ljusförstärkning för att jakten efter vildsvin ska underlättas och effektiviseras. Jordbruksverket fick även i uppdrag att utreda om det finns behov av ytterligare förebyggande åtgärder för att hindra att sjukdomen afrikansk svinpest sprids till Sverige.

Men vildsvinen gör inte bara skada, utan de är också en tillgång. Vi hör ofta om de problem som vildsvinen orsakar, men vi glömmer lätt bort vilken stor resurs vildsvinsköttet faktiskt är. En lösning är att äta upp dem. Vi vill se mer klimatsmart vildsvinskött på tallrikarna helt enkelt. Och det är extra glädjande när vi kan läsa och höra om skolor och äldreboenden som väljer att servera mer viltkött.

Regeringen gav Livsmedelsverket i uppdrag att ta fram förslag för att underlätta försäljning och tillgång på vildsvinskött, och i slutet av förra året presenterade Livsmedelsverket en rad förslag på riktigt bra åtgärder så att vi konsumenter som inte jagar vildsvin själva också enkelt kan köpa köttet och lägga det på grillen i sommar.

Mer vildsvinskött på tallrikarna minskar stammen och därmed också skadorna. Detta ger i sin tur minskade kostnader för samhället på grund av färre skador i trafiken och minskade skador på jord- och skogsbruket.

Jag måste också avslutningsvis nämna klövviltet. På senare år har det rasat en allt aggressivare debatt rörande betesskador i skogen. Delar av markägarsidan har föreslagit ett slopat brunstuppehåll, men vi tror att det är fel väg att gå. Vi tar klövviltförvaltningen på allvar men vi ser att det finns fler saker att pröva för att öka acceptansen och minska betesskadorna. I Bodens kommun, där Sveaskog nyligen ansökt om skydds jakt på älg, har ett lokalt initiativ tagits av jägarna, där de sträcker ut en hand till Sveaskog och i stället föreslår ett alternativ till skydds jakt.

Jakten kommer att fortsätta att beröra, väcka känslor och skapa debatt. Viltet är föränderligt, och Sverige är ett långt land med skilda förutsättningar. Därför är också jägare och markägare i de olika delarna av landet bäst lämpade att lösa de problem som uppkommer lokalt och regionalt. Vi socialdemokrater anser att jaktbesluten ska fattas så nära medborgarna som möjligt.

Jag tror att vi alla i debatten i dag kan enas om att våra värdefulla viltbestånd ska bevaras och nyttjas långsiktigt hållbart. Det är lokalt och regionalt som detta arbete måste ske, i en konstruktiv anda och enligt den svenska modellen.

(Applåder)

I detta anförande instämde Isak From, Magnus Manhammar och Hanna Westerén (alla S).

Anf. 6 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag sa att jag skulle spara vargdebatten till debatten om biologisk mångfald, men jag klarade inte av att hålla mig längre.

Det var en trevlig inledning som Malin Larsson hade på sitt anförande. Det var ljuv musik för en jägare att höra, och mycket kan jag absolut skriva under på.

Malin Larsson tog upp de konflikter kring inte minst vargen som på sätt och vis drar isär landet, mellan oss som bor i vargrevir och dem som bor i områden som inte är drabbade av varg. Jag uppfattade Malin Larssons inlägg som att Socialdemokraterna och regeringen vill agera för att få en fungerande rovdjursförvaltning. Utifrån det anförande som Malin Larsson höll vill jag därför fråga: På vilket sätt ämnar Socialdemokraterna och regeringen jobba för att vi ska få en ny och fungerande rovdjursförvaltning?

Anf. 7 MALIN LARSSON (S) replik:

Fru talman! Tack, Kjell-Arne Ottosson, för frågan!

Vi debatterade varg i förra veckan, och vi kommer att få fortsätta att debattera varg. Det är mycket utifrån det jag nämnde, att den väcker känslor och att den påverkar människor som lever och verkar på landsbygden.

Vi har sett att skyddsjakten fungerar bra på vissa håll i landet, exempelvis i Jämtland, där det har gått väldigt fort att få fram skyddsjaksbeslut och där de också på ett effektivt sätt har lyckats avliva djuren snabbt. Man måste lära av varandra och se de goda exemplen. Sedan är det viktigt att våra beslut grundar sig på en vetenskap som vi kan ha som grund. Jag tycker att det är viktigt att vi lyssnar till forskningen, för någon kan tycka en sak medan någon annan kan tycka något helt annat. Då är det viktigt att vi har forskningen att luta oss emot.

Det pågår en spillningsinventering, och de senaste siffrorna från den visade 333 individer. De senaste fem åren har stammen minskat från 400 individer ned till 300, men nu ökar den igen. Utifrån denna inventering tycker jag att vi kan förvänta oss licensjakt igen. Detta bör vi kunna göra utifrån antalet individer.

I detta anförande instämde Magnus Manhammar (S).

Anf. 8 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Fru talman! Då hoppas jag att även regeringen står bakom Malin Larssons tyckande.

Vi skulle kunna diskutera mycket om fakta och forskning, men jag väljer att i stället lyfta upp skyddsjakt, som Malin Larsson tog upp. I 23 § jaktförordningen står det att man ska ta hänsyn till bland annat sociala aspekter när det gäller att bevilja skyddsjakt, men vi ser att detta inte alls

sker i dag. Malin Larsson lyfte i sitt anförande upp att vi måste få en väl fungerande skydds jakt. Hur tänker regeringen agera för att vi ska få en bättre fungerande skydds jakt?

Prot. 2019/20:76
18 februari

Jakt och viltvård

Anf. 9 MALIN LARSSON (S) replik:

Fru talman! Tack, Kjell-Arne Ottosson!

Framför allt måste goda exempel spridas. Det har blivit mycket bättre de senaste åren utifrån de insatser som regeringen har gjort. Det går mycket snabbare. De överklaganden som kommer in hanteras skyndsamt så att skyddsjakten kan bli av. Ärenden prövas hela tiden, och det är viktigt att man får möjlighet att göra detta.

I den senaste debatten vi hade lyfte jag upp ett exempel från Tyskland som jag nyligen hade läst om. Det kan man säkert också tycka olika om, men det blir ändå spännande att följa allt som sker i andra länder och se hur man kan lära av varandra. När det blir för stora populationer på ett och samma ställe skapar det problem – det vet vi. Det kan vara svårt att se och hitta de individer som är problemvargar vid en skydds jakt.

Det ska helt klart vara möjligt för folk att leva och verka på vår landsbygd, och då kommer det att krävas skydds jaktbeslut i framtiden också.

Anf. 10 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att yrka bifall till reservation nr 6.

Jag vill också prata lite om skydds jakt. Vi har vår beslutade rovdjursförvaltning. Den säger gynnsam bevarandestatus, socioekonomiska aspekter, tamdjurshållning och att vargen ska finnas i hela landet, men inte i renbetesland. Där har vi direkt tagit bort halva Sverige, och då finns den andra halvan kvar. Den andra halvan hyser stora områden med rena slåttilandskap och rena jordbrukslandskap, där vi kanske aldrig kommer att få vargetablering. Vargen kanske aldrig kommer att trivas i dessa områden. Då har vi tagit bort ytterligare en ganska stor del.

Fru talman! Man brukar säga att vargarna i dag förmodligen är där de trivs att vara. Om det nu är så att de är i de områden som de förväntas trivas i är stammen ganska stor där. Om vi inte ska ha licensjakt utan förvalta vargen mer genom skydds jakt behöver det gå bättre än det gör i dag. Det lyftes tidigare fram hur många ansökningar och hur många beviljade skydds jakter det handlar om.

Enligt den tyska modellen ska jordbrukare kunna freda sina djur utan att DNA-säkra vargarna och på det sättet bygga upp en större skygghet hos vargarna. Man kan då snabbare göra en insats, och man kanske har möjlighet att skjuta bort ett helt revir som förstör för jordbruket i en viss bygd.

Är det tyska exemplet intressant, och ser man problem när det gäller att det hanteras så olika i dag? Det kanske vore på sin plats att få till utredningen om tjänstemannaansvar som riksdagen tog beslut om våren 2018.

Anf. 11 MALIN LARSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tackar John Widegren för frågorna.

Renbeteslandet består av 51 procent av landets yta, och vi vet att det absolut inte fungerar att ha varg där. Där ska det inte heller finnas några vargar. De ställer till med oerhört stor skada när de kommer upp i renbetes-

landet. Det är därför inte möjligt att ha dem där. De trivs alltså inte i norr och inte på slättlandet söderut.

Det är viktigt att hela tiden ta del av ny kunskap. När det gäller gynnsam bevarandestatus och så vidare säger vi samma saker. När vi kommer upp i en gynnsam bevarandestatus finns det möjlighet till exempelvis licensjakt, som jag nämnde tidigare.

John Widegren var i sitt anförande inne på att man skulle tillföra genetiskt viktiga individer. Det ställer jag mig lite frågande till. Därför skulle jag vilja ställa en motfråga. Vi vet väldigt mycket om olika smittor som sprids av djur i dag, och vi var båda inne på afrikansk svinpest i våra anföranden. Här ser jag en risk att man kan få in smittor i landet om man tillför individer utifrån. Hur ser John Widegren på det?

Anf. 12 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag fick egentligen inte svar på någonting av det jag frågade om.

När det gäller smittor som eventuellt skulle komma in med denna typ av djur ser jag större risk med till exempel dvärgbandmask och den typ av smittor som hunddjur kan bära på än att de skulle få med sig afrikansk svinpest.

Jag ser däremot ett stort värde i att kanske göra på det sättet, eftersom det förmodligen skulle kunna leda till att vi kunde ha en mindre stam i dessa områden. Vi har i riksdagsbeslutet sagt att vi inte ska ha för täta populationer. Enda sättet att inte ha för täta populationer är att minska antalet djur. Jag tror därför att det skulle vara av stort värde att eventuellt kunna importera ett genetiskt värdefullt djur.

Återigen skulle jag vilja fråga hur man ser på det tyska systemet, alltså att kunna skjuta vargar vid skydds jakt utan att DNA-säkra dem först.

Jag skulle också vilja ha svar på frågan när regeringen tänker ta tag i utredningen om återinförande av tjänstemannaansvar.

Sedan gläds jag över att Socialdemokraterna tror att det kommer att bli en licensjakt nästkommande vinter. Det tror jag att väldigt många gläds över. Eftersom det fungerar så dåligt med skyddsjakten i dag och det är så svårt att få till skydds jakt är det i allra högsta grad viktigt att vi får till en licensjakt på ett stort antal djur.

Anf. 13 MALIN LARSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tackar John Widegren för detta. Det är många frågor som vi ska hinna med här.

Jag ser faktiskt en fara i att flytta in vargar från annat håll. Då finns det risk för spridning av dvärgbandmask, precis som du var inne på, John Widegren. Den vill vi absolut inte ha in mer av i landet. Det tror jag inte heller att alla våra bär- och svampplockare vill ha, eller för den delen jägare. Ute i Europa där denna parasit är vanlig avråds människor från att plocka och äta bär och svamp från naturen. Och en av de fina sakerna i vårt land är att vi tack vare allemansrätten kan gå ut och fritt plocka bär och svamp med mera.

Det är viktigt att vi hela tiden tar del av ny kunskap om vargen. Det tyska exemplet nämnde jag i den debatt som vi hade i förra veckan om vargen. Jag hade läst om detta då, och det är ett intressant exempel att följa.

Men vi har också ett art- och habitatdirektiv att ta hänsyn till och förhålla oss till. Det finns ett överträdelseärende som ligger. Skulle EU tycka att Sverige går över gränsen kan det bli väldigt dyrt. Det handlar inte om några små belopp. Så detta vill vi inte riskera, utan vi vill kunna hantera detta så bra som möjligt själva – så lokalt och regionalt som möjligt. Det är vi helt eniga om.

Anf. 14 NINA LUNDSTRÖM (L):

Fru talman! Att vildsvin vållar stor skada på många håll är uppenbart när man rör sig i skog och mark. De vållar också problem för dem som brukar jorden. Det ger en trist upplevelse för dem som är ute efter friluftsupplevelser.

Denna fråga kommer upp på mängder av möten när man träffar medborgare och sina egna partimedlemmar. Under helgen kunde jag ta del av många synpunkter, inte minst i denna region där det också finns många vildsvin. Då kommer alltid frågan: Vad gör riksdagen, och vad gör regeringen? Gör ni någonting åt de bekymmer som finns? Lyssnar ni på att vi upplever att detta är ett problem?

Jag tänkte därför ta upp perspektivet med vad som faktiskt görs. Det går att göra oerhört mycket mer, men det görs faktiskt en hel del.

Enligt Naturvårdsverket har den snabba ökningen och spridningen av vildsvin i Sverige lett till en revidering av den nationella förvaltningsplanen. För närvarande sammanställs remissinstansernas synpunkter på Naturvårdsverkets förslag till reviderad förvaltningsplan för vildsvin för perioden 2020–2025.

Naturvårdsverket föreslår ett antal åtgärder. För det första ansvarsfrågor på lokal, regional och nationell nivå. För det andra arbetsgång för att ta fram regionala och lokala förvaltningsplaner. För det tredje principer för hur populationsminskande jakt på vildsvin bör bedrivas. För det fjärde åtgärder för att öka motivationen till jakt och hjälpmedel för jakten. Och för det femte skadeförebyggande åtgärder som stängsling och röjning av vegetation.

Naturvårdsverket inriktar sig på att åstadkomma ökad samordning mellan olika aktörer och intressenter för att få till stånd effektiva lokala förvaltningsplaner.

Avskjutningen av vildsvin bör öka, och jakten bör även i högre grad inriktas på att minska populationstillväxten. Jakttiden är lång i jämförelse med det som gäller för annat vilt. Vid behov kan även länsstyrelsen ge tillstånd till skydds jakt med användning av metoder som inte får användas vid normal jakt.

Vad gäller åtgärder för att öka motivationen för jakt hänvisar Naturvårdsverket bland annat till det regeringsuppdrag som Livsmedelsverket fick och som handlar om att förenkla förfarandet för avsättningen av vildsvinskött, det vill säga att vi tar vara på det vildsvinskött som faktiskt finns.

I sin redovisning av uppdraget i december 2019 föreslog Livsmedelsverket ett antal olika åtgärder som vi från Liberalerna anser att man ska titta på. Det handlar om att utbilda jägare så att det finns möjlighet att se till att öka avskjutningen och kunna leverera tio vuxna vildsvin direkt till slutkonsumenten. Livsmedelsverket föreslog också en premie till jägare. En förutsättning för premien är dock godkänt resultat vid köttbesiktning och övrig provtagning. Man ska också göra det möjligt för jägare att leve-

lera 50 vildsvin per år direkt till en lokal detaljhandelsanläggning som inte behöver utföra köttbesiktning. Det kan röra sig om butiker eller restauranger som i dagsläget redan handhar andra icke-trikinbärande vilda djur såsom älg, hjort, hare och fågel.

I Regeringskansliet bereds förslag på hur utfodring kan regleras med beaktande av de tillkännagivanden som finns i riksdagen. Vad gäller frågan om ekonomiska incitament för vildsvinsjakt har, som tidigare sagts, Livsmedelsverket lagt fram ett förslag. Vi från Liberalerna anser att man även bör studera det vidare.

Det behövs fler åtgärder, men det pågår också ett arbete för att få fram nya förslag. Vi från Liberalerna anser att vi också ska jämföra oss med andra länder. Vi har noterat att Finland, som har betydligt färre vildsvin, har vidtagit kraftfulla åtgärder för att minska sin stam. Det tycker vi är viktigt att notera. Ett flertal åtgärder har vidtagits, men mer behöver göras.

Fru talman! Jag vill nämna någonting om jakttider. Det har tagits upp i debatten här. Jag vill nämna det arbete som regeringen har utfört.

Enligt förordningen ska Naturvårdsverket minst en gång vart sjätte år se över de jakttider som regleras i förordningen och vid behov föreslå ändringar till regeringen. För närvarande arbetar Naturvårdsverket med en översyn av samtliga jakttider.

Vid översynen av jakttiderna görs en samlad bedömning för respektive art. Förslaget till ändrade jakttider lämnas till regeringen i juni 2020, och därefter avgör regeringen när de nya jakttiderna träder i kraft.

Vad gäller viltförvaltningsdelegationerna noterar jag, som det också lyfts fram i utskottets betänkande, att de två tillkännagivanden som finns bereds. Vi i Liberalerna kommer att avvakta beredningen av de tillkännagivandena.

Fru talman! Jaktfrågor engagerar på många olika sätt. Det finns de som ser det som en del av sin fritid att kunna vistas i skog och mark, hålla efter viltet och sätta ut saltstenar. Det är en del av en livsstil. Det finns också de som ser jakten som ett problem och tänker på den biologiska mångfalden. Oavsett perspektiv är det viktigt med åtgärder som bidrar till en långsiktigt hållbar förvaltning.

Anf. 15 RUNAR FILPER (SD) replik:

Fru talman och Nina Lundström! Jag förstod av Svensk Jakts belysning av hur skyddsjakten på varg fungerar att ledamoten Nina Lundström tycker att den fungerar tillfredsställande: ”Prövningen sker vad vi kan bedöma utifrån de kriterier som gäller. Vi har inte haft anledning att ompröva kriterierna, eller hur skyddsjakten i sig, fungerar.”

Stockholms län har haft sju ansökningar, fyra gånger har skyddsjakts beviljats, och två vargar har fällts. Där förstår jag att ni tycker att det fungerar väldigt bra. Men om ni lyfter blicken ut över hela landet, kan du fortfarande vidhålla att skyddsjaktsärendena höras och fungerar bra med tanke på alla avslag som sker ute i landet?

Anf. 16 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Fru talman! Citatet kommer från en intervju som rör ett specifikt fall. Det är inte en generell bild av hur läget ser ut i hela Sverige.

Jag och Liberalerna är de första att konstatera att det här är en väldigt stor lokal fråga på många olika håll beroende på hur livssituationen ser ut.

Det har vi väldigt stor respekt för. I det här fallet handlar det om hur länsstyrelsen har gjort bedömningen och vilka kriterier som finns till grund för besluten. Det är utifrån det som jag har gett mitt svar på frågeställningarna.

Vi kommer noggrant att följa utvecklingen. Det handlar samtidigt om hur forskningen och vetenskapen ser på den långsiktiga förvaltningen. Vi måste hitta en bra balanspunkt där vi både respekterar och ser de utmaningar som finns i lokalsamhällen men också tänker på den nationella förvaltningen och ser till att vi orkar värna vargen och dess existensberättigande.

Svaret var på en konkret fråga i ett specifikt fall. Vi kommer att återkomma i debatten när vi närmar oss betänkandet som handlar specifikt om förvaltningen av rovdjur.

Anf. 17 RUNAR FILPER (SD) replik:

Fru talman! Det specifika fallet som togs upp i Svensk Jakt handlar om att endast 6 av 42 skyddsjaktsansökningar beviljats och där en varg hade avlivats. Anser du att de som har ansökt om de skyddsjakterna och är ganska förbittrade har överdrivit eller rent av kommit med osanning, eftersom så få av ansökningarna har gått igenom?

Jag har inte sett en enda motion om jakt eller något annat jaktinitiativ från Liberalerna sedan förra mandatperioden då man hade någon gemensam kommittémotion med Alliansen. Jag undrar lite vad Liberalerna har för sorts jaktpolitik över huvud taget vad gäller till exempel frågan om rovdjurspolitik. Eftersom ni inte har presenterat någon egen slutsats eller kommittémotion är jag lite nyfiken.

Anf. 18 NINA LUNDSTRÖM (L) replik:

Fru talman! Jag blev återigen ledamot den 1 november 2019. Det var efter motionstiden. Jag är själv väldigt engagerad i jaktfrågor privat. Jag vistas mycket i jaktmarker. Jag tycker att det är viktiga frågor.

För min personliga del och Liberalerna del handlar det om balanspunkten mellan förvaltningen och biologisk mångfald. Vi ser och hör hur många från lokalsamhällena uttrycker sin oro över den livssituation som finns.

Jag har själv talat med en ung jägare och hört hennes berättelse. Hon var ute med sin jakthund och träffade tre vargar. Det var i Värmland för några år sedan. Jag känner mycket väl till hur utmaningarna ser ut.

Vi måste också se möjligheten att värna vargen på något sätt. Jag menar att den balanspunkt vi i Liberalerna strävar efter är att kunna freda det lokala samhällets behov men också se till det nationella intresset av att vi har en god rovdjurspolitik där vi orkar värna vargen och dess existens.

Anf. 19 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! Jag vill passa på att inledningsvis yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Jag tänkte inleda med att tala om det allmänna uppdraget, eller som Kristina Yngwe kallade det: Den svenska modellen. På 1930-talet gav den dåvarande regeringen Svenska Jägareförbundet ett så kallat allmänt uppdrag att leda delar av den praktiska viltvården och jakten i landet.

Som en kvarleva av detta har Svenska Jägareförbundet genom årliga regeringsbeslut tilldelats stora bidrag ur Viltvårdsfonden för sin verksam-

het. På senare år har även Jägarnas Riksförbund fått bidrag ur fonden. Fondens medel kommer från de viltvårdsavgifter som den som jagar är skyldig att betala, för närvarande 300 kronor per jaktår.

Den nuvarande modellen är kritiserad. Modellen är ifrågasatts för att den inte anses vara i linje med upphandlingsreglerna. Den omfattande miljonrullningen till jägarorganisationerna har gett de organisationerna ett enormt resursövertag vad gäller debatt och opinionsbildning i viltvårdsfrågor. Det kan man se som ett problem ur demokratisynpunkt.

I Sverige saknas en fungerande jakttillsyn. Viltvårdsavgifterna borde kunna gå till en uppbyggnad av en sådan jakttillsyn, precis som det är med många andra verksamheter som får betala för samhällets tillsyn över respektive verksamhet – fisketillsyn och liknande.

De medel som jägarorganisationerna erhåller kan också ses som en betalning för ett uppdrag som ska utföras, och det är bra. Men inte om det ses som vilket bidrag som helst. Är det nu ett uppdrag bör det kunna upphandlas enligt gällande upphandlingslagstiftning.

Det finns ett behov av förändring. Att jägarorganisationerna får stora bidrag till sin opinionsbildning är särskilt problematiskt med tanke på att båda organisationernas företrädare ofta återoppar förekomsten av illegal jakt som stöd för sina åsikter om hur viltpolitiken borde ändras.

Jag anser att dessa organisationer också på just det sättet ökar motivationen att utöva illegal jakt, även om de i retoriken i nästa andetag pliktskyldigt säger sig ta avstånd från den. Jägarnas Riksförbund har dessutom en uttalad vision om att eliminera vargen från den svenska faunan, vilket strider mot 4 § jaktlagen, som säger att viltvården ska syfta till att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd.

Den upphandlingsrättsliga aspekten har uppmärksammats av EU-kommissionen. Sedan 2016 handlägger EU-kommissionen ett pilotärende om Sveriges efterlevnad av upphandlingsreglerna just med anledning av detta.

Svenska Jägareförbundet fick för 2019 drygt 52 miljoner kronor. 35 miljoner gick till att tillhandahålla generell kunskap och kompetens när det gäller jakt, 6 miljoner gick till viltövervakning, 8,75 miljoner till klövfältsförvaltning och 2,5 miljoner till vilt och trafik. Med tanke på att beloppen är så pass stora är det inget av uppdragen som skulle kunna direktupphandlas.

En mindre del av Viltvårdsfondens medel går till viltforskning via Naturvårdsverket och SVA, Statens veterinärmedicinska anstalt. Dessa satsningar berörs inte av den här diskussionen eftersom de är en del av statens eget arbete.

I dag föreslår ett av oppositionspartierna ökade anslag till jaktorganisationerna. Sveriges riksdag behöver hantera den här frågan mer seriöst. Frågan bereds, som framgår av betänkandet, just nu av regeringen. Därför tänker jag bara nämna några saker som Miljöpartiet tycker att man borde titta på framåt.

Självklart måste åtgärder inom praktisk viltförvaltning fortsatt upphandlas på ett korrekt sätt. Jag vill absolut säga att jägarorganisationerna bör vara dem som är med och lägger anbud på sådana typer av uppdrag.

Viltforskningen som finansieras genom fonden skulle också behöva stärkas och kopplas till tydligare informationsinsatser. Delar av Viltvårdsfondens medel borde användas till uppbyggnad av en statlig jakttillsyn i fält för att effektivare kunna motverka illegal jakt. Naturligtvis skulle man

också, som Kristdemokraterna föreslog här tidigare i talarstolen, kunna utveckla en enhetlig ersättning för trafikvilt om man nu gör om upplägget. Det kan finnas fler förslag, men att fortsätta med en modell från 1930-talet som dessutom är olaglig är ingen framtidsmelodi.

Fru talman! Jag tänkte kommentera en sak som ledamoten Filper nämnde om en miljöpartistisk fritidspolitiker, med tanke på att jag inte kunde begära replik på inlägget tidigare. Det gäller en person som har varit forskare. Forskare får också bli politiker. Forskare får också engagera sig i samhällsdebatten.

Många gånger hör vi i den politiska debatten – jag har själv hört det många gånger – att det skulle vara dåligt att tjänstemän som är anställda i statlig eller kommunal förvaltning tillhör en miljöorganisation eller någon annan typ av organisation. Vi har en grundlagsskyddad rätt att organisera oss i olika organisationer. Det finns ingen som kan ifrågasätta det, vare sig arbetsgivare eller vi politiker. Därför får man nog söka mer fakta och diskutera i sak i stället för att börja anklaga människor för detta.

Jag tycker att det här är mycket allvarligt, och jag tycker att det är väldigt viktigt att vi som är i Sveriges riksdag markerar mot den här typen av debattinlägg.

Jag skulle också vilja säga ett par ord om viltförvaltningsdelegationerna och frågan om huruvida de ägnar sig åt demokrati eller inte. Jag tycker att det är bra med en bred bas i viltförvaltningsdelegationerna. Men samtidigt har vi ju statliga tjänstemän – det kan vara landshövdingar eller myndighetspersoner – som också måste säkerställa att lagen följs. Jag tycker att vi som sitter i riksdagen ska välkomna att det finns tjänstemän som vill säkerställa att lagen följs.

(Applåder)

Anf. 20 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Fru talman! Ledamoten Maria Gardfjell tog upp jakt- och viltvårdsuppdraget, som det numera heter. Jag tänkte inleda med det, även om det inte är det som min fråga gäller.

Jakt- och viltvårdsuppdraget är ett bidrag. Inga skattemedel tillförs fonden. Ett bidrag kan inte upphandlas. Jakt- och viltvårdsuppdraget bryter därför inte mot lagen om offentlig upphandling eller mot EU:s krav på offentlig upphandling. Det har gjorts en rättsutredning tidigare som tydligt visar att upphandling inte är relevant.

Så till den sak som jag tänkte att jag skulle ställa en fråga om. Om jag inte minns alldeles fel ställde jag exakt samma fråga till Maria Gardfjell när vi stod här för ett år sedan.

I förra veckan anordnade Kristdemokraterna jaktens dag här i riksdagen. Temat var varg, och det pratades om illegal jakt. Vi hade bland annat flera forskare på plats. Erica von Essen, som har forskat om illegal jakt, var där. Vi har andra forskare, till exempel Olof Liberg, som är en känd vargforskare. Även Brå har påpekat att om vi får legal jakt minskar den illegala jakten. Men Maria Gardfjell stod i talarstolen och sa emot dessa forskare.

Därför skulle jag vilja ställa frågan till Maria Gardfjell: På vilket sätt ämnar Miljöpartiet agera för att vi ska få mindre illegal jakt?

Anf. 21 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Tack för frågan! Relationen mellan legal jakt och illegal jakt är väldigt intressant. Innan licensjakten på varg infördes var det kanske främsta argumentet av alla argument att man genom att införa licensjakten skulle eliminera riskerna för illegal jakt.

Nu kan vi se i backspegeln att så inte blev fallet. Den illegala jakten ökade snarare i och med att licensjakten ökade.

Man kanske inte än så länge kan dra alltför långtgående slutsatser efter de år som vi inte har haft licensjakt, men illegal jakt är ett mycket stort problem. Polisen har också mycket stora problem med att kunna se till att ta fast den som är skyldig.

När det gäller vargfrågan var jag själv inte med på det seminarium som Kristdemokraterna ordnade här i riksdagen, utan det var Rebecka Le Moine som var med från Miljöpartiets sida. Jag tror att hon står på talarlistan, så hon kanske dyker upp här så småningom och kan svara på frågorna.

Jag tycker att det är viktigt att man i vargdebatten respekterar det domslut som EU-domstolen har kommit med. Det visar ganska tydligt att det kan vara svårt att införa licensjakt i Sverige igen. Men det innebär också att vi behöver ha ett arbetssätt framöver som gör att skyddsjakten kan förstärkas.

Anf. 22 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag noterar att jag inte fick en tillstymmelse till svar på min fråga. Jag ställde frågan till en representant för Miljöpartiet hur Miljöpartiet vill jobba för att vi ska få mindre illegal jakt. Det borde man kunna svara på oavsett om man var med på jaktens dag eller inte.

Vi har en skyddsjakt som inte fungerar, vilket flera har tagit upp tidigare i debatten. Tyvärr har vi ingen fungerande licensjakt. Vi har ingen fungerande rovdjursförvaltning. Därmed tappar folk totalt förtroendet för våra myndigheter, och till slut tar man lagen i egna händer. De som drabbas mest är tyvärr dels vi lagliga jägare, dels vargen. Därför ställer jag frågan än en gång: På vilket sätt ämnar Miljöpartiet agera för att vi ska få mindre illegal jakt?

Maria Gardfjell nämnde EU-domen, som jag också tog upp i mitt anförande. Jag vill hävda precis raka motsatsen mot vad Maria Gardfjell sa: Den är ett tydligt utslag på att den licensjakt vi har haft kan anses som hållbar och att den därmed skulle kunna fortsätta.

I Frankrike pågår en ganska stor vargjakt för tillfället. Jag kollar ganska mycket på nyheter, och jag ser inte att EU har agerat på något sätt när det gäller den franska vargjakten. Där jagar man på för fullt utan att EU sätter käppar i hjulet, vilket det hela tiden hotas med här. Jag tror alltså inte att vi ska vara så rädda för EU. Och i så fall vore ju det väldigt mycket bättre om vi faktiskt vågade dra ett ärende hela vägen till EU och fick en slutgiltig dom.

Men min fråga är som sagt: På vilket sätt ämnar Miljöpartiet agera?

Anf. 23 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Det är tråkigt att Kjell-Arne Ottosson inte tyckte att han fick svar. Jag kan dock säga att jag förra året skrev en motion just om hur man ska kunna minska den illegala vargjakten. Det handlar väldigt mycket

om att satsa på det polisiära arbetet och verkligen säkerställa att man inte hetsar inom jägarorganisationerna för att få ytterligare illegal jakt, vilket jag tog upp i mitt anförande.

Det är också viktigt att nämna, fru talman, att den svenska vargstammen är mycket bräcklig. Undersökningar som gjorts nyligen visar att vi har 290 vargar i Sverige. Som mest i modern tid har vi haft 415 vargar. Det är inte bara licensjakten utan också en omfattande illegal jakt som har påverkat vargstammen väldigt mycket.

Jag tror också att det är viktigt att se till att komma till rätta med de problem som finns med bland annat oskygga vargar och andra rovdjur. Här behöver man naturligtvis säkerställa att skydds jakt kommer till stånd. Det skulle dock vara bra att tydliggöra § 5 i jaktlagen för att säkerställa att det är tillåtet att också sätta in skrämrelåtgärder. Det görs ibland, men det är inte solklart om det är okej enligt jaktlagen. Att skrämra iväg vargarna och göra dem mindre oskygga, så att säga, är något som borde kunna användas mycket oftare.

Anf. 24 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Den gode Kjell-Arne Ottosson lyfte egentligen de frågor som jag hade tänkt lyfta med Maria Gardfjell, men jag hittar på någonting.

Svenska Jägareförbundet och jakt- och viltvårdsuppdraget pratades det en del om i anförandet, fru talman. Jag tycker att det är viktigt att poängtera det arbete som faktiskt har skett under Svenska Jägareförbundets paraply. Många av våra vilda djur har ju ökat under tiden de haft detta uppdrag. Det beror på att de har haft kunskap, har förvaltat och har lärt jägarna att bedriva viltvård. Det är i mångt och mycket det som gör att vi har stora viltstammar i dag – både av klövvilt och av flygande vilda djur, både i fältlandskapet och i skogslandskapet. Det är viktigt att poängtera det.

Sedan vill jag också lyfta problematiken kring skydds jakt, snabba åtgärder och hur vi ska hantera detta. Jag vet att Miljöpartiet hyser varma känslor för rovdjursavvisande stängsel, och jag vill problematisera lite grann kring det. Vi har ju en hel del konstiga regler här. Till exempel kan lantbrukare som väljer åkerbeten inte få stöd till rovdjursavvisande stängsel, och många fårproducenter har kanske bara åkerbeten.

Jag har ett exempel med en lantbrukare i Finspångsområdet som skulle behöva sätta upp nya rovdjursavvisande stängsel. Han hade först sagt att kostnaden skulle bli 2 miljoner, men när han hade räknat ännu mer noggrant var det 4 miljoner det skulle kosta denne lantbrukare att sätta upp rovdjursavvisande stängsel. Då blir nästa fråga hur mycket detta faktiskt ska få kosta samhället, plus problemet med att man inte kan få stöd till rovdjursavvisande stängsel på åkermark.

Anf. 25 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Det är en väldigt bra fråga i det här läget. Rovdjursstängslen har ju tidigare finansierats i landsbygdsprogrammet, och det diskuteras just nu om man ska flytta rovdjursstängslen från landsbygdsprogrammet till ett nationellt program. Det skulle vara en fördel eftersom vi då skulle kunna utveckla regelverket och kanske göra det lite smidigare. Vi kunde se på de problem som har funnits och göra det mer anpassat till exempelvis åkerområden och sådana saker.

Nästa fråga är hur mycket detta får kosta samhället. Här finns också en möjlighet att fundera på vad det är i stängselarbetet som kostar. Det är ju själva arbetet som kostar mest. I ett nationellt program kan man koppla detta till möjligheten att anlita gröna tjänster eller sådana typer av projektsatsningar som kommer att göras framöver. Detta är väl ett område där vi kan diskutera hur man på ett mer optimalt sätt skulle kunna jobba med rovdjursstängselfrågan.

Nu glömde jag helt enkelt bort, fru talman, John Widegrens första fråga, så jag hoppas att han upprepar den. Men jag skulle vilja ställa en liten motfråga till John Widegren. Den reservation som Moderaterna här yrkar bifall till handlar om trafikeftersök. Där undrar jag om det inte skulle vara en fördel att förändra hela jakt- och viltvårdsuppdraget så att trafikeftersök blir möjligt.

Anf. 26 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Det första jag pratade om var kanske inte så mycket en fråga. Det handlade mer om att se vikten av de insatser som Svenska Jägareförbundet faktiskt har gjort för den svenska vilda floran.

Var vi väljer att placera eftersöken som samhällelig uppgift kanske inte är så viktigt i det här läget. Vår reservation handlar mer om att vi tycker att ersättningarna till dem som gör detta är alldeles för låga. Precis som någon talare lyfte fram tidigare ligger det mycket träning bakom. Du ska hålla goda hundar, du behöver ha goda kunskaper och du ska kunna ha jour och vara standby dygnet runt, årets alla dagar. Vi tycker att ersättningarna för detta är för låga. Det är därför vi har en reservation om ökade pengar till trafikeftersök.

Jag vill även lyfta detta med illegal jakt, som det talades om tidigare. Det blir lite olyckligt när man argumenterar så att organisationernas argument, att de är emot illegal jakt och att detta kan leda till illegal jakt, skulle vara propaganda som uppmanade till illegal jakt. Det låter nästan så, fru talman, i argumentationen här. Jag är övertygad om att alla i denna kammar och alla organisationer som vi nu har talat om är kraftigt emot illegal jakt.

Det är just därför vi behöver bygga upp en helt ny acceptans för den förda rovdjursförvaltningen. Jag tror nämligen inte att den acceptansen finns utbredd i dag. Det är viktigt att poängtera det.

Miljöpartiet argumenterar som att enda lösningen för att motverka illegal jakt är ökade resurser till polisen. Visst, det kan vara *en* del, men man måste också kunna se problemet med ökad illegal jakt som någonting annat, som en misstro mot och ett missnöje med den förda förvaltningen.

Anf. 27 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Visst gör intresseorganisationer av olika slag, bland annat Svenska Jägareförbundet, stora insatser. Jag tror tyvärr inte att de gör så mycket för den svenska floran men väl den svenska faunan. Det gör de absolut. Jag tror att det var Malin Larsson som här i talarstolen nämnde att jakt också är ett stort fritidsintresse. Det är ett sätt att uppleva naturen. Det handlar i själva verket inte bara om att jaga vilt. Man bedriver även ett viktigt folkhälsoarbete.

Jag vill även säga några ord om jakteftersök när det gäller trafikskadade djur. Det är ett oerhört viktigt uppdrag som jägarna har tagit på sig.

I flera olika inlägg har det talats om olika ersättningar och att de är för låga. Jag undrar vem som sätter nivån på ersättningarna. Är det staten eller jägarorganisationerna själva? Om det är jägarorganisationerna som gör det kan de i så fall fördela pengarna på ett bättre sätt. Svenska Jägareförbundet får ju över 50 miljoner kronor om året.

Det som är väldigt viktigt när det gäller Miljöpartiets inställning till jaktfrågor är att vi naturligtvis inte vill se att den biologiska mångfalden hotas. Det är grunden för oss. Men absolut får jakt ske, om den görs på ett bra sätt.

Anf. 28 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! I dag debatterar vi jakt och viltvård. Kjell-Arne Ottosson ställde några frågor som jag gärna ska försöka besvara. Jag har nämligen skrivit en motion där det väldigt utförligt beskrivs vilka åtgärder jag önskar för att stoppa den illegala jakten.

Jag vill också poängtera att det finns forskning som visar att laglig jakt inte leder till en minskad illegal jakt. Detta är viktigt att ha med sig. Det finns alltså forskare som landar i olika slutsatser, och då måste vi beakta den komplicerade bild som finns.

Det refererades till Erica von Essen, som var med på seminariet förra veckan. Hon har sagt att det råder en kultur inom vissa jaktorganisationer där illegal jakt accepteras i hög grad. Citatet återfinns i en intervjustudie som hon har genomfört vid SLU.

De insatser som vi vill göra handlar om att införa en naturuppsyn enligt Norges modell, som kan tjäna som inspiration och förebild. Där har man fältpersonal som är ute och tittar och kontrollerar så att de medel som används är lagenliga och att det som jagas också är lagenligt. Detta finns inte riktigt i dag i sådan omfattning som skulle behövas.

Vi vet att olika hjälpmedel som underlättar den lagliga jakten också kan underlätta illegal jakt. Här måste vi vara duktigare på att reglera vad som får användas till vad. Åtlar, åtelkameror, ljuddämpare, mörkerkikare på vapen, gps-sändare på hundar och drönare – användningen av dessa hjälpmedel måste regleras via förbud, tillståndsplikt eller anmälningsplikt, fru talman.

Polis och åklagare måste ges mer resurser så att anmälda brott kan leda till fällande domar. Hjälpmedel som används till illegal jakt, såsom vapen och fordon, ska beslagtas, och skadestånd måste begäras vid jaktbrott.

Svenska medborgare som har bedrivit illegal jakt utomlands bör kunna straffas när de kommer hem till Sverige.

Detta är några av de åtgärder som finns listade i den motion som jag har väckt och som också diskuteras i dag.

Fru talman! Jag brinner för allas rätt – vargens rätt, lodjurets rätt men även alla människors rätt – att göra sin röst hörd, inte bara de ca 2 procent av Sveriges befolkning som är jägare.

Förra veckan hölls ett seminarium, vilket har nämnts förut. Det arrangerades av Kristdemokraterna och Jägareförbundet under principen ”av jägare för jägare”. Kristdemokraterna brukar värna de äldre och de sjuka, men denna dag rådde ett undantag. Bland annat blev en äldre dam i rullstol portad från seminariet på grund av att hon tillhörde fel organisation. Hon var inte jägare. Hon blev tvungen att vänta utanför i mer än tre timmar

innan hon kunde träffa mig för att via mig i denna talarstol kunna göra sin röst hörd.

Jag vill därför lyfta fram en fråga som finns bland de röster som tystats i debatten, röster som är nog så viktiga. I mars ska licensjakt på lodjur påbörjas. Detta är en rödlistad art, och enligt art- och habitatdirektivet får man inte bedriva licensjakt mot den. Det har getts tillstånd att skjuta 41 lodjur, främst honor. Detta bryter mot EU:s direktiv.

Faktum är att det vid Sveriges inträde i EU 1995 fanns en referensnivå som lodjurspopulationen inte fick gå under. Antalet lodjur vid denna tidpunkt uppskattades till 1 700. Men den siffra som skickades in och som används är 700. Om vi har 701 lodjur får vi alltså ha licensjakt på 1 lodjur. I själva verket ska detta dock inte gälla förrän det finns 1 701 lodjur. Detta strider alltså mot vårt avtal med EU.

På tal om olagligt, fru talman, finns också en utbredd illegal jakt i Sverige, vilket vi har berört tidigare. Varje år skjuts ca 70 vargar illegalt i Sverige. Detta är vad jag tycker att den stora debatten om jakt och vilt i Sveriges riksdag bör handla om. Hur kommer vi till rätta med den illegala jakten?

Fru talman! Det finns en stor oro i Sverige när det gäller varg. Det kan därför vara lämpligt att nämna att ingen människa har dödats av vild varg i Sverige på över 200 år. Oron och polariseringen är olycklig. För att komma till rätta med den vore det mest effektiva att sluta ge Jägarnas Riksförbund ca 7 miljoner kronor varje år så att de kan sprida skräck och hatpropaganda mot vargen. Det vore ett enkelt första steg att sluta ge statliga medel till organisationer som uppmuntrar till brott.

Fru talman! Varje år ges också ca 50 miljoner till Svenska Jägareförbundet. Det sker i en intressant juridisk form. De får en position som är myndighetsliknande, men till skillnad från myndigheter har de talerätt. De får dessutom söka bidrag och får också bidrag från Svenskt Friluftsliv. Det ska egentligen inte gå om man får bidrag från staten.

Jägareförbundet bedriver sin egen rovdjurspolitik. Det gör att de sitter på dubbla stolar. Det här är en slutsats som drogs i offentliga utredningar från 1997, 2003, 2004 och 2007. I dessa pekades på att uppdraget borde upphandlas via lagen om offentlig upphandling.

Fru talman! Det finns inte mycket som jag skäms över i så stor utsträckning som jag skäms över svensk jaktpolitik. Jag skäms, och jag tycker att det är hög tid att vi i denna kammare slutar fjäska för dessa 2,5 procent av Sveriges befolkning. Detta är en demokratifråga.

Anf. 29 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag hade egentligen inte tänkt begära replik. Rebecka Le Moine skjuter högt och lågt, och jag tänkte att det står bäst obemött. Jag måste ändå få bemöta den kritik som Rebecka Le Moine för fram.

Enligt riksdagens föreskrifter om upplåtande av riksdagens lokaler vid inbjudan till sammankomst får inbjudningar samt besök endast ske genom riktad inbjudan till enskilda personer samt avgränsade organisationer. Vi hade skickat ut inbjudningar. Sedan hade andra människor fått tag på en inbjudan någonstans ifrån – jag har mina aningar men säger ingenting om det i denna kammare. Därefter anmälde de sig till det seminarium som de inte var inbjudna till.

Dagen före seminariet fick de mejl om att de inte var välkomna eftersom de inte hade fått inbjudan på rätt väg. Jag vet att Rebecka Le Moine ändå valde att ta med några av dem in i lokalen. Men de som inte fick lov att komma in hade inte fått inbjudan på rätt sätt enligt riksdagens föreskrifter.

Anf. 30 REBECKA LE MOINE (MP) replik:

Fru talman! Det skickades alltså ut en anmälninglänk från Kristdemokraterna som lades online, och antagligen fick den fötter. Det är många som är intresserade av varg, inte bara de som vill skjuta varg. Därför anmälde sig personer från andra organisationer, Rovdjursföreningen, Jaktkritikerna med flera.

De fick ett bekräftelsemejl från Kjell-Arne Ottossons kansli om att de var välkomna. De planerade, tog ledigt, bilade upp från Blekinge och åkte tåg från Dalarna. Dessa personer hade fått ett mejl och skrivit ut sin anmälan, men kvällen innan, när de har kommit fram till Stockholm, får de reda på att de inte är välkomna.

De tror att det har skett ett misstag, för det här kan ju inte ske så sent inpå. De beger sig därför dit i alla fall. Två personer släpper jag in som mina besökare, för det var gott om plats. Det var bara jägare där, och de fyllde inte rummet.

Om man har bjudit in via en länk som har läckts och man inte har kontroll över och om man har välkomnat personer till ett seminarium portar man dem inte vid dörren. Det är inte demokrati, och det är inte ett värdigt sätt att behandla äldre sjuka personer som sitter i rullstol och som har ordnat färdtjänst för att komma till Sveriges riksdag och som har forskat om vargar hela sitt liv.

Kristdemokraterna borde skämmas. Annars gör jag det å era vägnar.

Varför bjuder man bara in likasinnade till ett demokratiskt samtal om man inte är rädd för att ens fakta inte håller? Vi har upprepade gånger fått höra att dessa forskare anser detta. Men det finns andra forskare och rapporter som säger något helt annat. Det är här ett demokratiskt samtal tar vid med olika intressen, olika åsikter och olika uppfattningar. Men här verkar man inte vara trygg i sina egna känslor.

Anf. 31 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Fru talman! Jag fortsätter att hänvisa till riksdagens föreskrifter för vad som gäller, och de gäller alla oavsett vem man är. Dessa människor hade fått tag på inbjudan på fel sätt och anmält sig på fel sätt, och därför fick de en bekräftelse på att de inte var välkomna. I övrigt har jag inget att anföra vad gäller det.

Rebecka Le Moine säger att det var ensidigt. Jag påminner om att vi hade med flera parter i panelen för att få en bredd av både sådana som förespråkar jakt och sådana som inte förespråkar jakt. Rebecka Le Moine var själv med i egenskap av politiker som inte förespråkar jakt. Det var alltså människor med från bägge sidor.

Anf. 32 REBECKA LE MOINE (MP) replik:

Fru talman! Det är en intressant syn på att få komma till tals och överlag en intressant och oroväckande syn på demokrati. Att vi var något slags rekvisita i panelen försvarar inte KD:s agerande och upplägg.

Naturskyddsföreningen fick väl göra sin röst hörd två gånger, och det fanns en kvinna i publiken som ställde kritiska frågor men som sedan inte fick ställa fler frågor. Det var väl jobbigt att svara när hon frågade efter vilka vetenskapliga rapporter som utgjorde underlag för att det behövs 120 vargar i Sverige. Eftersom det blev knepigt valde man att inte tillåta fler frågor från henne.

Detta är något av det värsta jag har varit med om.

Anf. 33 MAGNUS PERSSON (SD):

Fru talman! Jag valde att gå upp i debatten eftersom eftersöksorganisationen NVR nämndes. Jag har varit verksam i denna organisation i ganska många år, och vi gör ett enormt arbete. Låt mig ta ett exempel. På julaftonskvällen, när ni andra åt middag med familjen, blev jag utkallad klockan nio på grund av ett trafikskadat vildsvin, en galt på ca 100 kilo. Eftersöket tog fem timmar, så då var min julafton fördärvad.

Många av oss inom organisationen har märkt en förändring. Många kollegor blir numera hotade efter genomförda uppdrag och vill ha skyddad adress och skyddat telefonnummer. Hotbilden har alltså ökat.

Det som skrämmer mig mest är att företrädare för Sveriges riksdag samverkar med dessa organisationer och deltar offentligt i deras möten. Miljöpartiets företrädare har ganska hög svansföring och vill kriminalisera jägare men har själva inga problem med att delta i manifestationer med organisationer som öppet brukar våld mot svenska eftersöksjägare som är avlönade av staten och får sitt arvode av polisen.

Jag vill gärna höra hur Miljöpartiet, som även sitter i regeringen, ser på att dess företrädare ljar sig med kriminella organisationer som förespråkar våld och hot mot svenska eftersöksjägare som är i statens tjänst.

I detta anförande instämde Runar Filper (SD).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 19 februari.)

§ 8 Skogspolitik

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2019/20: MJU7
Skogspolitik
föredrogs.

Anf. 34 KRISTINA YNGWE (C):

Fru talman! Då går vi över till att debattera MJU:s betänkande nr 7 om skogspolitik. I detta betänkande hanteras motioner från allmänna motions tiden om skogsgödsling, klimatfrågor kopplat till virkesproduktion, granbarkborren, skogsvårdsregler och mycket annat. Även här har vi en för- enklad beredning och tar inte upp de motioner som är exakt likalydande de motioner som hanterades förra året. Men det innebär som sagt inte att partierna inte står bakom den politik de anför i sina motioner.

Fru talman! Skogen är en av Sveriges allra viktigaste resurser. Historiskt sett har skogen byggt Sveriges välstånd genom att den har skapat jobb

och tillväxt i hela landet men också genom att exporten har skapat stabilitet under oroliga tider.

Skogen har dock inte bara varit historiskt viktig. Den kommer också att ta Sverige in i framtiden. Med den gröna kolatomen från skogen kan vi skapa i stort sett allt vårt samhälle behöver. Vi kan göra drivmedel, byggmaterial, kemikalier, målarfärg, tyg etcetera.

Denna omställning är redan i full gång. Men för att Sverige fullt ut ska kunna ta till vara den potential som den svenska skogen har krävs långsiktiga politiska spelregler. Det handlar om långsiktiga spelregler för de företag som ska leverera de innovativa produkterna från skogen. Därför behöver Sverige en bioekonomistrategi, vilket Centerpartiet fick med som en av åtgärderna i den klimatpolitiska handlingsplan som regeringen presenterade före jul.

Det handlar också om långsiktiga spelregler för de skogsägare som ska leverera skogsråvaran som ska ersätta fossila material och om att skapa förutsättningar för ökad tillväxt i skogen så att uttaget av biomassa kan möta en ökande efterfrågan.

I höstas presenterade Skogsstyrelsen en rapport med 88 åtgärder som ska öka tillväxten i skogen med 20 procent till 2050 och därmed bidra till ett fossilfritt samhälle. Ett av de områden som lyfts fram i rapporten är ett aktivt arbete med att förebygga och begränsa skogsskador.

Under torkåret 2018 gjorde granbarkborren dessvärre sin stora entré i södra och mellersta Sverige, och under 2019 fortsatte angreppen i stor skala. Granbarkborren har under 2019 orsakat skador på närmare 7 miljoner kubikmeter skog i södra och mellersta Sverige, till ett värde av flera miljarder kronor.

I en växande bioekonomi är det därför centralt att agera kraftfullt mot granbarkborren på både kort och lång sikt. I budgetförhandlingarna inom ramen för januariavtalet har Centerpartiet därför drivit igenom en satsning på 30 miljoner under 2020 för kapacitetsuppbyggnad och hantering av skogsskador, med särskilt fokus på bekämpning av granbarkborre.

Det är viktigt att myndigheter, forskning och näring arbetar tillsammans men också att staten tar ansvar för sina marker och hur de påverkar omkringliggande skogsägare. Därför har Centerpartiet i regleringsbrev drivit igenom uppdrag till såväl Skogsstyrelsen som Naturvårdsverket om att minska och stoppa spridning av granbarkborre i skyddade områden. Centerpartiet kommer att följa detta arbete för att säkerställa att det ger önskad effekt och vid behov driva på för ytterligare åtgärder.

Skogsstyrelsens rapport pekar också på andra tillväxthöjande åtgärder och nämner till exempel skogsgödsling och en översyn av lägsta slutavverkningsålder för att kunna hantera skogsskador mer proaktivt. Det här är åtgärder som vi i Centerpartiet menar är värda att titta vidare på.

Vi anser också i Centerpartiet att man bör titta närmare på vilka ekonomiska incitament som kan behövas för att öka klimatnyttan i skogen, till exempel för att stimulera ökad tillväxt och därmed ökad kolinbindning och substitution.

Fru talman! Samtidigt bygger svensk skogspolitik på två jämställda mål: produktion och miljö. Det är viktigt att värna den biologiska mångfalden och att säkerställa att viktiga värden i skogslandskapet bibehålls och bevaras inför framtiden. Men det som är unikt för den svenska skogen är det faktum att hälften av all skog i Sverige ägs av enskilda markägare. Det

gör också att det är många olika händer som i dag sköter den svenska skogen. Svenska skogsägare, inte minst familjeskogsbruken, har i flera generationer tagit ett stort ansvar i miljöarbetet när det gäller skydd av skog och värdefull natur.

Ett aktivt ägande och brukande är en förutsättning för en långsiktigt hållbar skog, och därför måste dessa aktörer ses som en nödvändig part i miljöarbetet.

Vill vi i framtiden ha ett fortsatt stort engagemang för svensk skogs-skötsel med den mångfald och det engagerade lokala brukandet som vi faktiskt har måste svensk skogspolitik i större utsträckning också ta hänsyn till och involvera de enskilda markägarna.

En viktig ingång för Centerpartiet när det gäller just miljöarbetet i skogen är att vi litar på markägarnas engagemang och förmåga. Värdefull natur kan behöva utökat skydd, men det innebär samtidigt ofta att äganderätt och brukande begränsas. Det måste vara självklart att ägare eller brukare också ersätts för de inskränkningar som görs. Det är helt oacceptabelt att skogsägare ska leva i ovisshet om huruvida de kommer att få ersättning eller inte eller till och med kanske behöva stämma staten och föra en ojämn kamp. Tydliga spelregler kring ersättning vid inskränkningar är därför helt nödvändiga framöver.

Fru talman! Sedan vi stod här i fjol och debatterade skogsfrågor har den skogsutredning som Centerpartiet drivit igenom inom ramen för januariavtalet tillsatts och börjat arbeta. De förslag som vi förväntar oss, och som direktiven ger uttryck för, ska värna och stärka den privata äganderätten till skogen genom att stärka rättssäkerheten för markägare och företag och säkerställa att markägare får den ekonomiska kompensation de har rätt till.

Dessutom ska utredningen föreslå nya eller utvecklade flexibla skydds- och ersättningsformer som ska kompensera markägare för inskränkningar i ägande- och brukanderätten i den utsträckning de faktiskt har rätt till. Dessa ska bygga på frivillighet och skapa incitament att skydda och bevara biologisk mångfald och andra allmänna intressen. Vi ser fram emot att utredningen kommer att presenteras i sommar och emot att ta det arbetet vidare så att vi får en långsiktighet i svensk skogspolitik.

Principen om frihet under ansvar, som svensk skogspolitik har vilat på, har tjänat oss väl. Det vill vi i Centerpartiet att den ska fortsätta att göra också i framtiden.

Vi står bakom alla Centerpartiets reservationer, men för tids vinnande yrkar vi bifall bara till reservation 8.

Anf. 35 JOHN WIDEGREN (M):

Fru talman! Till att börja med vill jag säga att jag tycker att det är viktigt att göra som vi alltid brukar göra när vi sitter på våra utskottsmöten och EU-nämndsmöten och skogen kommer på tal: Det är alltid oerhört viktigt att värna det svenska självbestämmandet när det gäller skog och skogspolitik. Vi ser i dag hur EU mer och mer kommer in och kladdar i svensk skogspolitik på olika sätt genom ett antal olika förslag. Det kan till exempel handla om LULUCF, taxonomi och skogsstrategier. Vi måste hela tiden bevaka så att vi i Sverige inte förlorar vår svenska självbestämmanderätt över skogen.

I EU har man inte hanterat skogen på samma sätt som vi i Sverige har gjort. I Sverige har vi hanterat skogen på ett oerhört bra sätt under de sista 100 åren och särskilt under de sista snart 30 åren, sedan början av 90-talet när vi införde den nya skogsvårdslagen.

Vi har under de sista 100 åren byggt upp ett stort virkesförråd i svensk skog. Vi har de sista 30 åren fortsatt att bygga upp ett stort virkesförråd, men vi har även vänt trenden för mycket av det som vi mäter när det gäller den biologiska mångfalden.

Med anledning av det har vi från Moderaterna ett förslag i vår reservation som jag yrkar bifall till. Det är reservation nr 6. Det handlar om att rent procentuellt inte ta mer skog ur produktion. Då kan man fråga sig hur vi tänker då. Det ska jag kort redogöra för.

Vi menar, precis som jag sa, att den biologiska mångfalden har ökat och blivit bättre i svensk skog under de sista 30 åren. De flesta av kurvorna går uppåt vad gäller såväl till exempel död ved, lövträd, gamla lövträd och gammal skog som fågelarter i skogen. Vi ser många trender som går uppåt vad gäller biologisk mångfald.

27 procent av svensk skog är i dag tagen ur produktion på ett eller annat sätt. Det innefattar både formellt skyddad, frivilligt skyddad, generell hänsyn och impedimentmarker. Det här är en siffra som både oppositionen och regeringen använder sig av, så vi kan nog fastslå att det faktiskt är den siffra vi ska ha och debattera.

Vi tycker att den svenska skogen, som 2018 bidrog med ungefär 140 miljarder till bnp, ska få fortsätta att bidra stort till svenskt bnp med produktion och innovativa tankar och lösningar. Jag tycker att vår utskottsordförande Kristina Yngwe föredrog på ett föredömligt sätt vad skogen faktiskt kan göra och vad vi hoppas att skogen ska göra i framtiden. Men då kan vi inte fortsätta att ha skog ur produktion.

Vi tror dessutom från Moderaternas sida att det finns så mycket höga naturvärden i de här 27 procenten som vi i dag skyddar på olika sätt eller inte längre har i produktion. Det är värden som vi förmodligen genom ökad skötsel kan öka på den här arealen så att vi inte ska behöva öka mängden mark tagen ur produktion. Vi har dessutom från Moderaterna satt till extra pengar i vår budget för att hantera höga naturvärden på ett bättre sätt.

Fru talman! Vi i Moderaterna värnar den enskilda äganderätten väldigt mycket. Vi menar att den svenska skogsägaren enskilt har byggt upp de här höga naturvärdena och kommer att kunna bibehålla dem och även öka dem i framtiden under epitetet frihet under ansvar som har tjänat svensk skog väldigt väl.

Vi ser till exempel att generell hänsyn är något som ökar. I dag skyddas i snitt 11 procent med generell hänsyn. Där byggs det upp nya höga naturvärden över tid. Då är det oerhört viktigt för svenska skogsägare att veta att när de bygger upp de här naturvärdena ska ingen kunna komma och lägga en död hand över deras skog.

Vi vet också att Riksrevisionen förra året presenterade en rapport som sa att vi i för hög grad har skyddat kvantiteter i stället för kvaliteter, och då blir det många gånger så att skogsägaren får sätta till mer mark än vad som är nödvändigt för att skydda ett högt naturvärde. Det är också en del av bakgrunden till att vi lägger fram det förslag som vi gör.

Jag vandrar vidare till frågan om barkborrar i skyddade områden. Det är en fråga som har väckt väldigt mycket känslor under de sista två åren.

Vi fick en otrolig uppväxling på barkborrepopulationerna under torråret 2018. Både 2018 och 2019 fick skogsägarna börja göra ett digert arbete med sök och plock i sina egna skogar för att hantera granbarkborren.

I skyddade områden i Kalmar län, som är ett stort problemlän när det gäller granbarkborren, vidtogs i princip inga åtgärder alls från myndigheters sida för att hantera granbarkborren. År 2019 vidtog man i ett fåtal av de här områdena åtgärder för att hantera granbarkborren.

Då ska vi komma ihåg att 70 procent av naturreservaten i Kalmar län var angripna av granbarkborre. Så få åtgärder var det som vidtogs i skyddad natur.

Det är inte så att granbarkborren förökar sig och frodas bara i skyddade områden. Men vi menar att alla behöver ta sitt ansvar i fråga om att hantera granbarkborren. Vi har sett skrämselfbilder och hört riktigt otäcka historier nedifrån Europa. Det finns tyska skogar som står döda. Det är tusentals hektar granskog som dött för att man inte har hanterat granbarkborren. Då tycker inte vi att det ska spela någon roll huruvida skogen är skyddad eller inte. Vi ska hantera problematiken med granbarkborren.

Det är dessutom så att det i vissa av de här reservatsföreskrifterna – för att tala om Kalmar län igen, som jag var inne på – står att man ska ersätta markägarna om det sprids insektsangrepp från det skyddade området till enskild markägare. Men detta har inte skett.

Vi har definitivt ett stort ansvar att hantera granbarkborren, både i skyddad natur och i oskyddad natur. Vi förutsätter att regeringen i sina regleringsbrev blir tydligare än vad man har varit hittills. Därför tycker vi att det är hemskt olyckligt att vi inte kunde få till ett skarpt tillkännagivande från riksdagen i den här frågan. Vi tror att det är precis vad som hade behövts: en riksdagsmajoritet som tydligt markerar att det här är ett problem som ska hanteras. Jag vet att regeringen har med i sina regleringsbrev att det ska vidtas åtgärder om det krävs, men det hade helt klart behövts en skarpare skrivning om granbarkborren.

Man blir däremot lite mer positiv när man ser det som kom från Skogsstyrelsen i dag om att det finns förhoppningar om att granbarkborreangreppen kommer att minska under året – om vi får en normal sommar. Men det har vi inte sett än. Vi skulle mycket väl kunna få en 2018-sommar, och då har vi jättestora bekymmer igen.

Jag vidhåller att alla behöver ta sitt ansvar för att hantera granbarkborreproblematiken, både i skyddad natur och i oskyddad natur.
(Applåder)

I detta anförande instämde Staffan Eklöf och Mats Nordberg (båda SD).

Anf. 36 MATS NORDBERG (SD):

Fru talman! Sveriges och Finlands skogsbruk är de mest framgångsrika i världen. I Sverige har vi kunnat öka den årliga avverkningsvolymen sedan vi började mäta ordentligt 1926. Den har mer än fördubblats. Ändå har volymen växande träd i våra skogar samtidigt ökat från 1,7 miljarder kubikmeter till över 3,1 miljarder, alltså nästan fördubblats. Hushållning och ständigt förbättrad skogsskötsel har gett de här fantastiska resultaten och har gett vår industri möjlighet att växa.

Under de senaste 50 åren har knappt någon art i det svenska barrskogsbältet försvunnit. Undantag är möjligen lövträdsarten mellanspett, som försvann 1982 från Östergötland, och svart stork, som egentligen försvann tidigare men som kom tillbaka och häckade i Västergötland och Skåne 1992. Båda arterna har setts i Sverige efter det, senast förra sommaren, så det finns gott hopp om att vi ska kunna återetablera dem.

Efter 1990 har vi dessutom blivit allt bättre på vardagshänsyn i skogsbruket. Vi lämnar till exempel kvar döda och levande träd efter avverkning. Till detta kommer att arealerna av på olika sätt helt skyddad skog ökat kraftigt efter 1990. Risken för att arter ska försvinna ökar knappast. Snarare minskar den.

Fru talman! När man talar om skogspolitik för de närmaste 20–30 åren framåt finns det viktiga faktorer att ta hänsyn till.

Enligt Parisöverenskommelsen och beslut i Europeiska rådet ska utsläppen av växthusgaser minska med minst 40 procent inom EU 1990–2030. Det är en svår uppgift för både EU och Sverige. Sverige minskade som bekant sina utsläpp mycket kraftigt efter energikrisen 1973 genom att bygga kärnkraftverken och genom att bli mycket bättre på att hantera processvärme i industrin, men dessa ansträngningar får vi inte räkna oss till godo i Parisavtalet, där startåret är 1990.

Fram till 2050 siktar EU dessutom på att bli koldioxidneutralt. I den kalkylen tyder det mesta på att skogens årliga inlagring av kol kommer att räknas med. ”Neutralt” måste ju betyda både att släppa ut och att suga upp – båda måste tas hänsyn till. Växande svensk skog binder 5 ton koldioxid per invånare netto varje år, tack vare att vi avverkar så mycket mindre än tillväxten. Observera gärna att ordet ”netto” här betyder tillväxt minus avverkning. Förutom dessa 5–5 ½ ton per person binds även koldioxid i produkter från skogen – mycket kort tid beträffande papper, men mycket lång tid beträffande bräddor som blir till exempelvis hus. Om vi alltså får räkna med kollagringen i växande skog i 2050-målet är det sannolikt att Sverige får det lättare att nå det målet än att nå 2030-målet, där vi inte får räkna med det.

Fru talman! Hälften av Sveriges skogar ägs av enskilda, ofta lantbrukare. Det är deras skötselbeslut som styr hur svensk skog och svensk skogsnäring utvecklas. Deras framtidstro och tillit är grunden för god skogsskötsel. Det finns de som talar om att Sverige bör avverka mindre, trots att vi redan avverkar mycket mindre än tillväxten. Men vad skulle hända med framtidstron då?

Svensk skogsskötsels framgång de senaste 100 åren har aldrig handlat om att avverka mindre utan om att sköta skogen för att göra det möjligt att avverka mer. Industrins positiva utveckling gjorde det ekonomiskt rimligt att införa plantering efter avverkning. Efterfrågan på gallringsvirke gjorde det rimligt att röja ungskogar. Staten bidrog för sin del genom stöd till plantering, dikning, röjning, skogsbilvägar med mera. Skogsvårdsstyrelserna organiserade plantskolor, kursverksamhet, skogsdagar och så vidare. Under tiden och härigenom utvecklades dåligt skötta skogar successivt till välskötta tack vare motiverade skogsägare, långsiktig och uppmuntrande politik och en livskraftig industri med framtidstro.

Statsbidragen för skogsskötsel har nu för länge sedan försvunnit, och samhällets fokus har flyttats till naturvård. Det är inget problem i sig, utan det är bra. Men en annan förskjutning är oerhört allvarlig. Myndigheterna

har börjat fatta beslut över skogsägarnas huvud. Från att motivera har man gått till förbud, och från bidrag har man gått till utebliven ersättning. Metoderna har lett till en rad rättsfall och till krav på utredningar om sådant som äganderätt, rätt till ersättning och Sveriges övertolkning av EU-direktiv.

Alldeles för många beslutsfattare verkar sakna förståelse för skogssektorns historia och villkor. Alldeles för många tjänstemän verkar tro att det är de som ska fatta besluten åt skogsägarna. Det här skadar förtroendet för myndigheterna och minskar intresset för frivilliga investeringar i skogs-skötsel och naturvård. Det är beklagligt. Vårt skogsbruk har skapats av motiverade skogsägare i samarbete med industrin och med stöttande myndigheter. Skogsbruket och skogsindustrin är viktiga för landsbygden och för hela Sverige utanför storstäderna.

Om skogens förmåga ska kvarstå och utvecklas – till effektivare artbevarande, till att binda alltmer koldioxid, till att ersätta icke hållbara produkter och till att ge sysselsättning på landsbygden och i orter utanför storstäderna – måste denna positiva samverkan mellan samhälle och skogsbrukare återskapas och utvecklas.

Vi har i vår skogsmotion lagt fram en rad förslag till hur situationen kan förbättras. Bland mycket annat vill jag nämna:

- att den svenska modellen för skogsbruk grundat på privat ägande och vardagshänsyn med stöd från Skogsstyrelsen ska bevaras och utvecklas
- att totalarealen skog undantagen från skogsbruk inte ska ökas ytterligare
- att systemet kring nyckelbiotoper ska göras om – för detta uttalade sig i den här kammaren i fjol inte bara vi utan en tydlig riksdagsmajoritet, inklusive socialdemokrater, kristdemokrater, moderater och Vänsterpartiet
- att beslut som leder till begränsningar för skogsägaren av dennes skogsbruk utöver vad som är tydligt fastlagt i lag ska åtföljas av ersättning
- att frivilliga naturvårdsavtal med skogsägarna ska prioriteras framför bildandet av formellt skyddade områden där skogsbruk helt stoppas, vilket även Riksrevisionen rekommenderar
- att skyddade områden som inte längre fyller sin uppgift ska avregistreras och ersättas med andra
- att de förslag till grön infrastruktur som nu utarbetats länsvis i normalfallet inte ska leda till åtgärder som omfattar enskilt ägd skog.

Fru talman! Det här är bara exempel på yrkanden i vår skogsmotion. Det är exempel på vad vi tycker har utvecklats i fel riktning och vad vi önskar göra för att vända utvecklingen.

Avslutningsvis vill jag upprepa att svenskt skogsbruk är världsledande i sina framgångar med uthålligt brukande. Det har gett oss vår största industri, grundad på förnybar råvara. Skogssektorn är vårt bästa bidrag till en global framtid med mer förnybara produkter, samtidigt som den skapar arbeten utanför storstäderna och bidrar till att minska gapet mellan storstad

och land. Vi måste fortsätta att bidra till att utveckla vårt skogsbruk i en positiv riktning.
(Applåder)

Prot. 2019/20:76
18 februari

Skogspolitik

I detta anförande instämde Staffan Eklöf och Runar Filper (båda SD).

Anf. 37 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation 10.

Under någon timme denna eftermiddag ska vi debattera skogspolitik här i kammaren.

Skogen är en fantastisk resurs på många olika sätt. För klimatet är skogen en helt avgörande resurs och faktiskt ovärderlig för att binda kol.

På det personliga planet finns det nog inget härligare än att ta en tur i skogen hemma på gården. Det är tyst och fridsamt. Jag kallar det livskvalitet.

Som skogsägare vill jag förvalta skogen på bästa sätt – föryngringsavverka, plantera, röja och gallra och se till att träd som blåst ned tas om hand. Om skogen är angripen av granbarkborren måste den tas bort.

Jag och min kära hustru är två av de 330 000 skogsägare som finns i Sverige. Medelskogsägaren har ca 49 hektar mark, så det är en myt att det bara finns stora skogsägare. Så är det faktiskt inte – tvärtom.

Äganderätten och devisen frihet under ansvar har länge varit en grundsten för svensk skogspolitik. För oss kristdemokrater är det en självklarhet att det ska fortsätta vara så. Äganderätten och friheten under ansvar har varit helt avgörande för långsiktigt ägande och brukande av egen mark. Det gör oss faktiskt unika i EU-sammanhang. När man föryngringsavverkar ett träd planterar man tre nya. Med åren har monokulturen i skogsbruket förändrats – nu är det viktigt att det finns blandskog i stället för bara en sort. Med blandskog blir det mindre skador på skogen och mindre brandrisk.

Fru talman! Skogen är också otroligt viktig för vårt lands ekonomi. Den sammanlagda skogsexporten ligger på över 140 miljarder svenska kronor. Det ekonomiska värdet är mycket stort. Men tänk också på alla tusentals arbetstillfällen som finns tack vare den svenska skogen! Det är otroligt hur många som arbetar inom skogen.

Finns det några hot mot skogen? Ja, det gör det. Jag har redan nämnt ett, fru talman: den förtretliga granbarkborren. Läget är bekymmersamt, i vissa län extremt bekymmersamt, med angripna granar som bokstavligen vissnar ned. Förra året förstördes nästan 7 miljoner kubikmeter skog i Sverige. Svenska skogsägare gör allt de kan för att förhindra att granbarkborren sprider sig.

Därför, fru talman, är det illa och anmärkningsvärt när markägare till naturreservat hör av sig – som de gjorde till mig för ett tag sedan – och undrar varför staten inte sköter sin egen skog. Jag besökte naturreservatet utanför Hultsfred och blev förfärad och förskräckt när jag fick se hur illa det sköts. Okej, kan man säga, är det någon som bryr sig? Ja, de som bor precis bredvid naturreservaten bryr sig. De säger att det är förfärligt, för det är ju en drivbänk och en barnkammare för granbarkborren. Här måste staten ta sitt fulla ansvar.

Jag har ställt en fråga om detta till landsbygdsministern, och det är faktiskt en ganska viktig fråga: Varför ska skogsägare runt om i Sverige bry sig när staten själv inte gör det? Det menar vi kristdemokrater är dubbelmoral.

Jag tror att det är viktigt att vi funderar på detta och ställer högre krav på att staten sköter sina naturreservat. Innan vi diskuterar fram och tillbaka om vi ska ha nya naturreservat måste vi se till att sköta dem vi har.
(Applåder)

I detta anförande instämde Kjell-Arne Ottosson (KD).

Anf. 38 MATS NORDBERG (SD) replik:

Fru talman! Jag vill egentligen bara instämma i det mesta som sas.

Du talade om granbarkborren, Magnus Oscarsson. Då vill jag säga att jag glömde att yrka på något i mitt anförande och passa på att yrka bifall till reservation 10, som handlar just om behovet av att bekämpa granbarkborre i skyddad skog.

Anf. 39 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Det var ju jättetrevligt att jag fick en sådan replik.

Det är som du säger, ledamot Nordberg – det är viktigt att vi verkligen tar hand om och sköter om våra skogar. Granbarkborren är förfärlig. Vi måste hoppas att staten tar sitt fulla ansvar och sköter sina skogar. Det tycker jag är viktigt, och jag är tacksam för att du också tycker det.
(Applåder)

Anf. 40 NINA LUNDSTRÖM (L):

Fru talman! Jag vill börja med att ställa mig bakom Liberalernas reservation nr 2.

Liberalerna anser att skogspolitiken är central när det gäller att ta upp koldioxid och motverka klimatförändringar. På ett seminarium i morse kunde vi som deltog konstatera att både hur vi avverkar och hur vi sköter eller inte sköter våtmarker påverkar utsläppen. Skogen är också avgörande för den biologiska mångfalden. Men dagens debatt visar att det finns målkonflikter och andra konflikter.

Samtidigt är skogsnäringen av stor betydelse för svensk ekonomi. Skogens potential att bidra med förnybara material, kemiska produkter, textilier och energiproduktion behöver tas till vara.

Liberalerna står bakom den svenska skogspolitiken, som vilar på två mål: produktionsmålet och miljömålet. Både staten och skogsnäringarna har ett stort ansvar för att skydda skogens ekosystem, bevaka den biologiska mångfalden och slå vakt om naturvård och miljöhänsyn.

Vi liberaler anser att miljöhänsynen inom skogsbruket måste öka och att det behövs mer forskning i frågor om alternativa bruknings- och avverkningsmetoder.

På seminariet i morse kunde vi också konstatera att utbredningen av monokulturer även påverkar hur skogen sköts framöver vad gäller stormfällning, insektsangrepp med mera. Också jag kommer att återkomma till granbarkborren.

Samtidigt är äganderätten viktig. Det man äger ska man vårda. Vi liberaler vill göra en översyn av regler för att stärka incitamenten för hållbart skogsbruk genom att till exempel förbättra ersättningsmodellerna för att formellt skydda värdefull skog.

Vi ser också vikten av att vårda nyckelbiotoper. Vi anser att den mest värdefulla skogen och nyckelbiotoper ska skyddas genom naturreservat och nationalparker. De kvarvarande naturskogarna och gammelskogarna måste skyddas.

Fru talman! De statligt ägda skogarna har använts för att öka takten i uppfyllandet av miljömålen. Riksdagen beslutade 2010 att använda 100 000 hektar skog från statliga Sveaskog som ersättning för annan mark med höga naturvärden. Motivet till markbytesprogrammet var att kunna öka takten i arbetet med att nå miljökvalitetsmålet Levande skogar. Markbytena har gjorts med de stora skogsbolagen, kyrkan och vissa allmänningar. Den mark som bytts in har skyddats som naturreservat. Enligt Naturvårdsverket har utbytesprogrammet inneburit betydande tidsvinster för miljövårdsarbetet. Men frågan man bör ställa sig är om målet Levande skogar har nåtts. Svaret är nej, inte än.

Fru talman! Anslagen för ersättning för skyddad mark ska vara tillräckliga för att markägare ska kunna få ekonomisk kompensation i den utsträckning som de har rätt till.

I sammanhanget ska också nämnas att den pågående utredningen Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen senast den 1 juli 2020 ska lämna förslag på nya och flexibla skydds- och ersättningsformer vid skydd av skogsmark.

Jag vill nämna något om granbarkborren, som många talare varit inne på. Frågan är varifrån den kommer och hur vi ska se till att motverka spridning.

För formellt skyddade områden finns särskilda bestämmelser som styr vilka åtgärder som får vidtas i samband med insektshärjningar. Varje naturreservat har exempelvis särskilda föreskrifter som beskriver vad som inte är tillåtet i området och en skötselplan som beskriver hur syftet med reservatet ska uppnås. I vissa naturreservat kan gran förekomma som en rest från tidigare produktionsskog, och då kan det vara förenligt med skötselplanen att avverka gran helt eller delvis för att ge plats för andra trädslag.

Jag noterar också att myndigheter själva anger att det finns en felaktig bild av att de storskaliga skadorna skulle komma från just den skyddade skogen. Detta är viktigt att notera. På landskapsnivå anser myndigheterna att problemet är begränsat eftersom den formellt skyddade granskogen omfattar en mycket liten del av den äldre granskogen. Om ett angrepp riskerar att sprida sig från ett naturreservat kan man som skogsägare vända sig till länsstyrelsen eller kommunen.

I maj 2019 tog Naturvårdsverket fram en särskild vägledning för länsstyrelserna för hantering av granbarkborreangrepp i och kring naturreservat och nationalparker. Enligt vägledningen ska länsstyrelsen skaffa sig god kunskap om i vilka skyddade områden det kan vara tillåtet att avverka gran. Om skadorna riskerar att bli betydande kan länsstyrelsen överväga att genomföra åtgärder som att avverka eller barka granar. Vindfällda granar kan även behöva rotkapas och barkas.

Varför tar jag upp dessa exempel? Jo, för att det i debatten kan låta som att ingenting görs. Men det görs ganska mycket.

Regeringen har i regleringsbrevet för Naturvårdsverket 2020 gett myndigheten i uppdrag att ta fram en vägledning för länsstyrelsernas insatser för att minska spridning av granbarkborre från skyddade områden såsom nationalparker och naturreservat. Enligt regeringen bör vägledningen bland annat omfatta förebyggande arbete och kapacitetsuppbyggnad för att stoppa spridning av granbarkborre. Uppdraget ska redovisas för Näringsdepartementet i höst.

Fru talman! Det är viktigt att vidta åtgärder. Mycket görs, och det är viktigt att följa utvecklingen.

Jag skulle vilja avsluta med att nämna något om den tätortsnära skogen som finns i storstadsregionerna, apropå att skogen också är ett offentligt rum. För många är det dit man söker sig för att kunna idka det friluftsliv som saknas i de täta regionerna med tätbebyggda städer där parker inte alltid räcker till.

Det är viktigt att lyfta fram hur viktig skogen är för oss alla. Det finns en polarisering i skogsdebatten. Jag vill än en gång betona att det för Liberalerna är viktigt att både kunna skydda och kunna bruka skogen.

Jag vill avsluta med den retoriska fråga som ställdes i morse: Vart tog skogen vägen? Från Liberalernas sida hoppas vi att skogen alltid har en lång och hållbar framtid i Sverige.

(Applåder)

Anf. 41 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Jag kan också yrka bifall till mycket av det mina kollegor i miljö- och jordbruksutskottet har sagt här. Kristina Yngwe redogjorde förtjänstfullt för betänkandet, och jag kan lägga till att Socialdemokraterna inte har haft några som helst bekymmer med att gå med på de punkter i januariavtalet, punkterna 26 och 27, som handlar om skogen. Jag kommer att återkomma till detta något.

Fru talman! Skogsägarna anmälde 10 procent mindre skog för avverkning 2019 jämfört med året innan, visar ny statistik från Skogsstyrelsen. Skogsskador till följd av bränder, storm och angrepp av granbarkborre har påverkat utvecklingen.

Statistiken visar också att anmälningarna ökade kraftigt i tre län. Detta har att göra med de stora bränderna i Västernorrland 2018 och komplexiteten där samt den ökade nedtagningen av bränd skog. De stora angreppen av granbarkborre i Syd- och Mellansverige har också påverkat. I övriga landet har avverkningsarna ökat med upp till 25 procent. En konsekvens av detta är bland annat varsel i norra Sverige eftersom skogstillgången i södra delen av landet har varit väldigt stor.

Vi kan också konstatera att det nu råder viss osäkerhet kring hur skogen som exportprodukt kommer att påverkas av den nu genomförda brexit. Handelskammaren i Mittnorrländ spår att det kan kosta 200–300 arbetstillfällen. Jag tror kanske att det är under en övergående fas, men vi kan konstatera att så länge inga handelsavtal mellan Storbritannien och EU är underskrivna kan skogssektorn komma att beröras.

Fru talman! Produktionen av skoglig råvara är ofantligt viktig i omställningen till ett biobaserat samhälle. För att fasa ut fossil energi är skogen helt nödvändig. Skogen har en potential att ta upp koldioxid och binda kol som ingen annan naturresurs har.

Samtidigt som vi brukar skogen ska vi säkerställa områdesskydd och miljöhänsyn. Vi har i utskottet tidigare konstaterat att det finns ett brett samförstånd om att den svenska skogspolitiken ska ligga fast och bygga på jämställda mål om produktion och miljö. Detta är en grundläggande del av vår socialdemokratiska skogspolitik, och vi är glada att det också är en grundläggande del av den svenska skogspolitiken. Det är viktigt att vi säkerställer sektorsansvaret och håller fast vid skogsägarnas frihet under ansvar.

Men, fru talman, skogspolitiken utmanas i dag av motsägande lagstiftning och praxis och av EU, men också av klimatförändringar, skadegörare, skogsägare och naturvårdsorganisationer. Frihet under ansvar, fru talman – vad är det i dag?

Detta är en del av det vi ska utreda enligt januariavtalets punkt 26, som gäller äganderätten till skogen. Det handlar om nya, flexibla skyddsformer, ersättningsformer och arrendeformer och om hur detta ska förhålla sig till de internationella åtaganden som vi har skrivit under. Det handlar om hur vi ska säkerställa den biologiska mångfalden och hur den ska kunna samspas med en växande cirkulär bioekonomi.

Syftet med utredningen, som Kristina Yngwe också redogjorde för, är att värna och stärka den privata äganderätten till skogen, säkerställa rätts-säkerheten för markägare och företag, säkerställa att det finns ekonomiska medel för kompensation och säkerställa att det tydliggörs när inskränkningar i ägande- och brukanderätten kan göras och i vilken omfattning. Syftet är också att belysa målkonflikter och att lyfta fram och nyttja synergier mellan internationella åtaganden om biologisk mångfald och en växande cirkulär bioekonomi.

Vi jobbar också med direktiven för en utredning om hur vi ska säkerställa och förhålla oss till artskyddsförordningen, som denna riksdag implementerade utan att ledamöterna riktigt tog hänsyn till ett produktions-skogsbruk. Vad är skogsbrukets roll? Vad är sektorsansvaret? Vad är den svenska statens ansvar när det gäller att säkerställa artskyddet i de svenska skogarna? Även detta behöver vi utreda, och där kommer också ersättningsfrågan i fokus.

Fru talman! Regeringen fortsätter att jobba med finansiering av det nationella skogsprogrammet. En del säger att det inte händer så mycket med det nationella skogsprogrammet; det står och stampar. Jag skulle säga att det händer ofantligt mycket ute i våra regioner och kommuner. Det är där skogen växer, och det är där vi kan få verklig effekt. Det är också där skogen kan bli till nytta och användas för vidareförädling, för att säkerställa biologisk mångfald, för en växande besöksnäring och för jakt, fiske och rekreation.

Jag tycker också att det är rätt viktigt att vi socialdemokrater lyfter fram punkt 27 i januariavtalet. Det är vår mening att staten ska och måste föregå med gott exempel, och det ska också innefatta sociala faktorer. Det är helt oacceptabelt att Statens fastighetsverk eller Försvarmakten upphandlar skogliga tjänster långt under kollektivavtalsnivå. Det är också vår mening att det nya Sveaskogsprogrammet ska riktas mot privata skogsägare.

Markbytesprogrammen ska lösa ersättningsfrågan för skogsägare med höga naturvärden. Detta är särskilt lämpligt för de skogsägare som ska ha ersättning för fjällnära skog.

Skogsstyrelsen har presenterat en ifrågasatt rapport där man redovisar att älgen och andra hjortdjur äter upp skog för 2,7 miljarder varje år. Det låter oerhört allvarligt. Det är klart att det kan vara så på vissa platser.

I den föregående debatten, om jakt och viltvård, hörde vi att Sveaskog nu ansöker om skyddsjakt från helikopter på älgar i Norrbotten och Västerbotten. Detta blir en infekterad fråga i kampen mellan ett växande skogsbruk, intresset av jaktmöjligheter och förvaltningen av ett för Sverige väldigt viktigt vilt.

Jag tror att det är viktigt att man säkerställer att debatten hålls på en rimlig nivå. Vi behöver göra både och, men skogsbruket behöver också ta sitt ansvar. De behöver gå före och säkerställa att det finns andra betesresurser för älgen. Det är klart att om det inte finns löv eller blåbärsris så är tallen illa ute.

Men även älgen påverkas av klimatförändringarna. Älgstammen har kraftigt minskat de senaste decennierna, särskilt i de södra och västra delarna av Sverige. Här är det viktigt att jägarna och skogsbruket tar sitt gemensamma ansvar. Det är också viktigt, särskilt i Syd- och Mellansverige, att man kraftsamlar för projektet Mera tall. Man måste säkerställa att det planteras tall på just tallmark, så att vi inte får de stora och känsliga granplanteringar som har varit så utsatta för storm, röta och numera också granbarkborreangrepp.

Vi måste diskutera hur vi kan göra skogen mer motståndskraftig mot klimatförändringarna. Monokulturer med stora granplanteringar är extremt dåliga och har en väldigt ifrågasatt ekonomisk framtid. Jag tror att också skogsägarna är fullt medvetna om det. Successivt kommer de att göra sitt för att blanda upp den väldigt känsliga granskogen.

Just när det gäller granbarkborrar stöder jag helt och hållet Nina Lundströms inlägg om det viktiga arbete som regeringen har satt igång. Det behövs åtgärder. Man tar den här frågan på yttersta allvar. Denna omfattning av denna skadeinsekt är inte att leka med. Varje insats som behövs ska också göras. Här har också staten som skogsägare ett riktigt och viktigt ansvar. Vi har tydligt pekat ut att om man inte klarar de åtgärder som regeringen har aviserat så är vi villiga att ta nästa steg. Staten som skogsägare har också inom de skyddade områdena ett ansvar för att säkerställa att spridning inte sker.

Fru talman! Jag ska avsluta med att tala lite om kompetensförsörjningen i skogssektorn. Jag ser detta som en ofantligt viktig fråga. Skogsentreprenörerna får söka anställda i Ukraina och Polen, men nu hittar de dem inte där, så de vill i stället öka andelen från Thailand och Afrika som ska komma hit och jobba i skogssektorn.

Vi har i dag i Sverige en stor arbetskraftsreserv i utanförskap och arbetslöshet. Många av de nyanlända som kom hit 2015, 2016 och 2017 går i arbetslöshet. Därför aviserar vi socialdemokrater att vi kommer att göra vårt för att ett nytt grönt program ska tillsättas för att vi ska få fler av de nyanlända att jobba i den skogliga sektorn. Det handlar om att få upp kunskapen hos den gruppen om att man kan förtjäna sitt levebröd genom att jobba i skogen. Vi tror att det är en viktig sak att göra. Vi ser inte att vi

behöver någon ökad arbetskraftsinvandring för att säkerställa att vi får de skogliga jobben utförda.
(Applåder)

Prot. 2019/20:76
18 februari

Skogspolitik

Anf. 42 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Tack, ledamot Isak From, för anförandet!

I mitt anförande talade jag lite om detta att Skogsstyrelsen uppmanar skogsägare att sköta om sina skogar. Det tror vi också att skogsägarna gör. Detta är särskilt viktigt också med tanke på granbarkborrens härjningar runt om i vårt land.

Nu har Trafikverket beslutat att ta ut en straffavgift på 2 900 kronor från skogsägare som lägger ut virke vid väg. Det är ju inte alldeles säkert att skogsägare lägger ut virke i travar, utan det kan vara mindre mängder virke som läggs ut när det finns enstaka angrepp av barkborre här och där. Många skogsägare ser straffavgiften som ytterligare en pålaga. Därför vill jag fråga ledamoten: Vad tycker Isak From om detta?

Anf. 43 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Tack, Magnus Oscarsson, för frågan! Detta är ju kruset. Principen om frihet under ansvar säger att skogsägaren själv ska besluta om åtgärderna men naturligtvis med rådgivning från Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen ska också vara behjälplig med åtgärder. I de fall det behövs extrainsatta åtgärder kan vi som riksdag och regering besluta om att Skogsstyrelsen exempelvis kan få nya medel för bekämpning av granbarkborrar eller för andra åtgärder.

När det gäller den ansökningsavgift som Trafikverket har beslutat om kan jag konstatera att en majoritet av skogsägarna anlägger egna avläggningsplatser som de bekostar med ganska stora pengar, långt över de 2 900 kronorna. Om man sedan står långs med vägen och lastar timmer kanske man blockerar trafiken. Ibland är det naturligtvis rimligt att trafiken får vänta medan man lastar.

Jag tycker att frågan görs något för stor. Jag förstår också problemet om varje post skulle rendera en avgift när det handlar om mindre poster. Infrastrukturminister Tomas Eneroth har sagt att han följer frågan och ska titta just på detta om det är rimligt med avgift också för de mindre posterna.

Anf. 44 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Tack, ledamot Isak From, för svaret!

Vi kristdemokrater menar att det inte är en vettig avgift. Tvärtom är det en dålig avgift. Det är ju en pålaga för dem som bor på landsbygden och som försöker få snurr på sin verksamhet, och det känns som ytterligare en straffavgift. Det kan inte vara vettigt att man gör på detta sätt.

Jag hade själv förmånen att få debattera med infrastrukturministern om detta, och då sa han precis det som Isak From säger. Jag tror dock att det är viktigt att man från regeringssidan verkligen ser över att detta inte blir en hämsko för det som vi önskar, alltså att skogsägare verkligen sköter sina skogar och också tar bort och får iväg den skog som har granbarkborre.

Jag önskar att vi får ett tydligt svar från regeringssidan. Ledamot Isak From är en del av regeringsunderlaget, så det vore intressant att höra exakt vad ledamoten säger om detta.

Anf. 45 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Jag tror faktiskt att de allra flesta uppskattar skogsägare som anlägger en egen upplägningsplats vid sidan av. Det uppskattas oerhört mycket av de allra flesta trafikanter.

Sedan tycker jag naturligtvis att Trafikverket, precis som regeringen, ska titta på det här med mindre upplag, speciellt kopplade till granbarkborreangrepp. Nu ser vi att angreppen är av betydligt större omfattning, och då tror jag att det är rimligt att man kanske i vissa fall gör en egen upplägningsplats, så att man inte stör trafiken mer än man faktiskt behöver.

Anf. 46 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Tack, Isak From, för ditt anförande! Jag håller med om mycket.

Magnus Oscarsson lyfte en intressant fråga om virkesavlägg. Man kan bara reflektera över vad det kan innebära. Medelskogsägaren i Sverige i dag har mellan 40 och 50 hektar. Man brukar prata om en omsättning per hektar och år på mellan 800 och 1 100 kronor – det kan bero på var i landet det är. Då kan man titta på vad detta skulle innebära för medelskogsägaren. Låt oss säga att omsättningen är 800 kronor per hektar. Då är den här virkesavgiften nästan 10 procent av hans omsättning på skogen varje år, om han behöver lägga virke utmed en allmän väg. Detta kan absolut få en betydande ekonomisk följd för honom. Det gläder mig ändå att ministern tittar vidare på frågan, för detta kan bli ett stort problem för småskogsägare.

Men jag skulle vilja återkomma till anförandet, fru talman, där den skogsutredning eller äganderättsutredning som ryms inom ramen för januariöverenskommelsen lyftes. Jag kan från Moderaternas sida tycka att det blir ett stort problem när man säger att man tillsätter en äganderättsutredning och sedan placerar den under Miljödepartementet. Då undrar jag: Kommer man att utreda rätt saker? Landar vi då rätt? Kommer vi bara att hantera just former för skydd av skog och ersättningar? Eller var tanken från början att det skulle vara mer en äganderättsutredning som hanterar inskränkningar i äganderätt också på ett större plan? Eller handlar detta bara om skydd av skog? Jag undrar om jag kan få höra lite mer om det, fru talman.

Anf. 47 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Vi kan konstatera att vi har fått en del arvegods. En del saker har tagit lite för lång tid att säkerställa. Vi har frågan om artskyddsförordningen och den implementering som ledamotens partikamrater var med och införde och som våra myndigheter har fått förhålla sig till. Det har inte varit helt lätt att komma överens om detta. Men en utredning kommer att läggas på regeringens bord. De partier som är med i januariavtalet kommer naturligtvis att ta hänsyn till utredningen, och de kommer att lägga sin politiska touch på förslagen.

Vi behöver komma framåt. Vi behöver säkerställa äganderätten. Den är inte fullt ut säkerställd i dag. Det har olika domar visat. Eller domarna har egentligen visat att äganderätten håller. Det som inte är riktigt klarlagt är förhållandet till internationella åtaganden och artskydd.

Anf. 48 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Nu handlar denna diskussion helt plötsligt om artskydds-förordningen. Det jag lyfte var den äganderättsutredning eller skogsutredning som tillsattes i och med januariavtalet. Vad jag förstår är inte artskyddsförordningen en del av den. Jag kan ha fel där, men då blir jag gärna upplyst om det, fru talman.

Detta med artskyddsförordningen har vi och myndigheterna för övrigt väntat på i många år. Jag tar ingen större hänsyn till vilken regering det var som drev igenom detta eller inte. Det har ju visat sig att det finns stora problem, och det är ett par tre år sedan som myndigheterna markerade ett tydligt missnöje just kring artskyddsförordningen.

Jag tänker till exempel på att en skogsägare ska behöva gå till en domstol för att få avverka skog där det finns tjäder. Tjäder är en jaktbar art – vi skjuter ungefär 30 000 om året i Sverige. Detta blir löjligt. Det blir helt orimligt.

Men jag skulle återigen vilja lyfta frågan om den så kallade äganderättsutredningen, som placerats under Miljödepartementet. Jag undrar om den fyller sitt syfte när den hamnat där. Borde den inte ha hamnat åtminstone på Näringsdepartementet?

Anf. 49 ISAK FROM (S) replik:

Fru talman! Jag tror att det är väldigt viktigt att vi diskuterar detta. Ersättningsfrågorna när det gäller inskränkning av äganderätten är kopplade till miljöbalken. Det är klart att det då blir oerhört svårt. Och då kanske det är ännu mer lämpligt att det är just Miljödepartementet som har tillsatt utredningen. Sedan är det hela regeringens politik. Det är hela regeringsunderlagets politik som sedan kommer att utmynna i nödvändiga lagstiftningsändringar.

Ska vi få ordning på detta behöver vi bevisligen ändra ett antal lagstiftningar som har varit otydliga. Vi kan konstatera: Ja, det har tagit lite för lång tid. Ja, vi behöver göra detta bättre. Skogen är oerhört viktig. Det ska vara glasklart vad som gäller. Vad är sektorsansvaret? Vad är skogsägarens eget ansvar? Och vad är statens ansvar? Vi är villiga att ta det ansvaret.

Anf. 50 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! Jag vill passa på att inleda med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och att å hela utskottets vägnar tacka Bosse Nyström, som har varit vår sekreterare på MJU:s kansli i dessa frågor. Han går nu vidare till annat efter ett vikariat.

Skogen är viktig. Vi behöver mer virke till träbyggnation för att ersätta cement och betong. Vi behöver fossilfria råvaror som kan ersätta kol och olja till en mängd olika produkter. Men skogen är mycket mer än virke, råvaror och bioekonomi. Skogens ekosystem måste bibehålla sin ekologiska funktion, sin biologiska mångfald och sin produktionsförmåga. Detta, fru talman, är en förutsättning för långsiktigt uthålliga, resilienta och produktiva ekosystem. Dagens brukande av skogen får inte försämra morgondagens möjligheter att bruka skog.

Skogsdebatten i Sverige är polariserad och het. Det finns många intressekonflikter, och jag har full förståelse för att rösten höjs när arter och unika livsmiljöer hotas.

Vi vet att klimatförändringarna är allvarliga. Det många inte vet är att hoten mot den biologiska mångfalden är ännu mer akuta. Därför får skogsdebatten aldrig bli ensidig. Därför måste skogsägare, näringslivet, allmänheten och vi politiker här i riksdagen vara engagerade både i klimatomställningen och i ekosystemen. Det behövs nämligen mer kunskap.

I dag på förmiddagen organiserade Miljöpartiet ett kunskapsseminarium som också sändes i SVT. Där fick vi lära oss en hel del saker, bland annat det som ledamot John Widegren tog upp: att 26 procent av skogen kan anses vara skyddad. Hur räknar man då? Jo, då är 8,3 procent formellt skyddad skog. 4,5 procent är frivilliga avsättningar. 1,5 procent är naturvårdsområden, och 11 procent är områden med låg produktionsförmåga.

Man kan räkna på olika sätt. Vi ska inte slå procentsiffrorna i huvudet på varandra, men vi kan konstatera att vi inte har nått upp till de internationella krav som finns.

Skogen ger viktiga ekosystemtjänster – naturens gratistjänster. Till dem hör folkhälsa, förnybara råvaror och rening av luft och vatten. Skogen stabiliserar mikroklimatet och har en utjämnande effekt på temperatur, nederbörd och avrinning. Den rymmer biologisk mångfald och stora skönhetsvärden.

Skogen ger förnybart material som behövs i det hållbara samhällsbygget. Den ger möjlighet till skogspromenader, blåbärsplockning, svamputflykter och älgjakt. Skogen ger turistintäkter och gröna jobb. Den inspirerar kulturskapare och sitter djupt i folksjälen.

När Magnus Oscarsson säger att han är ute i skogen för att lyssna på tystnaden gör jag precis det motsatta: Jag går ut i skogen för att lyssna på fåglarna. Skogen låter mycket!

Flera viktiga samhällsintressen finns i skogen, men samtidigt ägs all svensk skog av någon. Skogsägare kan vara alltifrån lantbrukare med några få hektar skog till stora bolag med miljardomsättning. Samhällsintressen och privata intressen i skogen måste visa respekt för miljömål och produktionsmål.

Förlusten av naturområden har effekter som går mycket längre än till att sällsynta arter försvinner. Ekosystemen, som får sin kraft från den mångfald av liv de innehåller, förser samhället med en rad värdefulla och ekonomiskt viktiga varor och tjänster. De har också en central roll i kampen mot klimatförändringarna.

EU-kommissionen har utvecklat en strategi för att stärka alla ekosystemtjänster. Det kallas grön infrastruktur och är inarbetat i Sverige. Länsstyrelserna har en viktig roll i det här arbetet med regionala handlingsplaner, som ska användas till kunskaps-, planerings- och prioriteringsunderlag i olika samhällsprocesser i länen.

Genom att planera markanvändning så att ekologiska processer beaktas kan marken brukas på ett mer hållbart sätt så att vi även i framtiden kan förlita oss på viktiga ekosystemtjänster som naturen ger oss, till exempel rent vatten.

I en motion som vi diskuterar nu föreslår Sverigedemokraterna att arbetet med grön infrastruktur ska stoppas helt. Själva syftet med grön infrastruktur är att skapa en samsyn i samhället mellan företag, skogsägare, kommuner, myndigheter, organisationer och föreningar, ja, alla, så att en bredare förståelse av ekologiska sammanhang kommer fram och så att

grön infrastruktur blir en naturlig del av planering och prioritering i olika samhällsprocesser.

Hur kan man vara emot ekosystemtjänsterna i våra landskap och att de ska bevaras bättre? Hur kan man vara emot att samarbete ska ligga till grund för planeringen? Det Sverigedemokraterna förespråkar i skogspolitiken kallar jag för frihet utan ansvar.

För att nå samhällsgemensamma mål för skogen har skogsbruket en helt avgörande roll. Miljöpartiet vill värna ett långsiktigt lönsamt och hållbart brukande av skogen. Miljöpartiet önskar ett system som ger ökad lönsamhet för den som sköter om sina skogar med extra stor hänsyn till biologiska och sociala värden.

Miljöpartiet vill främja hyggesfria metoder, skydda skogar med höga naturvärden, använda skogsråvara i omställningen och som kolsänka, skydda gammelskogar och värdefulla biotoper i hela landet, värna skogens sociala värden, ta hänsyn till renskötseln, främja lövträd i hela värdekedjan och se till att Sverige är en fortsatt röst i världen för ett hållbart skogsbruk. Vi måste också vara med och rädda regnskogarna.

Fru talman! Jag vill avslutningsvis säga någonting om barkborrarna. Torkdrabbade träd bland annat i granplantager på gamla åkermarker har drabbats särskilt hårt efter torksommaren 2018. Regeringen har kraftigt ökat satsningarna till våra myndigheter som samarbetar aktivt med skogsägare för att hejda granbarkborrarnas framfart.

Jag tycker att Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna tar till överord i sina motioner om granbarkborren. Det låter som om dessa partier företräds av stadsbor som inte kan någonting om naturen. Jag tycker att det tydligt måste markeras att granbarkborren har ett sjuttioatal naturliga fiender. Kloka, kunniga skogsägare underlättar nu livet för dessa naturliga konkurrenter. Det hjälper dem att sätta in naturens egna motmedel mot barkborren och gör att bekämpningen går mycket lättare.

Tyvär har den hetsiga debatten lett till att vissa skogsägare tar bort all död ved där de naturliga fienderna med sin möjlighet att bidra faktiskt lever. I forskningen har man sett att skogar med enstaka barkborreangrepp varje år klarar sig bättre än skogar där det är helt renrakat. Ett systematiskt arbete där man jobbar med att söka upp och plocka bort angripen skog, men alltså inte tar bort riktigt alla barkborrar, är modellen.

Mer information om det här finns att få från Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen ger även andra tips, till exempel hur viktigt det är att blanda olika trädslag. Barkborrarna gillar till exempel inte doften av björk. (Applåder)

I detta anförande instämde Rebecka Le Moine (MP).
(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

§ 8 (forts.) Skogspolitik (forts. MJU7)

Anf. 51 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Jag ska försöka att komma ihåg vad Maria Gardfjell sa innan vi gick på paus. Jag kommer i varje fall ihåg vissa saker där jag blev apostroferad. Det första handlar om procenttal för skogen. Jag vill rätta en felaktighet som Maria Gardfjell sa i talarstolen. Hon antydde att jag hade sagt 27 procent skyddad skog. Det sa jag inte. Jag sa 27 procent tagen ur produktion. Det är en ganska stor skillnad.

Jag tror att det är första gången som jag blir tilltalad som att jag inte skulle ha vuxit upp på landet utan i staden, eftersom det verkar som att jag inte har koll på granbarkborren. Jag vill poängtera att jag har i allra högsta grad väldigt bra koll på granbarkborren och de skador som den kan orsaka. Därför är det synnerligen viktigt att markera i den frågan så hårt som vi har gjort från Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Fru talman! Jag vill ställa en fråga. Vi vet att generell hänsyn i skogsbruket ökar väldigt mycket. I det är det i snitt 11 procent. På det viset har vi väldigt höga ambitioner från de svenska skogsägarna att ta hand om och värna höga naturvärden. Därför undrar jag: Finns det verkligen anledning att fortsätta att öka skyddet av formella avsättningar när vi har en frihet under ansvar med generella hänsynsytor?

Fru talman! Man kan undra: Tror inte Miljöpartiet på svenska skogsägare och det som de kan åstadkomma?

Anf. 52 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Tack för frågan!

När jag läser det som Moderaterna med flera partier har skrivit om granbarkborren får jag onekligen intrycket att det låter som att partiföreträdarna är stadsbor som inte kan någonting om naturen. Det var därför jag utvecklade min text om hur granbarkborren har många naturliga fiender och hur man behöver föra ut det till skogsägarna så att de inte vidtar fel åtgärder i skogsbruket helt enkelt utan använder de mest effektiva metoderna.

Det behövs både ett arbete för att skydda mer skyddsvärd skog och att ta naturvårdshänsyn i skogsbruket. Jag besökte nyligen FSC, certifieringsorganisationen, som gör ett bra arbete för att tillsammans med skogsbruket se till att det tas alla dessa hänsyn i skogsbruket och att man också kan få betalt för det.

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga tillbaka till John Widegren. Framför allt handlar det om det förslag som Moderaterna har lagt fram här i dag om att det måste finnas en gräns för hur mycket skydd av skog som det ska vara.

John Widegren har fått svar från Sten B. Nilsson i Svenska Dagbladet. Han säger: "Han vill ha någon sorts förbudslag så att arealen undantagen skog inte ökar. Hårdast slår hans förslag mot privata skogsägare som löp-

ande gör stora avsättningar utan ersättning i form av hänsynsytor och frivilliga avsättningar. Ska de inte få göra det i fortsättningen?"

Prot. 2019/20:76
18 februari

Skogspolitik

Anf. 53 JOHN WIDEGREN (M) replik:

Fru talman! Absolut! Det är det här som är problemet. Skogsägarna gör själva de här insatserna som är frivilliga och sker olika mellan 330 000 olika skogsbrukare där alla tänker olika i sitt skogsbrukande. En del vill ha rena granåkrar. Men merparten av svenska skogar i dag är blandskog.

Det är klart att de ska få göra precis som de vill. Det är vad vi efterfrågar hela tiden. Vi är precis emot när man kommer och lägger en död hand över någons skog och vill peka med hela handen från statens sida.

Vi måste ändå problematisera kring vad som händer om vi ökar mängden skog som tas ur produktion. Det måste finnas ett tak någonstans. Det hade varit intressant att höra Miljöpartiets resonemang om det. Kan vi skydda in absurdum, eller når man en gräns någonstans?

När vi till exempel tittar på regeringsbeslutet från 2014, *Etappmål för biologisk mångfald och ekosystemtjänster*, är vi ganska nära. Det fattas 5 000 hektar av formellt skyddad skog, som Naturvårdsverket självt har sagt.

När det gäller de frivilliga avsättningarna fattas en del. Men det står ju också i det här att vi får byta ut de frivilliga mot andra saker inom grön infrastruktur, till och med strandskyddet nämns. Ska vi börja prata strandskyddet är det 25 procent av Sveriges landyta.

Jag tror definitivt att vi har uppnått våra mål för det internationella vad gäller det första etappmålet enligt regeringsbeslutet. Därför blir frågan igen: Ska vi fortsätta att skydda formellt där staten pekar med hela handen, eller tror vi att skogsägarna själva kan hantera det? Skogsägarna har byggt upp de höga naturvärdena genom ett aktivt brukande av lantbruk och skogsbruk.

Anf. 54 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Vi har fått ett häpnadsväckande intressant svar här av John Widegren. Han säger att strandskyddet är bra för skydd av naturen. Jag hoppas att vi kommer att få se Moderaterna att stå på den barrikaden framöver.

Problemet med de frivilliga avsättningarna är att de inte är långsiktiga. Jag är förespråkare för frivilliga avsättningar. Jag är själv skogsägare och har 25 procent av min skogsmark i frivillig avsättning. Men det är ändå inte en långsiktighet som finns i det.

På det skogsseminarium som Miljöpartiet ordnade här i riksdagen har vi i dag på förmiddagen hört om hur problemet ser ut med skyddad skog. I de södra delarna av landet finns alldeles för få arealer. Det finns många typer av biotoper som inte alls har det skydd som de borde ha. Det säger också de forskare som vi lyssnade på. Det innebär att man behöver skydda ytterligare skog för att komma upp till de nivåer som behövs.

Fru talman! Jag vill avslutningsvis säga att det var en intressant replik från forskningen på det förslag som Moderaterna har här i dag. Man säger att det förslag som John Widegren har om att nu stoppa möjligheten att utöka arealen skyddad skog är ytterligare ett exempel på hur politiker krånglar till det och fördyrar vardagen för landets skogsägare.

Anf. 55 MATS NORDBERG (SD) replik:

Fru talman! Ledamoten Maria Gardfjell gjorde i sitt anförande två uttalanden som jag gärna vill kommentera.

För det första hävdade hon att vi i Sverigedemokraterna skriver i vår motion att vi är emot all grön infrastrukturplanering. Det är inte helt korrekt. Som svar vill jag därför läsa ett avsnitt ur vår kommittémotion *En skogspolitik för skogsbruk och biologisk mångfald* angående länsstyrelsernas regionala handlingsplaner för grön infrastruktur.

”Principen kring att staten ska bedriva övergripande planering av detta slag på privata markägares mark är negativ. Sverige har mycket stora arealer statlig mark, där staten som ägare kan bedriva naturvård på landsbygdsnivå.” Det borde ha stått landskapsnivå. ”På samma sätt finns många stora skogsbolag i Sverige, som även de kan bedriva naturvård i kombination med skötsel i en stor skala. Enskilda markägare däremot ska inte omfattas av denna typ av planering, som åsidosätter likheten inför lagen och kan leda till att markägare med all sin äldre skog på ’fel ställe’ frångår sin brukanderätt medan grannen kan sköta sin skog som tidigare ... Den enskilt ägda skogens särart utgör en mosaik av olika skogsskötselstrategier och detta bör ses som en styrka.”

Fru talman! I skogsdebatten i förmiddags framfördes faktiskt samma grundläggande synpunkt även av professorn vid Skogsmästarskolan Per Angelstam. Planering på landskapsnivå passar bäst för mycket stora innehav och inte för privata små egendomar. Jag instämmer med professor Angelstam i detta.

Maria Gardfjell framförde också att granbarkborrarna skulle bli färre av att vi inte avverkar angripna träd i skyddade områden. Genom att man lämnar kvar angripna träd skulle naturliga fiender kunna förmeras och medverka i kampen mot borrar. Jag tror inte att vi riskerar få alltför få angripna träd kvar, fru talman.

Anf. 56 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Först och främst skulle jag vilja säga att det i det ställningstagande som Sverigedemokraterna har gjort står följande: Vi motsätter oss projekten med så kallad grön infrastruktur där man planerar framtida skydd tvärs över enskild mark.

Även om professor Per Angelstam på seminariet i morse lyfte fram att man som metod på små gårdar kan göra små insatser innebär inte det att de små gårdarna och de små skogsbruken inte ska vara en del av den stora landskapsplaneringen.

Han har också genom sin forskning sagt att det är intressant att den gröna infrastrukturen är så väl mottagen runt om i hela landet. Det är ytterst få andra platser i de regionala samtalen där det finns lika många personer från både myndigheter och kommuner och skogsägarna själva med och där deras organisationer och miljösidan också är representerade. Det finns mycket få aktörer som i praktiken är motståndare mot att vilja ta hänsyn till de viktiga ekosystemtjänsterna.

För hur vore det om vi inte kunde ta hänsyn till hur vårt landskap hänger samman? Hur vore det om vi inte kunde ta hänsyn till att vi får rent vatten och tillräckligt med vatten i markerna? Hur vore det om vi inte tog hänsyn till biologisk mångfald, till social utveckling och till friluftsliv? Hur vore det egentligen?

Och varför är Sverigedemokraterna så aggressiva mot grön infrastruktur, som är ett arbetssätt just för att komma till rätta med det som vi inte har klarat tidigare men som är en samverkansform där alla aktörer, små och stora skogsbruk, blir delaktiga?

Prot. 2019/20:76

18 februari

Skogspolitik

Anf. 57 MATS NORDBERG (SD) replik:

Fru talman! Jag representerar Dalarna i riksdagen. När man betraktar Dalarnas länsstyrelses rapport om grön infrastruktur och den ingående kartan över så kallade värdeetrakter i Dalarna finner man att de ofta täcker väldigt stora sjok av enskilt ägd gammal skog. Den allra minsta värdekärnan är 840 hektar, och det motsvarar en hel hög enskilda ägare. Den största är 10 500 hektar.

Givet hur stora problem skogsägare redan upplever med att de hindras att avverka skogar som de kanske har skött i generationer tycker vi inte att det är rimligt att lägga på dem detta därtill.

Jag vill lägga till att jag har talat med flera berörda markägare, och de har inte tillfrågats under utarbetandet av dessa planer. Tvärtom har flera – alla som jag har pratat med – varit överraskade när de har fått se sin egen skog i en värdekärna i den publicerade kartan över värdeetrakter.

Detta rimmar väldigt illa med länsstyrelsens skrivning i samma rapport om framgångsrik landskapssamverkan, där man skriver: Framgångsrik landskapssamverkan kräver ett långsiktigt arbete där tillit byggs upp och man visar ömsesidig respekt. Jag har förkortat skrivningen lite.

Jag tror inte att det bara är länsstyrelsen i Dalarna som har gjort denna tabbe.

Min fråga till Maria Gardfjell blir därför: Anser ledamoten att publikationen av kartan med värdeetrakter utan föregående samråd med berörda markägare är ett bra exempel på framgångsrik landskapssamverkan och ömsesidig respekt från länsstyrelsens sida?

Anf. 58 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag undrar om Mats Nordberg från Sverigedemokraterna ens har förstått vad kartorna över värdeetrakter i den gröna infrastrukturen handlar om.

Det handlar inte om att lägga ut en kartbild och säga att ett område ska användas på ett särskilt sätt eller att det ska vara något reservat.

Det handlar om att peka ut vilka sammanhängande värden som finns i en trakt. Det kan handla om att det finns ett sammanhängande område med våtmarker som är viktiga för grundvattenbildningen. Det kan handla om att det finns ett sammanhängande område med extra viktig biologisk mångfald i form av orkidéängar. Det kan handla om viktiga områden för turism och så vidare.

Värdekärnor och värdeetrakter är ingenting annat än ett planeringsinstrument, som också är värdefullt för den enskilda skogsägaren. Det visar att här finns en värdeetrakt, och då kan man som skogsägare förvänta sig att man får råd, stöd, hjälp, utbildning och allt vad som kan behövas för att man ska kunna vara med och bidra. Men det är inget tvång. Det är ett arbetssätt för att vi i Sverige ska samverka kring att skydda våra ekosystemtjänster på ett bättre sätt.

Jag hoppas att Sverigedemokraterna läser på lite mer nästa gång innan man tar till så stora ord att man vill avveckla ett projekt som är initierat av EU-kommissionen och infört i Sverige just för att vi ska kunna samarbeta bättre.

Anf. 59 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Tack till Maria Gardfjell för att du nämnde mitt namn och ställde några frågor! Jag tyckte att de ställdes till mig, så jag får väl försöka att ställa en fråga till ledamoten.

Ledamoten tog upp frågan om granbarkborren, och jag uppfattade det nästan som att du inte tycker att den är ett så jättestort problem. Den är förstås ett problem, men jag tyckte att du ändå hade en lite annan syn på detta.

Jag nämnde i mitt inledningstal att det är vissa län som är extremt hårt drabbade. Jag nämnde också att jag har besökt ett naturreservat som heter Kraskögle. Där såg jag med egna ögon vilket oerhört bekymmersamt läge de har.

Problemet är att staten själv inte tar sitt ansvar. Vi vet att förra året förstördes 7 miljoner kubikmeter i Sverige. Vi hoppas att det inte blir lika illa i år, men risken finns. Problemet uppstår när länsstyrelserna runt om i Sverige inte sköter om naturreservaten. Man ser att det är som en drivbänk; det är rena rama explosionen kring granbarkborren. Det såg jag med egna ögon.

Då är det klart att frågan är jättebefogad: Varför ska skogsägare runt om i Sverige bry sig om det Skogsstyrelsen säger när staten själv inte gör sitt jobb? Jag menar att det är dubbelmoral. Det är min fråga till ledamoten Maria Gardfjell.

Anf. 60 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag nämnde Magnus Oscarsson eftersom han sa att han gick ut i skogen för att lyssna på tystnaden. Jag går ut i skogen för att lyssna på fågelsången.

Diskussionen om granbarkborren är viktig, och visst är detta en angelägen fråga. Det är inte för inte som regeringen har avsatt 30 miljoner kronor för att stoppa borrharna i projektet *Granbarkborreprojektet – stoppa borrharna*.

Det jag lyfte upp är att det behövs ett effektivt arbete för att stoppa granbarkborren. När man har en politisk debatt som är så här intensiv och aggressiv kan man ibland glömma bort att naturen också kan vara till hjälp. Genom att ta naturen till hjälp kan man lite grann vaccinera vissa områden mot granbarkborren, och det är det som forskningen och Skogsstyrelsen har visat. Det var också detta jag lyfte fram i mitt anförande. Om man lämnar kvar lite granbarkborreangrepp leder det också till att de naturliga fienderna får vara kvar.

Vi har haft Naturvårdsverkets generaldirektör på besök i miljö- och jordbruksutskottet, och han har fått svara på frågor om vad Naturvårdsverket och länsstyrelserna gör i naturreservaten. Han svarade mycket bra, och det är en bra satsning som görs för att gå in och plocka bort angrepp.

Det kan vara lite vanskligt att påstå att länsstyrelserna inte sköter om sina reservat, för en del i det naturliga sättet att bekämpa granbarkborrarna är att ha kvar de gamla döda träd där barkborrarna inte längre finns kvar men där deras fiender finns kvar.

Anf. 61 MAGNUS OSCARSSON (KD) replik:

Fru talman! Visst låter det lite grann av fågelsång även i min skog – underbart! Det kommer till och med vildsvin på dagtid och hälsar på, så nog finns det djur alltid.

Men nu gällde frågan som sagt granbarkborren. När jag hälsade på i det här naturreservatet upplevde jag att det fanns en förtvivlan. Även om Naturvårdsverkets generaldirektör säger att man sköter detta är svaret att man inte gör det. I alla fall gör inte länsstyrelserna runt om i landet det på det sätt som vi hade önskat.

Jag tycker det är viktigt att regeringen, som ledamoten Maria företräder, verkligen trycker på här så att man sköter sina skogar. Annars blir det: Varför sköter inte staten sina skogar och naturreservat? Ska vi då hålla på och göra det i våra skogar?

Jag tror faktiskt att de som bor vid naturreservatet i Kraskögle efter denna diskussion kommer att bjuda in ledamoten Maria till reservatet. Jag tror att de vill visa hur det ser ut och att den som är granne med ett naturreservat har dragit en nitlott. Så tycker jag inte att det ska vara. Jag tycker att det ska vara ordning och reda även på statliga skogar.

Anf. 62 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Nu har ju regeringen i ett regleringsbrev gett Naturvårdsverket ett väldigt tydligt uppdrag att agera mot granbarkborrarna i naturskyddade områden. Och Naturvårdsverket har gått längre än så. Man har också inlett ett samarbete med kommunerna, för de kommunala naturreservaten är naturligtvis ingenting som staten styr över. Också landets alla kommuner behöver vara informerade om de vägledningarna som Naturvårdsverket har tagit fram. Det är också genomfört.

Jag tror inte att man behöver vara särskilt rädd för eller orolig över att vara granne med ett naturreservat. Det kan mycket väl vara så att det i ett naturreservat finns många fler av de 70 arter som är granbarkborrens fiender. Det krävs till exempel ganska stora träd för att en av de värsta fienderna till granbarkborren, den vitryggiga hackspetten, ska trivas. Finns det då granbarkborrar som försöker ta sig utanför reservatsgränsen tror jag nog att det blir många ungar för den vitryggiga hackspetten.

Det är ändå oerhört bra med de insatser som regeringen har gjort och som Skogsstyrelsen gör tillsammans med myndigheter och skogsägare för att klara granbarkborrefrågan. Jag tror inte att man ska ta till överord, för detta visar lite grann på det som jag sa i mitt anförande: Jag blir lite rädd när det låter som att företrädarna för de partier som driver frågan på det sättet kommer från stan.

Anf. 63 BIRGER LAHTI (V):

Fru talman och kollegor! Man skulle kunna säga mycket i den här debatten. Jag hinner nog inte säga så mycket på fyra minuter, men några saker ska jag ändå beröra.

Kristina Yngwe nämnde rapporten från Skogsstyrelsen och forskarvärlden om en 20-procentigt ökad tillväxt till 2050. Jag tycker att den är jätteintressant. Där träffar man på någonting som många pekar på: Ska det vara likadan skötsel överallt? Nej, rapporten visar att man kan uppnå detta utan att tumma på biologisk mångfald och de värdena. Ändå sågas den av några i miljörelsen.

Då tänker man: Vad är deras syfte? Det jag många gånger stör mig på – och jag vill hävda att det vore tjänstefel av mig att inte komma hit och säga någonting om det – är att deras enda syfte är att stoppa skogsbruket, ingenting annat.

Jag håller med om att vi naturligtvis bör klara den biologiska mångfalden, men skälet till att jag brinner så hårt för skogsbruket är klimatskälet. Om vi inte har ett aktivt skogsbruk kommer det inte att kunna gynna det klimatkliv som vi alla vill ta. Det är en del av lösningen.

När jag hör argumenten om den tätortsnära skogen håller jag med – absolut! Men när det sprider sig till byarna att det finns någon som har skött sin skog i två generationer och det sedan samlas namnunderskrifter här innanför tullarna för att stoppa den avverkningen har det gått åt fel håll.

Jag håller med om att tätortsnära skogar för rekreation är viktiga. Men det får inte leda till att man försöker skjuta sönder skogsbruket i de bygder där detta är den enda möjligheten till överlevnad, i alla fall för några.

Gardfjell från Miljöpartiet lyfte detta med hyggesfria metoder. Där börjar jag undra lite grann vilka som är stadsbor och vilka som har bott i skogen och känner till detta. Jag vill hävda att jag har sett vilka metoder som funkar och inte. Om vi tror att man kan äta kakan och ha den kvar – en klassisk bild att använda – går det tyvärr inte.

Jag håller med om att vi kan sköta skogen på ett annat sätt. Men jag tror inte på att helt gå över till vad man kallar hyggesfria metoder – jag kan först och främst inte förstå vad det skulle vara – och inte kunna använda kalhyggesbruk eller trakthyggesbruk för boreala skogar. Vi ska ha tall, som Isak From var inne på. Det är jätteviktigt även i södra Sverige. De marker som är tallmarker ska vi använda till tall. Om vi ska lyckas ersätta de fossila byggmaterialen måste vi försöka påverka vad vi odlar på marken. Det handlar inte om att vi inte skulle kunna ha skog på den – det kommer vi absolut att lyckas med – men vad är det för skog vi får fram? Detta är viktigt för att vi ska lyckas med de klimatåtgärder vi är inne på.

Sedan måste jag säga någonting om att några stoltserar med att de inte är i behov av skogsbruket. Då är det lätt att säga att man tar bort hälften av sin skog från produktionen. Det skrämmer mig om det blir jättemånga skogsägare som inte är i behov av skogsbruk. De kan låta den stå där i 150 år om det är så, för de har andra inkomstkällor. Men då förlorar vi samtidigt en råvarubas som är viktig för hela näringen. Det är inte heller en bra utveckling. Ibland önskar jag faktiskt att vi hade strängare lag som sa hur vi ska sköta skogen och när vi ska avverka.

Sedan bara så att ingen ska missförstå mig: Det är klart att det som är skyddsvärt ska vi skydda. Men vi ska även sköta det, som någon var inne på. Det är jätteviktigt.

Nu ser jag att min talartid rinner ut. Jag skulle kunna säga hur mycket som helst, men nu blev det som det blev.

(Applåder)

Anf. 64 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är fasansfullt att Vänsterpartiet nu har börjat samarbeta så tätt med Moderaterna. Det märks inte minst här i skogsdebatten att Vänsterpartiet har förlorat sin gröna själ.

Från Miljöpartiets sida tycker vi verkligen att det är viktigt att Sverige har ett skogsbruk. Det är en viktig exportnäring, och det är otroligt viktigt för den klimatomställning som vi står inför att kunna använda den fossilfria råvaran från skogen. Men man måste naturligtvis bruka skogen på ett sådant sätt att vi inte riskerar att försämra möjligheterna för den biologiska mångfalden.

Det är lite märkligt att ledamoten Lahti i sitt anförande tar upp att det skulle vara problem med att skydda skog, att satsa på biologisk mångfald och att satsa på bruksmetoder som hyggesfritt skogsbruk.

Jag besökte i förra veckan FSC, Forest Stewardship Council, som har sitt huvudkontor i Uppsala för att lyssna lite grann på hur de ser på skogsbruket nu framöver och vilka nya regler man har. En av de regler man nu inför i skogsbruket på bred front är anpassad skötsel. 5 procent av arealen ska vara i anpassad skötsel, och det kan till exempel vara hyggesfria metoder.

Jag undrar om Vänsterpartiet nu helt sågar miljömärkning av svensk skog och det skogsbruket har att bidra med.

Anf. 65 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Maria Gardfjell!

Jag tycker inte om när en ledamot lägger orden i min mun. Jag sa ingenting om att vi inte ska skydda det som är skyddsvärt. Tvärtom. Men du lägger orden i munnen på mig och säger att jag har sagt att vi inte ska skydda mer skog. Det håller jag inte med om.

När det gäller FSC har jag själv jobbat med naturvärdesbedömningar och gjort planering av FSC-certifierat skogsbruk. Jag vet vad det innebär. Jag vet vad förändringarna som kommer innebär, och jag välkomnar dem. Det är inte stora. Då ska vi lämna lite mer så att vi kan komma upp i 10 procent från de 5 procent som i dag ingår i generell hänsyn. Med alla undantag som man gör med kantzoner kommer man lätt till det, och det kanske underlättar lite grann gentemot några organisationer som är högljudda i debatten.

När det gäller att jag inte skulle förstå den här biten med vad det innebär med hyggesfria metoder sa jag själv i mitt anförande att vi inte behöver sköta alla skogar på samma sätt – men Miljöpartiet har förordat att vi ska gå över till hyggesfria metoder. Det säger ingenting. Ni säger att man ska gå ifrån trakthyggesbruk, och då säger jag att vi inte kommer att fixa att ha råvara åt sågverken. Då är det någonting annat som avgör vad vi odlar på våra marker, och då kommer vi inte att fixa det.

Men jag säger precis att vi inte behöver ha samma metod överallt. Det finns bördiga skogar som har blandskog med ädellöv – absolut, det kan vi sköta. Och de som har hög bonitet kan vi sköta på ett annat sätt. Men boreala tallskogar som är ämnade för tall kommer vi inte att lyckas med om vi inte har trakthyggesbruk. Vi kommer att ha skog på dem, absolut, men då är det inte vi som väljer vad som växer där. Det ska man ha klart för sig.

Anf. 66 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är bra att Birger Lahti ändrar och modererar sin bild av vad han har sagt, men jag hörde verkligen inledningsvis att du sa både det ena och det andra. Det var väldigt bra att du modererade det.

Du kanske också ska modifiera den bild som du verkar ha av Miljöpartiets politik och skogspolitik. Det Miljöpartiet anser är att vi ska ha ett aktivt skogsbruk som ska bidra till exportintäkter och att vi ska jobba på ett mer naturvänligt sätt med många metoder, bland annat hyggesfritt skogsbruk. Hyggesfritt skogsbruk behöver bli mer lönsamt också för de små skogsbrukarna att använda sig av, till exempel genom produktutveckling och vidareförädling av vissa typer av produkter som inte finns i dag.

Jag vill återkomma till det som jag fick höra om FSC:s nya regler som jag tycker är väldigt viktiga, bland annat hänsynsreglerna gällande renskötseln. Där inför man nu en samtyckesprocess som ska vara fri och upplyst, och det ska finnas en koppling till renbruksplanerna. Det finns en modell för samråd, medling och tvistlösningar.

Tror Birger Lahti att det kan vara någonting som kommer att förändra och förbättra skogsbruket i Norrbotten?

Anf. 67 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack, Maria Gardfjell, för det här replikskiftet!

Först vill jag påminna om, när det gäller att Gardfjell säger att Vänsterpartiet börjat samarbeta med Moderaterna, att innan vi stoppade er kaosprivatisering av Arbetsförmedlingen hade vi redan gjort ett eko-ekopunktprogram, och om du läser det ser du att vi har tyckt som vi gör om vårt skogsbruk sedan långt innan dess. Det är alltså ingenting som har hänt nu, utan det här har varit Vänsterpartiets ställning vad gäller skogsbruket sedan tidigare.

Vad gäller de nya reglerna gentemot renskötseln gäller samrådspikten de byar som inte är koncessionsbyar. Det gäller för samebyarna som är fjällnära byar. Men jag tycker egentligen att det är bra med samrådspflicht för alla som berörs av skogsbruket och som har renskötsel på sina områden. Jag tror att det kommer att underlätta, och jag hoppas att det blir en balanserad diskussion även där med tanke på allt som händer nu vad gäller Girjasmålet. De är säkert förnuftiga, vi kommer säkert att komma i mål och då blir det en bra debatt vad gäller hur skogsbruket ska skötas nära renskötsel.

Om man tror att man helt kan bortse från trakthyggesbruk och ändå ha ett bra produktionsflöde för sågar är man för naiv – Maria Gardfjell ruskar på huvudet – men jag tänker läsa era motioner, för jag tycker att ni ger en bild av att man helt ska gå över till ett skogsbruk utan något trakthyggesbruk. Det tror jag innebär att man skjuter sig själv rejält i foten.

(Applåder)

Anf. 68 ANDRE VICE TALMANNEN:

Får jag bara i all vänlighet påminna samtliga ledamöter om att inte dua varandra utan använda för- och efternamn och tala via talmannen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 19 februari.)

§ 9 Riksrevisionens rapport om Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete

Prot. 2019/20:76
18 februari

Utrikesutskottets betänkande 2019/20:UU13

Riksrevisionens rapport om Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete (skr. 2019/20:41)
föredrogs.

*Riksrevisionens
rapport om Sidas
humanitära bistånd
och långsiktiga
utvecklingssamarbete*

Anf. 69 MAGDALENA SCHRÖDER (M):

Fru talman! Inledningsvis vill jag beklaga att vi inte är så många här i kväll, men timmen är sen.

Humanitärt bistånd, eller katastrofbistånd som det också kallas, är biståndets kärna. Det är rent vatten, mat och förnödenheter till människor i katastrof. Utvecklingsbistånd å andra sidan är mer långsiktigt bistånd. Det kan handla om att hjälpa länder att bygga upp fungerande institutioner och utbildnings- eller sjukvårdssystem. Utvecklingsbiståndet är den typen av bistånd som ska vara hjälp till självhjälp, och humanitärt bistånd är bistånd som syftar till att hindra död och lindra nöd i katastrof.

Men det finns ett allt större behov av samverkan mellan de båda biståndsformerna. Det är inte alltid kortsiktigt katastrofbistånd eller långsiktigt utvecklingsbistånd som behövs utan båda eller kanske någonting däremellan. Den globala flyktingkrisen är ett exempel på en situation där de båda biståndsformerna i större utsträckning behöver samverka.

Vad gäller samverkan mellan humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd handlar det i grunden om att sätta resultat i fokus och i förlängningen se till att vi använder våra resurser optimalt. Att det finns ett behov av samverkan är i princip alla överens om, och regeringen säger att detta är en prioriterad fråga.

Hur ser då förutsättningarna för samverkan ut? Ja, detta har Riksrevisionen granskat, och i dag debatterar vi regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens granskning *Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete – förutsättningar för samverkan*.

Riksrevisionen konstaterar att det finns brister i de förutsättningar som regeringen har gett Sida samt i Sidas interna styrning, organisation och arbetsformer som försvårar möjligheterna till samverkan. Det handlar exempelvis om att regeringen inte har tagit fram gemensamma målformuleringar för de båda biståndsformerna på strateginivå. Avsaknaden av gemensamma mål bidrar till att bibehålla uppdelningen mellan det humanitära biståndet och det långsiktiga utvecklingssamarbetet.

Anledningen är att de flesta av Sidas insatser utformas och finansieras i förhållande till målen för en specifik strategi. Det är så här myndighetens resultat ska rapporteras till regeringen.

För ett större genomslag för samverkan mellan biståndsformerna lyfter Riksrevisionen fram en rad rekommendationer på åtgärder. Det handlar bland annat om gemensamma målformuleringar på strateginivå. Det handlar också om att säkerställa att de tekniska möjligheter som finns för att samfinansiera och samrapportera insatser kan användas i verksamheten och att säkerställa att det finns styrdokument som specificerar hur samverkan ska implementeras i verksamheten.

Fru talman! Med tanke på att dessa rekommendationer med största sannolikhet leder till ökad effektivitet i svenskt bistånd tänker man att reger-

ingen självklart ska ta hänsyn till och implementera dessa rekommendationer, i alla fall någon av dem. Men det gör regeringen inte. I stället hänvisar regeringen till att Sida redan arbetar systematiskt med detta. Regeringens slutsats i skrivelsen är att man inte ser någon anledning till ytterligare styrning.

Regeringen skriver också att gemensam programmering och samfinansiering medvetet har uteslutits då det riskerar att påverka respekten för de humanitära principerna negativt.

Fru talman! Låt mig betona att ineffektiv samordning riskerar att påverka biståndets resultat negativt.

Sammantaget säger regeringen att detta är prioriterat. Samtidigt är man inte beredd att vidta några av de åtgärder som Riksrevisionen rekommenderar för att göra detta arbete bättre. Det tycker vi moderater är fel. Om man får rekommendationer som med största sannolikhet leder till ett mer effektivt bistånd bör man implementera dessa.

Jag yrkar bifall till reservationen.
(Applåder)

Anf. 70 MAGNUS EK (C):

Fru talman! Centerpartiet väljer i gemenskap med en bred majoritet i utskottet att lägga denna skrivelse från Riksrevisionen till handlingarna. Det betyder inte att utskottsmajoriteten inte tar till oss av det som kommer fram i skrivelsen. Stora delar är väl värda att ta med sig i det vidare arbetet med att skärpa, effektivisera och förbättra det svenska biståndet.

Men i likhet med majoriteten i utskottet ser också Centerpartiet att det finns tillfällen då man inte bör ha alltför hårda gemensamma målformuleringar för det humanitära biståndet och utvecklingsbiståndet. Det kan finnas skäl att inte alltför hårt lägga samman dessa.

I andra sammanhang är det dock fullt naturligt att de två biståndsformerna samverkar med respekt för de humanitära principerna. I många fall är det faktiskt så att från den dag vi inleder en hjälpinsats via det humanitära biståndet påbörjas processen mot att börja arbeta med ett utvecklingsbistånd.

Fru talman! Med detta sagt vill jag fästa uppmärksamheten på en del av det som framkommer i Riksrevisionens rapport och som jag tror att det är värdefullt för oss som beslutar om det svenska biståndet att ha med oss framöver. Det handlar om hur de som arbetar med det svenska biståndet på plats i länder och regioner upplever att de inte har fullt grepp om de strategier och mål som ska ligga till grund för deras arbete och finnas med i vardagen.

Det finns en risk när vi vill utveckla och förbättra biståndet från politisk sida och från Sidas sida att det blir så mycket mål och styrning att det blir svårt att verka efter dem. Detta tror jag att alla som har verkat i en mindre eller större organisation kan känna igen sig i. Det blir svårt att se att mål och strategier får genomslag också på marken.

Det är värt att fästa uppmärksamhet vid detta och att ha med det i framtiden.

Vi ska inte glömma bort varför vi gör detta. Detta är inte heller det enda vi gör vad gäller förbättringar av det svenska biståndet. I det regeringsavtal som ligger till grund för att regeringen Löfven kunde tillträda finns till

exempel några punkter som handlar om biståndets fokusering och effektivisering.

Jag ska inte bli alltför mångordig om detta eftersom det inte är ämnet för kvällens debatt, och jag har förut i talarstolen talat mig varm för varför vi bör utveckla, effektivisera och inte minst fokusera biståndet till det som Sverige kan göra bäst, till de områden där andra länder backar undan och Sverige måste finnas kvar och till det som vi tror är allra viktigast för att genomföra målen i Agenda 2030.

Jag tror att det är viktigt att vi också i kvällens debatt har med oss att detta inte är det enda sättet vi följer upp det här på. Det är viktigt att vi fortsätter att granska och syna det svenska biståndet och dess effekter i sömmarna och funderar på var förbättringspunkterna finns.

Fru talman! Jag tackar för ordet i kvällens debatt.

Anf. 71 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! I betänkandet behandlas regeringens skrivelse och Riksrevisionens granskningsrapport om Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete.

Riksrevisionen har i rapporten granskat regeringens styrning och Sidas arbetssätt vad gäller samverkan mellan humanitärt bistånd och långsiktigt utvecklingssamarbete fungerade under åren 2015–2017.

Fru talman! Riksrevisionens samlade bedömning är att regeringen och Sida genom sin styrning har tydliggjort att samverkan mellan humanitärt bistånd och långsiktigt utvecklingssamarbete är en prioriterad fråga i svenskt bistånd.

Samtidigt konstaterar Riksrevisionen att det inte finns samverkan i den utsträckning som skulle kunna vara möjlig. Det saknas exempelvis gemensamma målformuleringar på strateginivå för det humanitära biståndet och det långsiktiga utvecklingssamarbetet.

Riksrevisionen bedömer att både regeringen och Sida kan förbättra samverkan mellan det humanitära och det långsiktiga biståndet.

Fru talman! Kristdemokraterna rekommenderar att Sida arbetar fram en gemensam strategi för humanitärt bistånd och långsiktigt utvecklingssamarbete, gemensamma målformuleringar och ökad samverkan. Detta skulle effektivisera biståndet och Sidas insatser, vilket även skulle bidra till bättre fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling.

Fru talman! Riksrevisionen menar att avsaknaden av gemensamma mål för de två biståndsformerna även begränsar förutsättningarna för samfinansiering och samrapportering.

Riksrevisionens konstaterande är viktigt för verksamhetens effektivitet, och därför bör Sida ta fram rutiner för ökad samordning när det gäller finansiering och rapportering av olika insatser. En sådan förändring i biståndsarbetet kommer att frigöra mer resurser till bistånd på andra områden.

Att handläggare inom det humanitära biståndet och de som arbetar med det långsiktiga utvecklingsarbetet har gemensam planering av insatser där det är praktiskt möjligt är nödvändigt och bidrar till bättre resultat.

Fru talman! Det är viktigt att Sidas ledning arbetar fram en struktur som gör det möjligt till samfinansiering och samrapportering av olika insatser som är nödvändiga för verksamhetens och inte minst myndighetens trovärdighet.

Prot. 2019/20:76

18 februari

*Riksrevisionens
rapport om Sidas
humanitära bistånd
och långsiktiga
utvecklingssamarbete*

Fru talman! Bistånd är en del av Sveriges arbete för global utveckling och fattigdomsbekämpning. Kristdemokraterna är övertygade om att behovet av bistånd är stort och att Sveriges insatser gör skillnad. Vi ska fortsätta att ha 1 procent av bni i bistånd och verka för att andra länder kommer upp till minst 0,7 procent. Miljoner människor lever i förtryck och misär, och vi har ett ansvar att hjälpa. Det handlar om solidaritet och medmänsklighet gentemot behövande. Vårt bistånd har bidragit till att fler människor har fått mat för dagen, rent vatten, tak över huvudet, mediciner, skolgång och ökad jämlikhet och demokratisk utveckling i många länder.

Fru talman! Behovet av hjälpinsatser är stort och vi ska fortsätta med vårt humana ansvarstagande. Men det är viktigt att biståndsmedel används effektivt och att de insatser som görs bidrar till att uppfylla de uppställda målen.

Anf. 72 JANINE ALM ERICSON (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Riksrevisionen har granskat Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete samt hur förutsättningarna för samverkan är – eller kanske var. Det är bra att vi här i kammaren diskuterar granskning och revision av biståndet. Svenskt bistånd är ju ett av världens bästa, men för att vi ska bli ännu bättre behövs bland annat uppföljning och utvärdering. Det är det bästa sättet för att bygga ett robust system.

Att få ihop humanitärt arbete med långsiktigt utvecklingssamarbete är oerhört viktigt. Det förstnämnda är viktigt för att rädda liv och lindra nöd. Ofta har man korta planeringscykler. När något fruktansvärt händer ska sjukvårds- och räddningspersonalen kunna vara på plats. Magar måste akut mättas.

Dessa aktörer – den humanitära personalen – måste vara oberoende. Humanitärt bistånd ska nå dem som behöver hjälpen allra mest, oavsett vem det är som drabbas. Politiker, regeringar och olika intressenter är alldeles för ofta klåfingriga och har intresse av att ge en grupp mer fördelar än en annan.

Akut hjälp är livsviktigt, men det är helt andra insatser som måste till för att lösa konflikterna och förhindra återfall. Det humanitära systemet är satt under en oerhörd press och kan bara ge stöd till de drabbade. Men det kan inte lösa grundorsakerna till konflikten. Här kommer det långsiktiga utvecklingssamarbetet in. Utan fred blir det ingen utveckling, och för att det ska ske krävs en politisk lösning.

Fru talman! Sverige arbetar för ett ökat fokus på kopplingen mellan långsiktig utveckling och att minska humanitära behov. Det görs bland annat genom konfliktförebyggande åtgärder, återhämtning och ökad motståndskraft mot humanitära kriser. Syftet är att stärka och utveckla synergierna mellan de olika verksamheterna, men med bibehållen respekt för de humanitära principerna.

Gör vi då rätt saker? År 2016 genomfördes World Humanitarian Summit i Istanbul. Effekterna av de åtaganden som då gjordes kunde man inte se omedelbart utan snarare successivt från 2017 och framåt, det vill säga tiden efter den period som Riksrevisionen granskade. Sedan dess har många bra saker hänt. Förra året antog OECD-Dac riktlinjer för samverkan

mellan humanitärt bistånd, långsiktigt utvecklingssamarbete och insatser för fred. Detta är ett värdefullt gemensamt ramverk.

OECD-Dacs granskning av det svenska biståndet visar att Sverige har gjort framsteg i arbetet med samverkan mellan humanitärt bistånd och långsiktigt utvecklingssamarbete. Granskningen visar också att synergier mellan de två verksamheterna aktivt söks och att det ger konkreta resultat.

Sida har utvecklat arbetsformer för att på ett mer systematiskt sätt skapa samverkan mellan humanitärt och långsiktigt utvecklingssamarbete. Sedan 2016 har ett antal förändringar skett på Sida som gör att synergier kan tas till vara på ett bättre sätt. Självklart är det av yttersta vikt att den utveckling som nu sker följs noga.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag säga att det vi nu diskuterar – sammankopplingen mellan humanitärt och långsiktigt utvecklingssamarbete – är både relevant och möjligt, även på platser där konflikter pågår. Men att bygga upp raserade samhällen tar tid. Det gör att man måste ha de långa linjerna för ögonen. I krig finns inga snabba lösningar, inte heller när fredsavtalet är påskrivet.

Både barn och vuxna kan vara på svältgränsen. Barn föder barn och blir föräldrar alldeles för tidigt. Befolkningen är traumatiserad. Bristen på försörjning, få möjligheter och stor fattigdom driver unga på flykt. Om man inte ser några alternativ till en annan livsstil är man ett enkelt offer för olika väpnade grupper.

Det måste finnas hjälp direkt. Men det måste också finnas något som gör att man ser en möjlighet att ta sig ur sin svåra situation och förändra sitt sätt att leva. Möjligheter att utbilda sig, arbeta, bruka jorden och äta sig mätt är vad svenskt bistånd ska syfta till – att ge fler en framtid värd att längta till.

Anf. 73 MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik:

Fru talman! Det går inte att ta miste på att Janine Alm Ericson tycker att detta är viktiga frågor och att regeringen, som det står i skrivelsen, prioriterar samverkan mellan de båda biståndsformerna.

Men jag måste ändå få ställa en fråga, fru talman. Riksrevisionen kommer här med ganska enkla rekommendationer, som med största sannolikhet skulle leda till ett mer effektivt bistånd. Man har en rad olika rekommendationer, men regeringen väljer att inte ta hänsyn till en enda av dessa. Min enda fråga är: Varför?

Anf. 74 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Som vi kan läsa i skrivelsen och som jag tog upp i mitt anförande handlar det om en granskning som gjordes under perioden 2015–2017. Det har som sagt hänt en del sedan dess. Bland annat har man gjort överenskommelser i OECD-Dac om att ha fler synergier och titta på de långsiktiga delarna men även på det snabba humanitära biståndet.

Moderaterna verkar hela tiden bortse från hur de själva tänker sig att man ska kunna värna det humanitära biståndets självständighet. De lämnar heller inga svar i sina reservationer eller här. Detta är en otroligt viktig princip. Jag vill passa på och fråga Magdalena Schröder om det, med tanke på att jag inte hade någon replikrätt på hennes anförande.

Prot. 2019/20:76
18 februari

*Riksrevisionens
rapport om Sidas
humanitära bistånd
och långsiktiga
utvecklingssamarbete*

Prot. 2019/20:76
18 februari

*Riksrevisionens
rapport om Sidas
humanitära bistånd
och långsiktiga
utvecklingsamarbete*

Anf. 75 MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik:

Fru talman! Det är konstigt att det alltid låter så här: Hade man bara mätt en annan period hade resultatet blivit så mycket bättre. Det är märkligt att det alltid låter på detta sätt. Jag fick dock inte svar på min fråga.

Fru talman! Bland de människor som jobbar inom biståndsbranschen, om man får säga så, finns en stor frustration över att systemen inte synkar med varandra och att det finns så många stuprör. Detta kan inte ha undgått Janine Alm Ericson. Det finns verkligen en efterfrågan på bättre samverkan.

I de samtal som jag har haft med människor i biståndsbranschen säger man att Riksrevisionens kritik är nyanserad och befogad. Man upplever att regeringen över huvud taget inte tar kritiken på allvar och att pratet om de humanitära principerna är ett luddigt argument som bara används för att sopa problemet under mattan.

Fru talman! Min fråga till Miljöpartiet är: Har dessa människor i biståndsbranschen fel?

Anf. 76 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Jag vet inte vilka personer inom biståndsbranschen som Magdalena Schröder har talat med. Dem jag har talat med tycker att det är väldigt problematiskt att Moderaterna vill skära ned ca 7 miljarder på biståndet. Det är något som skulle ge omedelbar effekt för människorna på marken, som detta handlar om.

Vi kan ha teoretiska diskussioner här om mål och annat. Jag tycker att det är bra att vi är överens om att vi vill öka samverkan för att få ett bättre utfall, men jag tycker också att vi i diskussionen ska tänka på dem som biståndet ska nå och de människor som drabbas av våra beslut.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 19 februari.)

*Svar på
interpellationer*

§ 10 Svar på interpellation 2019/20:312 om statliga bolag och konkurrens

Anf. 77 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Lars Beckman har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att motverka att statliga bolag bidrar till en osund konkurrens, om jag anser att det är en statlig angelägenhet att exempelvis hyra ut bilar, jordfräsar och handverktyg och vad staten tillför för kompetens på det här området som inte den privata marknaden kan tillgodose.

Den uthyrningsverksamhet frågeställaren syftar på bedrivs av Arento AB, som är ett helägt dotterbolag till Svevia AB. Arento förser Svevia och andra bygg- och entreprenadföretag med anläggnings- och byggmaskiner.

Den dåvarande regeringen föreslog 2008 att verksamheten vid Vägverket Produktion skulle överföras till ett av staten helägt aktiebolag. Det nya bolagets verksamhet borde enligt regeringen vara att bedriva entreprenad-, service- och uthyrningsverksamhet – direkt eller genom dotterbolag – inom trafik-, mark-, bygg- och anläggningsområdet samt därmed förenlig verksamhet. Som skäl för bolagiseringen anfördes bland annat att förut-

sättningarna för konkurrensneutralitet på marknaden ökar och att grunden för misstankar om korssubventionering elimineras.

Svevia AB och övriga bolag med statligt ägande styrs liksom privat ägda aktiebolag med aktiebolagslagen som grund. Inom ramen för den verksamhetsinriktning som staten som aktieägare, ytterst företrädd av riksdagen, har bestämt är det bolagets styrelse och ledning som ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av dess angelägenheter. Det är bolagets styrelse och ledning som ansvarar för den löpande förvaltningen av bolagets operativa verksamhet. Vidare kan frågor rörande eventuell snedvridning av konkurrensen prövas inom ramen för konkurrenslagens bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

Anf. 78 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag tackar näringsministern för interpellationssvaret. Näringsministern är den person som av Stefan Löfven är utsedd för att utveckla företagsklimatet i Sverige, värna det svenska företagsklimatet och se till att jobben blir fler i fler växande företag. Jag hade en enkel fråga till näringsministern: Anser ministern att det är en statlig angelägenhet att hyra ut bilar, jordfräsar, bajamajor, handverktyg och ett antal andra produkter som finns i ifrågavarande produktportfölj, och vad tillför staten för kompetens på det här området som inte den privata marknaden kan tillgodose?

Jag tror att det är uppenbart för alla Sveriges företagare som hörde näringsministerns interpellationssvar att vi inte fick något svar på den frågan. Vi fick i stället ett svar som hänvisade till att det var den dåvarande borgerliga regeringen som bolagiserade verksamheten. Det är sant. Det skedde, precis som näringsministern säger. Men jag är ganska övertygad om att det gjordes för att man så småningom skulle kunna avknoppa den bolagiserade verksamheten, precis som alliansregeringen gjorde med exempelvis sprittillverkningen. Det är naturligtvis inte en statlig angelägenhet att tillverka sprit.

Vad får då detta för konsekvenser, fru talman? Ja, hemma i min valkrets Gävleborg har det fått förödande konsekvenser för flera småföretagare. Sedan det här statliga uthyrningsföretaget etablerade sig har man haft en väldigt aggressiv prissättning. Vi har kunnat läsa i Dagens industri om ett av företagen i Söderhamn, ett välmående privat företag. Det är en småföretagare som jobbar mer eller mindre dygnet runt. Jag råkar känna honom. Han har slitit blod för att få sitt företag att gå runt. Och så kommer statens bolag dit. Direkt tappar han ett antal affärer. Det handlar bland annat om 40 bilar som han hade för biluthyrning.

Fru talman! Jag tycker inte att detta är rimligt. Jag tycker inte att det är rimligt att hårt arbetande småföretagare ska behöva säga i tidningsartiklar i Dagens industri och i andra sammanhang: Vi ger upp. Vi kan inte konkurrera med staten. Vi har inte statens kassa i ryggen. Vi kan inte hyra ut bilar eller andra produkter så billigt som det statliga bolaget gör. En småföretagare i Söderhamn säger: Det känns helt enkelt som ett slag under bältet att någon som använder mina skattemedel nu kommer hit och försöker konkurrera ut min verksamhet.

Jag tycker att det är rimligt att näringsministern, den minister som av Stefan Löfven är utsedd för att förbättra företagsklimatet och resa land och rike runt – jag har noterat att ministern reser med Svenskt Näringsliv och Företagarna på en regelförenklingsresa – förhåller sig till det faktum att

företagaren i Söderhamn fick benen undanslagna för sin affärsverksamhet för att det kom dit ett statligt företag som enligt de andra företagen i branschen dumpade priserna med en aggressiv marknadsföring och en aggressiv prissättning.

Jag skulle önska att ministern bara kunde svara på den enkla frågan: Anser ministern att det är en statlig angelägenhet att hyra ut bilar, jordfräsar, handverktyg och bajamajor, och vad finns det på det här området för behov som den privata marknaden inte kan tillgodose och som gör att ministern anser att det statliga företaget ska ha ansvar för att hyra ut bajamajor?

Anf. 79 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Jag tycker att den här debatten är så intressant att jag inte kan låta bli att delta i den. Det är egentligen en viktig, stor och principiell fråga: Vad ska staten äga och göra? Om man ska ha statliga bolag bör det finnas någon form av given samhällsnytta, där det är av speciell vikt att man har ett bolag i statlig ägo.

Under alliansåren var vi ganska noga med att hålla isär vilka bolag som är viktiga för samhället och vilka bolag som verkar på en konkurrensutsatt marknad och därför lämpligen kan avyttras av staten. Vi gjorde undantag till exempel för Vattenfall, för vi tyckte att det var viktigt att staten äger vattenkraften. Vi tyckte också att det var lämpligt att malmtillgångarna i Kiruna låg kvar i statlig ägo, och därför behöll vi LKAB i statlig ägo. Men vi sålde till exempel en spritfabrik och lite annat smått och gott.

Det här tycker jag är en ganska vettig och klok avvägning. Syftet med ett statligt bolag får ju aldrig vara att ta marknadsandelar från privata företag genom att konkurrera ut dem, vilket man kan göra när man har staten i ryggen. Då blir det lite olyckligt. Till och med i Arentos egen årsredovisning står det att bolagsledningen vill ta fortsatta marknadsandelar på den privata marknaden. Man har alltså ett uttalat syfte att konkurrera ut privata företag. Det tycker jag inte kan vara syftet med ett statligt bolag, i alla fall inte om man på allvar vill vara en regering som värnar om företagandet, vilket regeringen ofta pratar om. På det här viset agerar man precis tvärt emot. Man slår undan benen på småföretagare.

Arento etablerar sig på fler och fler orter och konkurrerar efter hand ut fler och fler privata företag. Det kan aldrig ha varit meningen med den här avknoppningen. När Alliansen knoppade av bolaget var självklart avsikten att man på sikt skulle sälja det, inte att det skulle växa och konkurrera ut privata företag.

Jag vill också ställa ett par frågor till ministern. Varför tycker ministern att det är så viktigt att det här statliga bolaget konkurrerar ut privata företag genom att hyra ut alla de saker som Lars Beckman räknade upp? Varför är det viktigt för regeringen att ha detta bolag, och varför är det viktigt att det får konkurrera ut privata företag?

Anf. 80 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är ju så i den här typen av debatter – det har jag varit med om många gånger genom åren, och även jag kan säkert ha gjort mig skyldig till det i opposition – att man i stället för att lyssna på svaret försöker skapa polemik och inte hör det som finns i svaret. Jag ber därför, fru talman, att få upprepa vad jag sa i svaret.

Vad var skälet till att den moderatledda regeringen, majoritetsregeringen, bildade detta bolag? Om jag minns det hela rätt satt Jan Ericson i riksdagen då. Vi satt i trafikutskottet tillsammans. Och jag tror att ledamoten Beckman kom in 2010. Mitt svar var följande: ”Som skäl för bolagiseringen anfördes bland annat att förutsättningarna för konkurrensneutralitet på marknaden ökar och att grunden för misstankar om korssubventionering elimineras.” Det var skälet till att detta bolag bildades, och det är skälet till att det är kvar i den form det har – att det blir mer konkurrensneutralt och att det inte kan misstänkas att skattebetalarnas pengar på ett eller annat sätt går in i detta.

Direktivet för bolaget var att det skulle drivas marknadsmässigt, kommersiellt. Det var vad den moderatledda regeringen beslutade 2008, och mig veterligt röstade ledamoten Ericson för detta. Nu hör jag från ledamöterna att syftet skulle ha varit att sedan avknoppa bolaget. Det är bara det att från 2008 till 2014 gick det sex år utan att den moderatledda regeringen gjorde något, så jag betvivlar att det var på det sättet.

Jag hör också här om snedvriden konkurrens. Det här bolaget har aldrig fått något tillskott. Det finns heller inga planer på att ge den typen av tillskott från statskassan.

Dessutom har vi strikta regler när det gäller konkurrens. Det ska vi ha; det är jag den förste att skriva under på som näringsminister. Finns det misstankar om att bolag, såväl privata som offentliga, snedvrider konkurrensen på ett osjyst sätt har vi ett regelverk för detta såväl i Sverige som i Europeiska unionen. Man kan göra anmälan till Konkurrensverket och i förlängningen, när det gäller statsstöd och annat, till Europeiska unionen. Något sådant har inte skett, trots dessa åthävor från talarstolen.

Fru talman! Vi kan och ska ha en diskussion om vad som är lämpligt för staten att äga och inte äga. Man kan fråga sig vad som är dominans och inte. Jag konstaterar att det bolag som vi pratar om nu, dotterbolaget Arento, i dag har 4 procent av den marknad det verkar på. Är det mycket eller lite? Ja, det beror ju helt och hållet på vilket perspektiv man har. Men jag konstaterar att det här bolaget, med direktiv från denna riksdag och med Moderaternas stöd, bedrivs kommersiellt och också ska bedrivas kommersiellt. Finns det synpunkter på att man snedvrider konkurrensen, ja, då har vi en ordning för hur detta bedöms. Vi har konkurrensmyndigheter, och handlar det om statsstöd har vi både våra egna myndigheter och Europeiska unionen.

Fru talman! Om nu detta är ett så stort problem vill jag fråga ledamoten Beckman varför han aldrig gjorde något under sitt partis regeringstid.

Anf. 81 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Vi har nu hört näringsministern prata om Moderaternas politik i fyra minuter. Så gör alla statsråd nu för tiden – de pratar om allt utom det vi debatterar.

Jag noterar också, och det får väl anses anmärkningsvärt, att vi har en näringsminister som inte läser Dagens industri. Jag rekommenderar den tidningen. Den är full av näringslivsnyheter. Man kan läsa om företagsamheten i Sverige. Jag tror att det vore bra om statsrådet ägnade någon minut då och då åt Dagens industri, inte minst ledarsidan.

Om näringsministern hade läst Dagens industri hade han kunnat läsa det här: ”På hyrbilssidan kan vi inte längre vara med och konkurrera. Pris-

erna är redan så pressade. Där kan vi alltså inte göra något, vi får bara låta nya affärer gå. Vi ser ingen idé att slåss mot staten i ett sådant läge.” Så säger den utkonkurrerade småföretagaren i Söderhamn. ”Jag tycker att det är jättekonstigt, att ett statligt bolag kan gå ut och konkurrera och räkna hem affärer på hyrbilar och vägarbetsskyltning. Skulle vi också acceptera att staten öppnade pizzerior och frisersalonger?” Det frågar samme småföretagare.

Jag noterar att statsrådet inte med ett ljud svarar på frågan som säkert hundratusentals företagare i Sverige ställer sig. Det är många som är nyfikna på svaret. Anser ministern att det är en statlig angelägenhet att hyra ut bilar, jordfräsar, handverktyg och bajamajor? Och vad tillför staten för kompetens på det här området som inte den privata marknaden kan tillgodose? Jag tror att det är många som är nyfikna på det, fru talman. Det går att svara ”ja, jag tycker att det är rimligt” eller ”nej, jag tycker att det är orimligt”. Eller också kan man prata om Moderaternas politik. Men jag är intresserad av vad näringsministern tycker.

Vad är näringsministerns besked till de två – det är egentligen två – utkonkurrerade företagen i Söderhamn? De hade och har företag med anställda, och så kommer staten dit och etablerar sig med ett uthyrningsföretag som dumpar priserna så att det första som händer är att det ena företaget tappar en affär på 40 bilar.

Då kan man säga så här: Ja, men det kanske finns en miljönytta! Det kanske finns någon nytta med att Arento kommer in.

Jag har låtit riksdagens utredningstjänst ta fram en rapport. År 2018 hade Arento 2 872 fordon i sin bilpark, enligt den rapporten. Av de 2 872 bilarna hade 121 möjlighet till eldrift.

Det finns alltså ingen som helst miljönytta. Staten agerar inte föredöme på något sätt. Annars hade det kanske varit en bra grej – 40 elbilar i Söderhamn. Då hade det kanske funnits någon nytta med att det här företaget får säga upp anställda. Men inte ens det finns.

Jag vet ju att näringsministern har rest runt i landet på sin förenklingresa. Vad tycker näringsministern? Det är jag intresserad av. Anser ministern att det är en statlig angelägenhet att hyra ut bilar, jordfräsar, handverktyg, bajamajor och vad det nu kan vara för produkter man har? Det vill Sveriges företagare veta. Är det en statlig angelägenhet att hyra ut bilar? Och om det är en statlig angelägenhet att hyra ut bilar enligt en miljöpartistisk och socialdemokratisk regering, borde då det här företaget gå före på något sätt – till exempel genom att bara hyra ut elbilar? Finns det något som är bra för samhället med detta statliga uthyrningsföretag? Det vill Sveriges företagare och andra veta.

Anf. 82 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Ja, får jag upplysa ministern om, jag röstade säkert för avknoppningen som gjordes – även om jag faktiskt inte satt i samma utskott som ministern. Vi satt kanske i var sitt.

Avknoppningen i sig var inget problem. Det fanns goda och rationella skäl till att man gjorde den. Problemet är att bolaget har blivit alltmer aggressivt i sin strategi att konkurrera ut privata företag. Det har vuxit fram efter hand, och nu är läget faktiskt ganska allvarligt. Hade det varit så allvarligt under alliansåren är jag övertygad om att alliansregeringen hade

agerat på lämpligt sätt, förhoppningsvis genom att sälja bolaget så att det får verka på samma villkor.

Marknadsmässighet talar ministern om. Jag tycker att det kan diskuteras. När företag – flera stycken på olika ställen – vittnar om att Arento tar uppdrag genom underprissättning, prissättning som helt enkelt inte går att räkna ihop eller räkna hem, är det något som inte stämmer.

Sedan kan jag konstatera att ministern som vanligt skyller ifrån sig. Det är som sagt regeringens nya mantra. Vi har hört statsministern säga att LAS orsakade våldtäkterna. Vi har hört att jobbskatteavdraget orsakade ungdomsbrottsligheten. Nu har vi också hört att Alliansens beslut 2008 är orsaken till att dagens regering låter statliga bolag konkurrera ut privata företag.

Någon gång måste ju den här regeringen ta ansvar för dagens problem och dagens politik. Det kan mycket väl vara så att det har fattats beslut tidigare av tidigare regeringar, både alliansregeringen och tidigare än så. Men verkligheten förändras och saker förändras i samhället, och då är det dagens regering som måste hantera dagens problem.

Ibland undrar man om RUT-avdraget också är orsaken till coronaviruset.

Anf. 83 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det tillhör väl den moderna politiken att man låtsas att någon annan har sagt något den inte har sagt därför att det passar ens egen argumentationslinje. Min uppfattning, som jag har blivit tillfrågad om flera gånger och försökt ge uttryck för, är exakt densamma som den förra moderatledda regeringens. Jag misstänker till och med att vi röstade likadant den gången, och det är mot den bakgrunden jag upprepar att det är denna riksdag som bestämmer hur bolagen styrs i det specifika fallet med Svevia och dotterbolaget Arento. Denna riksdag har med våra gemensamma röster – där har vi haft och har samma uppfattning – bestämt att de ska drivas kommersiellt. Vi ställer krav på avkastning i bolagen – här har vi inget samhällsuppdrag – och de ska konkurrera på samma villkor som andra. Vi har alltså inte tillfört och planerar inte heller att tillföra några skattepengar, så som Lars Beckman antydde förut.

Anser man att så har skett i ett bolag, oavsett om det är ett privat företag eller ett statligt eller kommunalt ägt företag, det vill säga ett offentligt bolag, gör man en anmälan till konkurrensmyndigheten. Jag har inför denna debatt kollat om det har inkommit någon sådan anmälan. I så fall ska den hanteras enligt den ordning vi har; det finns en ganska tydlig juridisk ordning för detta. Men jag kunde inte hitta någon. Det står företag och privatpersoner fritt att göra en sådan anmälan så att konkurrensmyndigheterna kan gå igenom detta och se till att reglerna efterföljs.

På det sättet menar jag att dessa två moderata ledamöter går lite fel om de tror att vi ska fatta beslut utifrån rubriker i enskilda tidningar. Det finns en ordning för när konkurrensen sätts ur spel. Den ordningen gäller alla, och den ska också tillämpas. Om det dessutom finns misstankar om osjyst stöd i form av statsstöd finns det en europeisk ordning, som av och till också används. Jag menar att vi, om det finns problem, har en ordning för detta. Det är samma ordning som har gällt under alla regeringar.

Fru talman! Jag vet ju att det finns en ideologisk skillnad oss emellan. Moderaterna har ju numera – det var inte så på Reinfeldts tid – intagit en

Prot. 2019/20:76
18 februari

Svar på
interpellationer

hållning som innebär att man gärna vill sälja ut statlig verksamhet, nästan oavsett vilken. Det är klart att det ibland kan finnas pragmatiska skäl för detta: Det finns ingen anledning för staten att bedriva viss verksamhet. Ibland kan det finnas mycket goda skäl för staten att bedriva verksamhet. Vi hörde tidigare om energisektorn, och det finns säkert ett antal andra områden på infrastrukturområdet där vi också kan vara överens om detta.

Jag kan försäkra ledamöterna: Även om vi var – och jag misstänker att partierna fortfarande är – överens om hur just ordningen med Svevia skulle se ut kan jag vara helt tydlig med att den socialdemokratiskt ledda regeringen aldrig kommer att rea ut skattebetalarnas egendom. Vi ska naturligtvis se till att detta drivs pragmatiskt. Vi ska ställa krav på hållbarhet och föredöme. Om någon bryter mot reglerna och det förekommer osjyst konkurrens finns det en ordning för anmälan till konkurrensmyndigheter och ytterst till Europeiska unionen.

Anf. 84 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Det finns många samhällsutmaningar i Sverige just nu. Den kraftigt ökade brottsligheten mot privata företag är en. Företagen vittnar om att det är närmast meningslöst att anmäla inbrott eller stöld av diesel eftersom upplklaringsprocenten är så låg.

Kompetensutvisningarna är ett annat stort bekymmer för näringslivet. Värdefulla medarbetare blir utvisade på grund av bagatellartade fel – medarbetare som behövs i det enskilda företaget.

Ett annat bekymmer är att det är svårt att få tag på rätt utbildad arbetskraft. Här krävs det stora insatser för att förbättra matchningen av arbetsökande med enskilda företag och för att förbättra yrkesutbildningen.

Men, fru talman, jag har aldrig stött på ett företag som anser att det finns en bristande konkurrens när det gäller uthyrning av jordfräsar, bormaskiner, bajamajor, bilar eller vad det nu är. Tvärtom borde staten – jag skäms inte för att säga det – renodla sin roll. Staten ska sätta upp spelregler och förutsättningar för det privata näringslivet men ska självklart inte konkurrera ut det.

Jag skulle vilja rekommendera näringsministern att åka till Söderhamn. Titta de två företagare i ögonen som nu har fått se de stora affärerna gå förlorade och säg: Jag är stolt socialdemokrat – det är så här jag tycker att staten ska driva företag. Titta småföretagarna i ögonen och säg att det som sker just nu är rätt och riktigt! Det är det inte.

Jag tycker inte att det är fel att som politiker kunna ändra sig, utveckla sin politik eller styra verksamheten om något sker som man inte tycker är rimligt. Att staten agerar på det här sättet är inte rimligt, fru talman.

Tack för debatten denna sena kväll!

Anf. 85 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Detta är verkligen att försöka polemisera i en fråga där jag tror att vi i grund och botten är överens. Om konkurrensen sätts ur spel, oavsett av vilket skäl, har vi en ordning för detta, Lars Beckman. Så har det varit under tidigare regeringar, och så är det i dag.

Jag skulle rekommendera företagare, oavsett bransch, som känner eller misstänker att det är så att göra en anmälan. Då får man en ordentlig granskning och behöver inte gå efter rubriker i tidningarna. Det tror jag, oavsett regering, är ett ganska dåligt sätt att bedriva politik.

Fru talman! Det finns många utmaningar. Sverige har på många sätt ett fantastiskt bra företagsklimat. Detta kommer till uttryck i de jämförelser som görs med många andra länder. Det är ingen slump att Sverige i nästan alla mätningar ligger bland topp tio i världen när det gäller företagsklimat.

Detta innebär naturligtvis inte att vi ska slå oss till ro, tvärtom. Många av de frågor som Lars Beckman tar upp är ju verkliga. En av de kanske svåraste är just kompetensförsörjningen. Sysselsättningsgraden har i många delar av vårt land varit så hög att just detta kanske har varit ett av de stora problemen med att växa.

Att se över regelförenklingar en sak. Att se över tillämpningen av reglerna är ytterligare en sak. Att vi krok armar med vårt näringsliv och försöker bli starka även när det gäller export är en tredje sak. Att vi nu tittar över hur vi ska stärka forskning, utveckling och innovation i vårt land är en fjärde.

Så nog finns det utmaningar. Dem ska vi naturligtvis fortsätta att ta tag i, gärna tillsammans med näringslivet. Vi ska också ha tydliga regler. Är det någon som känner att de reglerna inte följs finns det en ordning för att anmäla och få detta utrett så att det sker på ett sjyst sätt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2019/20:314 om offentligt stöd till näringslivet

Anf. 86 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Tobias Andersson har frågat mig om jag och regeringen ämnar verka för att kartlägga de offentliga stöden och dessas effektivitet och resultat samt huruvida jag anser att det från regeringens sida finns skäl att minska berörda anslag.

Tobias Andersson ställer sina frågor med anledning av två studier från Tillväxtanalys, den ena från 2014 och den andra från 2015, som kommit fram till att många myndigheter varit involverade i administrationen av stöden och att två program på Vinnova inte kunnat påvisa statistiskt säkerställda effekter utifrån vissa indikatorer.

Jag vill inleda med att påminna om att Sverige rankas som ett av världens främsta innovationsländer. I exempelvis European Innovation Scoreboard har Sverige rankats högst fyra år i rad. Sverige blir också ofta kontaktat av andra länder som vill lära av vårt innovationssystem.

Med detta sagt behöver vi också ständigt förbättra oss avseende både olika typer av offentliga insatser för att möta nya utmaningar och våra metoder för att utvärdera nyttan av insatserna. Det är näringslivets innovationskraft, effektivitet och höga kunskapsinnehåll som gör att Sverige är en internationellt konkurrenskraftig ekonomi. Förutsättningarna för näringslivet måste därför ständigt utvecklas och förbättras så att Sverige kan fortsätta vara en framgångsrik välfärdsekonomi.

Regeringen har under den senaste tiden tagit initiativ till ett antal åtgärder. Bland annat har Tillväxtanalys fått i uppdrag att ta fram förslag för förbättrade utvärderingsmetoder för näringspolitiken, vilket slutrapporterades 2018. Detta har i sin tur lett till ett utvecklingsarbete som nu pågår inom Regeringskansliet.

Anf. 87 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Tack, näringsminister Ibrahim Baylan, för svaret!

Olika former av offentligt stöd till näringslivet har länge varit en etablerad del av svensk innovations- och tillväxtpolitik. Skattemedel som hade kunnat gå till att anställa fler poliser, undersköterskor och lärare delas i stället ut till diverse myndigheter och statliga bolag i en stundtals naiv förhoppning om att dessa i sin tur ska kunna främja svensk innovationsförmåga och tillväxt.

En vän av marknadsekonomi hade kunnat påpeka att det finns en risk för att dessa medel inte allokeras optimalt när staten direkt eller indirekt står för fördelningen. En vän av konkurrensneutralitet hade kunnat önska att staten inte konkurrerade med privat riskkapital på den fria marknaden. En vän av värnandet av skattemedel hade kunnat gå så långt som att säga att dessa skatteintäkter i stället skulle ha fått vara kvar hos dem som inbringat dem. På så vis hade marknaden själv fått styra över deras framtida placering.

Med detta sagt vill jag tillstå att Sverigedemokraterna på intet sätt tror att allt offentligt stöd till näringslivet är av ondo. Det kan naturligtvis finnas behov av marknadskompletterande insatser, inte minst i mindre näringslivsoptimala delar av landet. För oss är det centrala att det offentliga stödet på riktigt genererar ett mervärde och att det inte snedvrider marknaden genom att konkurrera ut privata aktörer eller hålla ineffektiva och olönsamma företag vid liv på skattebetalarnas bekostnad.

Med den infallsvinkeln finner vi det därför problematiskt att det offentliga stödet tycks öka utan att man till dags dato har kunnat bevisa att ett tydligt mervärde genereras och att effektivitet och god uppföljning präglar verksamheten.

I min interpellationstext citerade jag en granskning av innovationsmyndigheten Vinnova, genomförd av Tillväxtanalys. Citatet löd så här: ”Analysen indikerar inga statistiskt säkerställda positiva effekter av stöden på antal anställda, arbetskraftsproduktiviteten, andelen högutbildade arbetstagare eller andelen forskare; varken under programmens löptid eller efter att stöden avslutats.” Liknande iakttagelser har förekommit i en rad olika analyser och rapporter.

Anders Gustafssons doktorsavhandling i fyra delar visar att företag som får statliga bidrag uppvisade ökade vinster och ökad produktivitet men att detta endast är kortsiktigt. På lång sikt syns inga effekter alls. Hans teori är dessutom att ju mindre produktivt ett företag är, desto fler stöd söker man, eftersom alternativkostnaden blir lägre.

Tre forskare granskade i artikeln ”Statliga innovationsstöd till små och medelstora företag – har de någon effekt?” två selektiva företagsstöd från Vinnova. De skrev följande i sitt resultat: ”Vi kan således inte förkasta hypotesen att Vinn nu och Forska & Väx inte har någon effekt på antalet anställda i de stödmottagande företagen efter det att stödperioden har avslutats.”

Fru talman! Jag väljer att stanna där. Det är min starka uppfattning att det empiriska underlaget talar sitt tydliga språk. Min fråga till näringsministern är därför fortsatt om han anser att det finns skäl att minska berörda anslag eller åtminstone ytterligare granska deras effekt och resultat.

Anf. 88 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det var lite oväntat att Tobias Andersson och Sverigedemokraterna skulle komma ut som nyliberaler i ekonomisk politik. Det är ju ofta hos nyliberaler man hittar denna tilltro till att om man bara låter marknaden sköta allt kommer det att lösa sig. Jag delar inte den uppfattningen.

Vi ska ha en marknadsekonomi, men särskilt för ett litet, exportberoende land som är starkt konkurrensutsatt finns det mycket goda skäl att ha ett tätt och nära samarbete med såväl akademien som det privata näringslivet. Sanningen att säga tror jag att det är ett av de starkaste skälen till att Sverige i mätning efter mätning internationellt kommer ut så starkt i jämförelse med många andra länder. Det gäller både företagsklimat och innovationskraft.

Sanningen är att Sverige aldrig kommer att kunna konkurrera med volymer. Vi är 10 miljoner invånare. Vi har en marknad som i sig inte kan bära den typ av globala företag som har vuxit fram i vårt land.

Låt mig ge ett exempel: Volvo Lastvagnar. Det är ett fantastiskt fint bolag med säte i Göteborg. Det sysselsätter väldigt många människor. Där samarbetar vi kring innovation och utveckling, till exempel när det gäller elektrifiering av lastbilar. Varför gör vi det? Jo, Tobias Andersson, de allra flesta begriper att särskilt i ett läge där man måste få fram nya innovationer finns det kostnader för forskning, utveckling och innovation som är förknippade med detta. Om man som företagare då ska ta alla kostnader själv – särskilt om man ska vara föregångare, som vi i Sverige gärna vill vara för att just stärka vår konkurrenskraft – riskerar ju ens konkurrenskraft att slås ut.

I Volvofallet talar vi om ett företag som exporterar 98 procent av allt de tillverkar i vårt land. Varför? Jo, vår marknad är alldeles för liten. De volymer som efterfrågas i det här landet är alldeles för små för den typen av stora företag. Men ändå har de vuxit fram. Varför det? Jag skulle utan tvekan säga att det beror på att de ända från början, särskilt när de var små och innovativa, har haft ett tätt samarbete med det offentliga. Detta borde rimligtvis också Tobias Andersson och Sverigedemokraterna begripa.

Alla känner ju till samarbetena mellan Volvo och FMV eller mellan Ericsson – L. M. Ericsson, som det hette då – och Telia. Det är bara några exempel på hur detta har börjat och sedan utvecklats till att bli stora, globala företag som inte bara genererar väldigt bra exportintäkter utan också sysselsätter tiotusentals människor.

Då frågar jag: Gör vi tillräckligt? Jag skulle säga nej. Jag skulle vilja göra ännu mer. Det som Tobias Andersson nu gör tror jag är ett stort misstag. Det är som att skjuta sig själv i foten att ställa anställning av poliser mot företagsutveckling, innovationer och tillväxt. Våra skattemedel kommer ju av att vår ekonomi växer, att våra företag tillverkar, anställer och exporterar. Det är därifrån skattemedlen i grund och botten kommer.

Om man gör misstaget att dra in de resurser som gör att vi kan så för framtiden kommer det att innebära att vi blir fattigare. Det blir färre anställda och mindre pengar till forskning och utveckling. Att dra in satsningar på forskning, innovation och utveckling – det är ju detta som pengarna går till – leder till att vi blir fattigare. Då blir det färre poliser, färre lärare och färre sjuksköterskor.

Anf. 89 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Tack återigen för svaret, näringsministern! Näringsministern bemöter faktiskt inte den kritik som jag lyfter fram. Det empiriska underlag som jag har redogjort för här stämmer inte överens med den verklighetsbild som Ibrahim Baylan företräder i talarstolen.

När man har granskat flera av de berörda stöden mot kontrollgrupper har man inte kunnat märka att de har genererat någon ökad innovationskraft eller tillväxt. Då är det naivt att hålla fast vid att det fortfarande är bra politik. Då tycker jag att det faktiskt finns fog för att överväga att se över detta.

Med detta sagt upplever jag inte att regeringen har agerat tillräckligt i denna fråga. I mitt första inlägg refererade jag till en rad studier som har påpekat existerande brister. I sitt skriftliga svar refererade dessutom näringsministern själv till en rapport från Tillväxtanalys, som år 2018 föreslog följande: "Till sist föreslår Tillväxtanalys att en översikt, en löpande kartläggning, av näringspolitiska insatser i Sverige tas fram. En sådan kartläggning kan vara ett värdefullt verktyg för att bland annat identifiera överlapp av näringspolitiska insatser, och för att kunna förklara hur de olika insatserna relaterar till varandra."

Trots allt detta kan näringsministern endast hänvisa till att det har lett till ett utvecklingsarbete som nu pågår inom Regeringskansliet.

Fru talman! Näringsministern får gärna redogöra mer i detalj för det nämnda utvecklingsarbetet. Hittills har näringsministern varken kunnat motbevisa min och andras tes om att delar av det offentliga näringslivsstödet är missriktat och ineffektivt eller kunnat försäkra mig om att regeringen i detta nu ser över och åtgärdar de påtalade bristerna.

Fru talman! När fokus i stort för denna interpellation ligger på innovationsmyndigheten Vinnova tänkte jag passa på att nämna några av de projekt som de finansierat och som i nuläget är pågående:

400 000 kronor tilldelas Mustard AB för projektet Ökad jämlikhet och jämställdhet inom andrahandsuthyrning. Syftet är att "skapa en förståelse för vilka förutsättningar som krävs på andrahandsmarknaden för personer som inte tillhör normen".

680 000 kronor tilldelas Tengbomgruppen AB för Testlab – normkreativ arkitektur.

1 919 000 kronor tilldelas SCA Skog AB för projekt om normkritisk innovation för ökad jämställdhet och attraktivitet. Målet är att omvandla könsstereotypa föreställningar om kön, kompetens och arbete.

Mälardalens högskola tilldelas 2,5 miljoner för Normmedvetna rum för lek och lärande i förskolan. Målet handlar om att bygga om förskolor så att de främjar och stöder barns mångsidiga lek och lärande och är fria från normer som begränsar.

Stockholms universitet tilldelas närmare 2 miljoner för implementering av en modell för mångfald och inkludering.

Fru talman! Om det inte har framgått så är min poäng att dessa projekt omöjligt kan anses stärka svensk innovationsförmåga. Det är för mig direkt omöjligt att förstå varför man med innovation som motiv ska ödsla pengar på projekt likt dessa. Näringsministern var själv inne på vikten av att investera i innovation med mera. Då är frågan varför man ödsalar pengar på projekt som uppenbarligen inte genererar någon form av innovation eller tillväxt.

Fru talman! Min fråga till näringsminister Ibrahim Baylan är ifall han finner det rimligt och försvarbart att svenska skattebetalare ska finansiera projekt likt dessa med påstådda motiv om innovation.

Prot. 2019/20:76
18 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 90 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Låt mig vara tydlig med min generella hållning. Jag tror aldrig att vi kommer att vara så bra att vi kan slå oss till ro och säga: Nu behöver ingenting göras. Det gäller de verktyg vi använder och de regler vi har. Jag tror att vi ständigt måste både gå igenom och analysera.

Det hänvisas till analyser från Tillväxtanalys. Det är en myndighet som vi ger i uppdrag att analysera och komma med förslag, och de förslagen bearbetar vi kontinuerligt för att se till att vässa våra verktyg. Det är, tror jag, ett klokt sätt att använda våra begränsade resurser. Det handlar också om att lägga ned sådant som inte funkar och att stärka det som uppenbarligen är till gagn för utvecklingen i vårt land.

Nu väljer Tobias Andersson att ta fram ett antal frågor som handlar om jämställdhet och mångfald. Jag har som minister inte möjlighet att gå in på enskilda fall – det känner Tobias Andersson väl till. Låt mig generellt sett säga så här: Det är välkänt, såväl i Sverige som internationellt, att om man ska ha innovation, dynamik och kreativitet är det bra att ha väldigt blandade miljöer med kvinnor och män. Det är därför Sverige, tror jag, hävdar sig väldigt väl. Sverige är ett litet land där vi hela tiden behöver tänka nytt. Det är också ett faktum att Sverige, trots att vi inte är jämställda, har kommit längre än många andra länder när det gäller jämställdhet och att ta till vara både mäns och kvinnors kraft. På samma sätt är det väl belagt, såväl i naturen som bland människor, att mångfald är bra för kreativitet. Vi utvecklas om vi har olika erfarenheter och möts med de erfarenheterna.

Fru talman! Det är välkänt att Sverigedemokraterna har en helt annan syn på jämställdhet och mångfald – det är väl belagt. Sverigedemokraterna har här i riksdagen motionerat om att man ska försöka rulla tillbaka många av de framsteg som har skett de senaste årtiondena när det till exempel gäller jämställdhet. Jag delar inte den uppfattningen.

Varför ägnar sig då Vinnova åt den här typen av frågor? Det gör de av ett mycket enkelt skäl. Man tänker ofta att innovation är teknikutveckling och nya affärsmodeller. Men det handlar också om policyutveckling. Låt mig ta ett exempel som Tobias Andersson själv var inne på: skogen. Vi vet i dag att det är en väldigt mansdominerad sektor. Vi vet också att det är en sektor som likt många andra har stora bekymmer när det gäller kompetensförsörjningen och personalförsörjningen. Om vi gemensamt kan hjälpa till för att få förändringar som gör att fler kvinnor söker sig till den sektorn är det klart att det är till gagn för den industrin. Det är någonting som näringslivet i industrin inser men uppenbarligen inte Sverigedemokraterna. De är kvar i någon gammal bild av att jämställdhet inte är att betrakta som en hjälp för ekonomisk tillväxt, för dynamik och för innovation. Jag delar inte den uppfattningen.

Jag kan som minister, som sagt, inte gå in på enskilda fall, men jag menar att man är helt fel ute om man tror att mångfald och jämställdhet är till skada för vårt näringsliv. Vi är starka i detta land när det gäller vår innovationskraft, jämfört med hur det är i många andra länder, just tack vare det som jag har nämnt.

Anf. 91 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Jag tackar åter för svaret från näringsministern. Jag vill tro att man kan värna och förespråka jämställdhet samtidigt som man tycker att det är direkt orimligt att statens innovationsmyndighet driver projekt om normkreativ arkitektur eller lägger sig i hur barn leker på förskolor. Jag vill tro att man kan vara för jämställdhet och motsätta sig att staten lägger pengar på detta i någon form av förklädd innovationspolitik.

Jag upplever ännu inte att näringsministern har funnit mod att i denna kammare tydligt framhålla behovet av en ordentlig översyn av offentligt stöd till näringsverksamhet. Än mindre har näringsministern erkänt att det finns goda skäl, givet bland annat det underlag jag tidigare refererade till i denna interpellationsdebatt, att överväga nedskärningar i denna typ av statlig verksamhet.

I mitt första anförande refererade jag till Anders Gustafssons doktorsavhandling. I den försöker han analysera varför det finns olika typer av politiska åtgärder som alltför sällan är särskilt effektiva. Gustafssons något dystra svar i sammanhanget är att politiker vill visa handlingskraft och att handlingen i sig kan vara mer viktig än handlingens effektivitet.

Fru talman! Jag räds att det är så i detta fall, och näringsministern har inte kunnat vare sig bemöta det eller bevisa motsatsen.

Anf. 92 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Fru talman! Det är väldigt konstigt att bli anklagad för att inte vilja analysera när det sedan hänvisas till ett antal analyser som görs av en myndighet som är direkt underställd Näringsdepartementet och därmed också mig som näringsminister. Tillväxtanalys gör ju dessa analyser på uppdrag av oss.

Det duger inte att bara göra analyser. Man måste också använda resultatet. Det var precis det som jag sa i mitt interpellationssvar. Utifrån detta ser vi hur vi kan effektivisera vårt sätt att jobba.

Sverige hävdar sig mycket väl. Sverige är nummer ett i EU när kommissionen går igenom innovationskraften i Europeiska unionen. Globalt hamnar vi nästan alltid bland topp tio, oftast i den övre halvan. Även om det är så är det alltid en fara, särskilt för ett litet land, att slå sig till ro. Det kommer vi inte att göra.

Jag tror också att det är ett misstag att tro att allting kommer att ordna sig om man låter detta vara. Om man kan Sveriges historia vet man hur det varit för många av de svenska storföretag som i dag dominerar sina marknader, vilket jag med stolthet ser, inte minst när det gäller att hela tiden hitta på nya innovativa sätt att göra saker och ting på. De har tillkommit via entreprenörer som ofta har fått sina första samarbeten och sina första order via det offentliga.

Här finns, tror jag, nyckeln till många av de utmaningar och problem men också möjligheter som vi ser i en värld där klimatomställningen kräver att vi gör om saker och digitaliseringen skapar väldigt många nya möjligheter. Det finns alltså väldigt många skäl till att fortsätta att jobba tillsammans, och det tänker jag göra som näringsminister.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 93 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru talman! Ludvig Aspling har frågat mig bland annat om det finns behov av att förändra det nuvarande sättet att delta i den europeiska demokratin och om medborgarpaneler skulle ha en starkare demokratisk förankring än förslag från parlamentariker.

Jag anser att folkvalda parlament som väljs i allmänna val är det sätt att kanalisera folkviljan som har högst legitimitet i europeisk demokrati. Kommissionen har föreslagit att framtidskonferensen ska använda sig av dialoger direkt med medborgarna för att få del av deras syn på EU:s utveckling. Jag välkomnar det, men jag ser inte de här medborgardialogerna som ett sätt att förändra grunderna för hur vår demokrati utövas utan snarare som ett av flera sätt för medborgarna att komma till tals.

Det är en demokratisk rättighet, och det är angeläget, att alla medborgare har möjlighet att delta i och kan påverka det politiska beslutsfattandet också mellan valen. Det är inget nytt. Det borde ligga i allas intresse, inte minst våra politiska partiers, att det skapas förutsättningar för en mer levande debatt om EU-politiken.

Fru talman! Regeringen arbetar långsiktigt för att förbättra medborgarnas möjligheter att vara delaktiga i EU-arbetet. Det handlar bland annat om att öka kunskapen om hur EU fungerar, att tillgängliggöra information om EU-arbetet och att föra en dialog med olika samhällsaktörer om beslut som fattas på den europeiska nivån. Om framtidskonferensen kan hjälpa till att engagera medborgarna, inte minst de unga, i det offentliga samtalet om EU-frågorna är det i grunden något bra.

Även på EU-nivå gör både kommissionen och Europaparlamentet mycket för att fånga upp tankar och idéer direkt från dem som berörs av olika typer av förslag. Offentliga samråd, seminarier och debatter i medlemsstaterna dit allmänheten bjuds in är några sådana exempel.

Vid regeringens överläggning med utrikesutskottet i slutet av januari om konferensen fick regeringen ett brett stöd för sina ståndpunkter, och utskottets majoritet gav uttryck för att initiativet i grunden är bra.

Medborgarna kommer att bjudas in att delta aktivt, men det är parlamenten och de valda partiföreträdarna som ytterst representerar medborgarna i det politiska beslutsfattandet. Framtidskonferensen kan inte och ska inte rucka på den grundordningen. Det är något som jag också förde fram vid januarimötet med rådet för allmänna frågor.

Olika typer av dialoger om EU-frågor är alltså inget nytt påfund. De har funnits länge, och de är viktiga, som sätt att fånga upp tankar och idéer och därmed bidra till en mer välmående demokrati. De är alltså att se som ett komplement till den representativa demokratin.

Regeringen vill se att genomförandet av den strategiska agendan utgör fokus i diskussionerna under framtidskonferensen. Samtidigt kan naturligtvis även andra frågor, som inte omfattas av den agendan, komma upp för diskussion i medborgardialogerna.

Innan agendan antogs föregicks den av omfattande diskussioner med civilsamhället och olika aktörer. Min bedömning är att den avspeglar frågor som är viktiga för våra medborgare. Det handlar om respekt för rätts-

staten och demokratin, att skapa jobb och stärka ekonomin, stoppa klimatförändringarna och stå upp för Europas intressen i världspolitiken.

På den sista frågan om hur samtliga partigrupper i Europaparlamentet ska få inflytande över hur konferensen ska genomföras vill jag bara säga att det inte ankommer på mig som EU-minister att ha synpunkter på hur Europaparlamentet utformar sina interna samrådsprocedurer.

Anf. 94 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Europadagen den 9 maj kommer alltså att bli startskottet för den så kallade konferensen om EU:s framtid, vilken syftar till att åtgärda unionens berömda demokratiska underskott.

Fokus kommer att ligga på dig, den vanliga EU-medborgaren. Ni ska få komma till tals bland annat genom särskilt utvalda medborgarpaneler. Era vänner med ljumt politiskt intresse ska lockas genom att politik blandas in i idrottsevenemang och festivaler. Era åsikter ska omsättas i konkret lagstiftning.

Det demokratiska underskottet är en verklighet; det är det absolut. Vi kommer att stå bakom varje försök att tackla det, och vi har därför ett par ärliga funderingar kring hur detta ska gå till.

För det första saknas helt en djupgående problemformulering. Kärnan i konferensen är ”new forms of participation”, vilket naturligtvis leder till frågan om vad som är fel med nuvarande sätt att delta. Vi har ju precis genomgått ett val till Europaparlamentet med ett rekordhøgt deltagande. Att mindre än ett år senare återigen vända sig till väljarna för vägledning kan med all rätt uppfattas som ett tecken på svagt ledarskap. Dessutom finns det ingen opinionsundersökning som tyder på att det här över huvud taget är någonting som EU-medborgarna vill delta i.

Kommissionen förklarar inte heller varför förslag från en medborgarpanel skulle ha starkare demokratisk förankring än förslag från de nationella parlamenten. Om syftet är att ge representanter för allmänheten möjlighet att ta initiativ till lagförslag inom EU vore ett naturligt första steg dels att ge folkvalda i de nationella parlamenten initiativrätt – det har vi inte i dag – dels att flytta över kompetens från unionen till de nationella parlamenten.

För det andra saknas en riskanalys. Medborgarpaneler riskerar att utgöra ett skevt urval, eftersom redan politiskt aktiva tenderar att vara mer engagerade. Dessutom kan det här leda till besvikelse när populära åsikter inte omsätts i handling. Framför allt är risken stor att för mycket EU under en lång tid kommer att få medborgarna att tröttna och sluta lyssna.

Jag vet att det är svårt att tänka sig för personer som Hans Dahlgren och mig att det finns vanliga människor där ute som inte spenderar hela dagarna med att fundera över politik. Men så är det faktiskt, och det här är en risk som man måste beakta.

Frågan är också, vilket är själva kärnan, vilken praktisk betydelse dessa medborgarpaneler ska få. Regeringen uttrycker saken så här: ”Framtidskonferensens medborgardialoger borde kunna vara ett verktyg för kommissionen för att ge ytterligare stöd för och förankra hur prioriteringarna i den strategiska agendan genomförs på bästa sätt.”

Formuleringen tyder på att syftet snarare är att välsigna den sedan tidigare beslutade agendan med en fernissa av folkförankring.

Ytterligare ett tecken på att det verkliga syftet inte redovisas öppet är att en majoritet av Europaparlamentet, bestående av socialdemokrater och liberaler, beslutat att utesluta de fyra övriga partigrupperna och de oberoende från allt inflytande över hur konferensen ska genomföras.

EU-ministern måste ju ändå se en viss ironi i att en konferens som syftar till att öka folkinflytandet börjar med att exkludera 40 procent av väljarna från inflytande. Även om detta inte ligger på EU-ministerns bord finns det en viss ironi här, och det är jag säker på att han ser.

Jag har därför ett par ganska enkla frågor: Hur kommer Sveriges regering att agera om medborgarpaneler skulle visa att befolkningen i ett visst medlemsland absolut inte vill ta emot fler migranter? Kommer vi då att ta det till intäkt för att sluta pusha andra medlemsländer att göra detta?

Varför behövs en ny form av deltagande? Vad är egentligen problemet med nuvarande form av deltagande?

På vilket sätt anser statsrådet att en medborgarpanel har större demokratisk förankring jämfört med exempelvis ett tillkännagivande från Sveriges riksdag?

Anf. 95 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru talman! Jag vill först kommentera några av de saker som interpellanten nämnde i sin inledning innan jag kommer till de konkreta frågorna.

Det här är inte ett sätt att ändra hur vi fattar beslut i Europeiska unionen. Det här är ett sätt att göra de besluten mer legitima. Det är ett sätt att lyssna bättre på vad de medborgare som är berörda av unionens beslut känner inför de frågor som är aktuella på dagordningen.

Det handlar inte om att bara söka vägledning om att endossera den strategiska agendan som sådan. Den är tagen i demokratisk ordning i Europeiska rådet. Vad det handlar om är att när de mycket allmänna principer som finns i den strategiska agendan ska genomföras i praktiken är det inte så dumt att också lyssna på alla dem som är berörda av genomförandet av agendan innan man fattar de konkreta besluten.

Men beslutsfattandet ligger kvar. Vi har inte från regeringens sida någon anledning att begära eller önska att beslutsordningen i Europeiska unionen ska ändras. Vi vill inte ha någon ändring av kompetensbalansen. Vi vill inte att det ska införas några fördragsändringar i anslutning till konferensen. Vi vill inte att man ska börja laborera med spetskandidater och transnationella listor, som många andra önskar, utan vi tycker att den ordning vi har ska bestå.

Så till Ludvig Asplings frågor. Att en medborgarpanel i ett land skulle ha en viss dedicerad uppfattning i en viss sakfråga är naturligtvis inte det som ska avgöra vilket ställningstagande den svenska regeringen ska göra i den sakfrågan. Vi är öppna för att lyssna på alla. Vi lyssnar också på opinioner som vi inte håller med om i grundläggande sakfrågor.

Vi förbehåller oss rätten att när vi företräder Sverige i ministerrådet, efter att ha samrått i EU-nämnden, lägga fram de synpunkter som vi tycker är de riktiga oavsett vad som i något enskilt medlemsland kan komma som en stark opinion. Men det är inte dumt och fel att i hela den här processen ha ett öppet öra också till länder där man inte delar vår uppfattning i grundläggande sakfrågor.

Vi kan ta frågor om flyktingmottagande och rättsstatens oberoende. Jag har haft stor behållning av att diskutera med mina kollegor både i Ungern

och i Polen om ganska grundläggande meningsmotsättningar. Det har hjälpt mig att förstå hur resonemangen går i de länderna. Därför tycker jag att öppenheten för att lyssna på andra för att förbättra besluten inte är så dum.

Jag tycker inte att det är någon bra idé att de nationella parlamenten skulle ha initiativrätt gentemot kommissionen. Det är ett förslag som har prövats tidigare. Det kallades gröna kort. Jag tror att riksdagen har behandlat frågan och har kommit till slutsatsen att den inte vill använda sig av den här typen av direkt dialog med kommissionen.

Till sist: Jag vill inte jämföra vilket inflytande som olika organisationer har. Medborgarpaneler kan kanalisera intressanta och viktiga synpunkter på de sakfrågor som ska diskuteras. Men igen: Den beslutsordning vi har vill vi inte ändra på. Det är inte tal om att ändra på kompetensfördelningen.

Anf. 96 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Jag blir lite lugnad av det statsrådet säger här. Hans Dahlgren upprepar gång på gång att vi inte ska rucka på den ordning som nu gäller. Medborgarpanelerna blir ett debattforum lite grann som vanliga politiska debatter i samhället generellt. De ska inte ha någon speciell status. Det är lite så som jag tolkar det som statsrådet säger.

Men det är inte det som står i meddelandet om kommissionens framtid, som kom från von der Leyen. I det meddelandet stod det att EU-medborgarnas åsikter ska omsättas i konkreta förslag. Det är någonting annat. Det är uppenbart så att von der Leyen och Hans Dahlgren inte är överens. Det måste de inte vara.

Det som jag funderade på lite grann här är att konferensen kommer att planeras i ett sjok. Det kommer inte att vara så att den svenska regeringen har en konferens och sedan har kommissionen en annan. Det är en konferens som man ska ha. Medborgarpanelerna kanske till och med ska följa ett visst format. De kanske till och med ska finansieras enligt en gemensam modell.

von der Leyen säger en sak, och statsrådet säger: Så är det absolut inte. Vem är det som har rätt? Var kommer schismen från? Vem är det som inte riktigt talar sanning? Det skulle jag vilja veta.

Vad gäller öppenhet att lyssna på andra håller jag absolut med. Det finns inget negativt att säga om det. Vi är naturligtvis positivt inställda till att man kan ha en öppen och ärlig diskussion. Men det har inte riktigt med det här att göra.

Det finns ändå en ganska öppen och ärlig diskussion om EU-frågor i samhället generellt. Om man är intresserad av att få veta vad medborgarna tycker kan man använda sig av opinionsundersökningar. Man kan kanske till och med använda sig av en folkomröstning lite då och då, även om aptiten på det numera är begränsad.

Jag vet inte riktigt om medborgarpanelerna är ett så lämpligt verktyg. Som jag sade från början är risken uppenbar att de kommer att bestå av personer som redan är väldigt engagerade politiskt. De tenderar att ha vissa åsikter medan personer som kanske inte är lika engagerade har andra åsikter. Det kan ge en snedvridning. Därför tycker jag att verktyget inte är riktigt ändamålsenligt.

Jag skulle vilja påstå att jag fortfarande är lite orolig över hur det kommer att sluta. Jag är tillräckligt gammal för att komma ihåg förra gången man hade en stor konferens där man skulle fundera över framtiden. Vips hade man ett Lissabonfördrag som har revolutionerat EU-samarbetet i grunden.

Det finns en misstanke inte bara från mig utan från många som ser det här utifrån om att det egentliga syftet här är att komma fram till en fördragsreform som kommer att flytta makt från medlemsstaterna till Bryssel. Det är vad som händer varje gång vi har en stor fördragsreform.

Jag skulle därför vilja fråga statsrådet om han kan garantera för oss här i Sveriges riksdag att hans regering kommer att blockera ett sådant fördragsreformförslag om det skulle komma på bordet.

Anf. 97 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru talman! Tack för de frågorna från interpellanten! Jag vill först säga något angående Ursula von der Leyens yttrande om att medborgarnas åsikter ska omsättas i praktiska förslag. Det är klart att det är en naturlig del i den process som vi ser framför oss.

Det vanliga beslutsfattandet i unionen är att vi har förslag från den del av institutionerna som har den exklusiva initiativrätten, nämligen kommissionen. Det är inget konstigt att den lyssnar på vad medborgarnas åsikter är. Tvärtom önskar vi att det kunde ske mer. Det ska sedan omsättas i praktiska förslag.

Det innebär inte att kommissionen blir bunden av att lägga fram just de förslag som en viss grupp av medborgare har vid en viss tidpunkt. Men det finns ett samband här, och det är en löpande ordning från åsikter som kommer fram i medborgarnas dialoger eller när man lyssnar på uppfattningar i olika länder. Att det sedan så småningom också blir praktiska förslag av detta är inte helt konstigt. Det är inte så att någon av oss talar osanning, utan det är en naturlig form.

Sedan ifrågasätter Ludvig Aspling som jag uppfattar det om det verkligen finns intresse ute bland medborgarna i våra länder för att göra mer och komma med mer synpunkter. Räcker det inte att man är aktiv i de allmänna valen och i valen till Europaparlamentet? Jag tror faktiskt att det finns ett större intresse.

Jag har bara varit EU-minister ett år. Men jag har varit runt en del i landet och pratat i den kapaciteten. Jag har inte bara varit på skolor utan på arbetsplatser och vid föreningssammankomster.

Det är ett väldigt aktivt intresse för att få veta mer om inte bara institutioner. Det bryr de sig inte så mycket om. Det handlar om sakfrågorna. Vad är det för politik som vi vill driva och kan driva inom unionen? Jag tror att svaret på den frågan är: Ja, det finns ett sådant intresse.

Sedan gäller det frågan om fördragsändringar. Nej, vi vill inte att konferensen ska ägna sig åt resonera om fördragsändringar. Vi vill inte ha någon kompetensförskjutning i vårt fördrag. Vi vill inte att vi ska införa några spetskandidatssystem och transnationella listor.

Jag kan naturligtvis inte ta ställning i dag, denna afton, till varje presumtivist fördragsförslag som kan komma någon gång i framtiden. Men det här är den inriktning som vi vill se för konferensen, och den står vi fast vid.

Anf. 98 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Vad gäller frågan om intresse kan det säkert finnas det i sakfrågor. Men jag ska vara helt ärlig och säga att jag tyckte att det var skönt när EU-valrörelsen var över, och jag tror att statsrådet instämmer i det.

Jag tror också att många väljare tyckte att det var skönt när de lade rösten i valurnan. Okej, nu har jag följt det här i några veckor. Jag har satt mig in så gott det går. Nu har jag gjort mitt val. Nu vill jag slippa det här ett tag och fundera på andra saker i stället.

Jag tror att man ska vara försiktig med att försöka pusha för mycket EU på människor. Människor tenderar faktiskt att sluta att lyssna. Jag är helt övertygad om det.

Vad gäller medborgarpanelernas exakta funktion är det ingenting som har beslutats. Exakt hur det kommer att fungera är inte heller någonting som vare sig statsrådet eller jag kan känna till.

Man talar om a new form of participation. Det är inte participation det är frågan om. Det skulle kanske vara a new form of consultation, eller någonting sådant.

När man pratar om deltagande är det så att när man deltar i demokratin går man och röstar. Det är så de allra flesta människor uppfattar saken. Och jag tror att det man gör när man går ut med ett sådant här meddelande är att man lovar mer än man kan hålla. Det finns en uppenbar risk att man lovar mycket mer än man kan hålla och att det kommer att leda till besvikelse när EU-medborgare inser att det är business as usual och att deras synpunkter inte kommer att omsättas i faktisk politisk verksamhet – tyvärr.

Jag har en sista kort fråga, angående hur konferensen ska organiseras. Jag förstår att det inte ligger på Hans Dahlgrens bord att styra över parlamentets inre angelägenheter, men håller inte Hans Dahlgren med om att det vore bättre om man hade ett bredare urval av partier från Europaparlamentet som fick vara med och engagera sig i konferensen?

Anf. 99 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru talman! Jag tror att jag avhåller mig från att kommentera den allra sista frågan.

Men jag vill ändå instämma med Ludvig Aspling när det gäller strävan att inte lova mer än man kan hålla. Jag tycker att det är en väldigt bra livsregel i största allmänhet, och också i det här fallet. Vi ska inte måla ut detta som något annat än vad det är: ett sätt att få bättre kontakt med medborgarna och att få bättre engagemang och bättre deltagande i den debatt som handlar om att forma EU:s beslut för framtiden. Det tycker jag att konferensen kan leda oss framåt till.

Jag tror inte att det finns några faror med att vi pushar EU-frågor. Jag tror tvärtom att vi har mycket glädje av att tala mer om de här frågorna, för de är mer avgörande för våra medborgare än de flesta kanske inser. Jag tror att vi har mycket att vinna på att ha en bredare och mer levande debatt om EU-frågorna.

Jag är väldigt glad att vi under hösten hade möjligheten med en deklaration från statsministerns sida om EU-frågor och den debatt på partiledarnivå som följde av den. Jag tycker att det var ett bra initiativ, och jag tror att den konferens som kommer också kan bidra till en diskussion i vårt

land och i alla andra EU-länder som kan vara till gagn för våra gemensamma mål.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2019/20:76
18 februari

Svar på
interpellationer

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2019/20:77 Riksrevisionens rapport om det kommunala utjämningsystemet

Framställningar

2019/20:RB1 Årsredovisning för Sveriges riksbank 2019

2019/20:RB2 Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2019 med mera

Redogörelser

2019/20:NL1 Verksamhetsredogörelse för Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna 2019

2019/20:RAN1 Verksamhetsredogörelse för Riksdagens ansvarsnämnd 2019

2019/20:RR1 Riksrevisionens årsredovisning för 2019

2019/20:VPN1 Verksamhetsredogörelse för Valprovsnämnden 2019

Motion

med anledning av skr. 2019/20:66 Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden 2019

2019/20:3491 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M)

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 14 februari

2019/20:341 Skadereduktionsperspektiv på tobaksområdet

av *Cecilie Tenfjord Toftby* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:342 Undervärdering av tåg- och bussresandets samhällsnytta

av *Jens Holm* (V)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

den 17 februari

2019/20:343 Utvecklingen av det civila försvaret

av *Pål Jonson* (M)

till statsrådet *Mikael Damberg* (S)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 14 februari

2019/20:955 Översynen gällande områden av riksintresse

av Mikael Strandman (SD)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2019/20:956 Ökade resurser till utredningar av arbetsmiljöbrott

av Magnus Persson (SD)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:957 Utfallet av extratjänster

av Lars Beckman (M)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:958 Utrikesfödda kvinnor och Arbetsförmedlingen

av Ebba Hermansson (SD)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:959 Fabricerad folkbildningsverksamhet

av Jonas Andersson i Linköping (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:960 Den förra utrikesministerns uppdrag i FN

av Magdalena Schröder (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

den 16 februari

2019/20:961 Ökad konkurrenskraft för svensk sjöfart

av Åsa Coenraads (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:962 Tågförbindelsen mellan Stockholm och Oslo

av Åsa Coenraads (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:963 Höghastighetståg eller nya stambanor

av Åsa Coenraads (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:964 Mediepluralism

av Matheus Enholm (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

den 17 februari

2019/20:965 Kärnkraften och klimatutmaningen

av Lars Hjälmered (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:966 En nationell barncancerstrategi

av Camilla Waltersson Grönvall (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:967 Kränkningar av mänskliga rättigheter i Etiopien

av *Anders Österberg* (S)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:968 Sträckan Göteborg–Oslo

av *Helena Antoni* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:969 Internationella stödligor

av *Margareta Cederfelt* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:970 Taiwans inkludering i WHO

av *Margareta Cederfelt* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:971 Svevia

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:972 Ökad diskriminering av minoriteter i Iran

av *Anders Österberg* (S)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:973 Finansieringen av ett nytt cyberoperationscenter

av *Pål Jonson* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:974 Adoptioner

av *Cecilie Tenfjord Toftby* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:975 Framtidens omvårdnad

av *Margareta Cederfelt* (M)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

Prot. 2019/20:76

18 februari

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 19 februari

2019/20:903 Barn i kläm i vårdnadstvister

av *Mikael Eskilandersson* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:909 Höghastighetståg eller nya stambanor

av *Anders Hansson* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2019/20:928 Skenskilmässor och välfärdsbrottslighet

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:922 Barns skydd mot sexualbrott

av *Arman Teimouri* (L)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

Prot. 2019/20:76
18 februari

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 20.13.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 7 anf. 27 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.56 och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
§ 3 Meddelande om frågestund.....	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 6 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 7 Jakt och viltvård	3
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2019/20:MJU6	3
Anf. 1 KRISTINA YNGWE (C)	3
Anf. 2 JOHN WIDEGREN (M)	4
Anf. 3 RUNAR FILPER (SD).....	7
Anf. 4 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	9
Anf. 5 MALIN LARSSON (S).....	12
Anf. 6 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik.....	14
Anf. 7 MALIN LARSSON (S) replik.....	14
Anf. 8 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik.....	14
Anf. 9 MALIN LARSSON (S) replik.....	15
Anf. 10 JOHN WIDEGREN (M) replik	15
Anf. 11 MALIN LARSSON (S) replik.....	15
Anf. 12 JOHN WIDEGREN (M) replik	16
Anf. 13 MALIN LARSSON (S) replik.....	16
Anf. 14 NINA LUNDSTRÖM (L)	17
Anf. 15 RUNAR FILPER (SD) replik.....	18
Anf. 16 NINA LUNDSTRÖM (L) replik.....	18
Anf. 17 RUNAR FILPER (SD) replik.....	19
Anf. 18 NINA LUNDSTRÖM (L) replik.....	19
Anf. 19 MARIA GARDFJELL (MP).....	19
Anf. 20 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik.....	21
Anf. 21 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	22
Anf. 22 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik.....	22
Anf. 23 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	22
Anf. 24 JOHN WIDEGREN (M) replik	23
Anf. 25 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	23
Anf. 26 JOHN WIDEGREN (M) replik	24
Anf. 27 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	24
Anf. 28 REBECKA LE MOINE (MP)	25
Anf. 29 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik.....	26
Anf. 30 REBECKA LE MOINE (MP) replik.....	27
Anf. 31 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik.....	27
Anf. 32 REBECKA LE MOINE (MP) replik.....	27
Anf. 33 MAGNUS PERSSON (SD)	28
(Beslut skulle fattas den 19 februari.).....	28
§ 8 Skogspolitik	28
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2019/20:MJU7	28
Anf. 34 KRISTINA YNGWE (C)	28
Anf. 35 JOHN WIDEGREN (M)	30
Anf. 36 MATS NORDBERG (SD)	32

Anf. 37	MAGNUS OSCARSSON (KD)	35
Anf. 38	MATS NORDBERG (SD) replik	36
Anf. 39	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	36
Anf. 40	NINA LUNDSTRÖM (L)	36
Anf. 41	ISAK FROM (S)	38
Anf. 42	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	41
Anf. 43	ISAK FROM (S) replik	41
Anf. 44	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	41
Anf. 45	ISAK FROM (S) replik	42
Anf. 46	JOHN WIDEGREN (M) replik	42
Anf. 47	ISAK FROM (S) replik	42
Anf. 48	JOHN WIDEGREN (M) replik	43
Anf. 49	ISAK FROM (S) replik	43
Anf. 50	MARIA GARDFJELL (MP)	43
	(forts.)	45
Ajournering		45
Återupptaget sammanträde		46
§ 8 (forts.) Skogspolitik (forts. MJU7)		46
Anf. 51	JOHN WIDEGREN (M) replik	46
Anf. 52	MARIA GARDFJELL (MP) replik	46
Anf. 53	JOHN WIDEGREN (M) replik	47
Anf. 54	MARIA GARDFJELL (MP) replik	47
Anf. 55	MATS NORDBERG (SD) replik	48
Anf. 56	MARIA GARDFJELL (MP) replik	48
Anf. 57	MATS NORDBERG (SD) replik	49
Anf. 58	MARIA GARDFJELL (MP) replik	49
Anf. 59	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	50
Anf. 60	MARIA GARDFJELL (MP) replik	50
Anf. 61	MAGNUS OSCARSSON (KD) replik	51
Anf. 62	MARIA GARDFJELL (MP) replik	51
Anf. 63	BIRGER LAHTI (V)	51
Anf. 64	MARIA GARDFJELL (MP) replik	53
Anf. 65	BIRGER LAHTI (V) replik	53
Anf. 66	MARIA GARDFJELL (MP) replik	54
Anf. 67	BIRGER LAHTI (V) replik	54
Anf. 68	ANDRE VICE TALMANNEN	54
	(Beslut skulle fattas den 19 februari.)	54
§ 9 Riksrevisionens rapport om Sidas humanitära bistånd och långsiktiga utvecklingssamarbete		55
	Utrikesutskottets betänkande 2019/20:UU13	55
Anf. 69	MAGDALENA SCHRÖDER (M)	55
Anf. 70	MAGNUS EK (C)	56
Anf. 71	ROBERT HALEF (KD)	57
Anf. 72	JANINE ALM ERICSON (MP)	58
Anf. 73	MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik	59
Anf. 74	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	59
Anf. 75	MAGDALENA SCHRÖDER (M) replik	60
Anf. 76	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	60
	(Beslut skulle fattas den 19 februari.)	60

§ 10 Svar på interpellation 2019/20:312 om statliga bolag och konkurrens	60
Anf. 77 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	60
Anf. 78 LARS BECKMAN (M).....	61
Anf. 79 JAN ERICSON (M)	62
Anf. 80 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	62
Anf. 81 LARS BECKMAN (M).....	63
Anf. 82 JAN ERICSON (M)	64
Anf. 83 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	65
Anf. 84 LARS BECKMAN (M).....	66
Anf. 85 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	66
§ 11 Svar på interpellation 2019/20:314 om offentligt stöd till näringslivet	67
Anf. 86 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	67
Anf. 87 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	68
Anf. 88 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	69
Anf. 89 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	70
Anf. 90 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	71
Anf. 91 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	72
Anf. 92 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	72
§ 12 Svar på interpellation 2019/20:306 om konferensen om EU:s framtid	73
Anf. 93 Statsrådet HANS DAHLGREN (S).....	73
Anf. 94 LUDVIG ASPLING (SD)	74
Anf. 95 Statsrådet HANS DAHLGREN (S).....	75
Anf. 96 LUDVIG ASPLING (SD)	76
Anf. 97 Statsrådet HANS DAHLGREN (S).....	77
Anf. 98 LUDVIG ASPLING (SD)	78
Anf. 99 Statsrådet HANS DAHLGREN (S).....	78
§ 13 Bordläggning	79
§ 14 Anmälan om interpellationer	79
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	80
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor	81
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 20.13	82